

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

**A lakossági állampapír vásárlás viselkedési mechanizmusának
vizsgálata**

KLUJBER ZSOLT
Levelező
Pénzügy
Vállalati pénzügy

Balázsné Dr. Lendvai Marietta
Főiskolai docens

2020

NYILATKOZAT

a szakdolgozat/zárodolgozat digitális formátumának benyújtásáról
(Szövegszerkesztővel történő kitöltés után nyomtatandó egy példányban.)

Hallgató neve:	Klujber Zsolt		
Szak:	Pénzügy Mester		
Szakirány (ha van):	Vállalati Pénzügy		
Neptun kód:	L9Y8KT	Benyújtás éve:	2019
Szakedolgozat/zárodolgozat címe:	A lakossági állampapír vásárlás viselkedési mechanizmusának vizsgálata		
Belső (operatív) konzulens neve:	Balázsné Dr. Lendvai Marietta PhD.		
Külső (szakmai) konzulens neve:			
Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:	Állampapír, Befektetés, Befektetők, Megtakarítás, Magyar Államkincstár		

Kérjük a szerzői döntésnek megfelelő opciót aláhúzni:

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy szakdolgozatomat/zárodolgozatomat az egyetem az interneten a nyilvánosság számára repozitóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- mások számára a közzététel semmilyen formában nem engedélyezett,
- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás és nevem megjelölésével szabadon idézhető, de az idézést meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
- hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.

Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az egyetem könyvtáraiban az arra kijelölt számítógépeken, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom/zárodolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

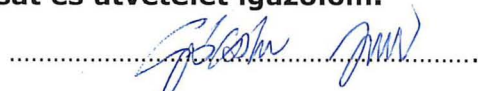
Dátum: Zalaegerszeg, 2019.12.18

.....
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2019 DEC. 19

.....
könyvtári munkatárs

Tartalom

1	Bevezetés	4
2	A lakosság befektetési szokásai	6
2.1	Nemzetköz kitekintés	6
2.2	Hazai befektetési trendek	8
2.2.1	Hazai gazdasági környezet	11
2.2.2	Kormányzati célkitűzés	13
2.2.3	Gazdaságpolitikai eszközök	18
2.3	A magyar lakosság megtakarítása	20
3	Befektetési döntések elméleti megközelítésben	24
3.1	Befektetési döntések fogalma	24
3.2	Befektetések jogi környezete	25
3.3	Befektetők típusai	28
3.4	Befektetések pszichológiája	32
3.4.1	Rövid és hosszú távú befektetési stratégiák	34
3.5	Befektetési termékek típusai	35
3.5.1	Az értékpapírok elméleti csoportosítása	42
4	Állampapírok a gyakorlatban	44
4.1	Állampapír-forgalmazás szervezetei keretei	44
4.1.1	A Magyar Nemzeti Bank és szervezete	44
4.1.2	ÁKK	47
4.1.3	Magyar Államkincstár	50
4.2	Az Állampapírokról általában	52
4.2.1	Az állampapírokról általánosságban	52
4.2.2	Az állampapírok fajtái	53
4.2.3	Az Állampapír kamatok	56
4.3	Innovatív termékek	58
4.4	Az állampapírvásárlás folyamata és értékesítési csatornái	60
4.4.1	Banki és a Posta általi értékesítés	61
4.4.2	A Magyar Államkincstárnál történő értékesítés	63
4.5	Statisztikák az Állampapír értékesítésről	65
5	Primer kutatás az állampapírvásárlás viselkedési mechanizmusairól	66
5.1	A kutatás célja	66

5.2	Kiinduló hipotézisek	67
5.3	A kutatás módszertana	70
5.4	A kérdőív kiértékelése	74
5.5	Hipotézisvizsgálat	101
6	Befejezés, Konklúzió levonása	105
7	Irodalomjegyzék.....	109
8	Melléletek.....	114
8.1	Hipotézisvizsgálat során kapott táblák 1.számú melléklet.....	118

1 Bevezetés

A 2010-es évektől a lakosság szerepe felértékelődött a magyar gazdaság számára, hiszen építve a válság után megjelenő óvatossági motívumra, egyre népszerűbbé váltak a biztonságos, kiszámítható befektetési formák. Többségében az emberek megtakarítási pozícióba léptek, s a rendelkezésére álló jövedelmük egyre nagyobb részét takarították meg. A csökkenő betéti kamatkörnyezetben megtakarításaikat egyre többen magyar állampapírokba fektették, ami azért fontos, mivel a lakossági finanszírozás stabilabb forrást biztosít a gazdaság számára. Továbbá a pénzügyi szolgáltatóknál történő pénzügyi botrányok erősítették a befektetőket egy megbízhatóbb megtakarítási forma irányába.

Szakedolgozatom **legfőbb célja** megvizsgálni a magyar háztartások viszonyulást, viselkedését és attitűdjeit az állampapírokhoz kapcsolódóan.

2014 augusztusától- 2018. február végéig a Magyar Államkincstár Állampénztári Irodájában dolgoztam, ahol állampapír forgalmazásával foglalkoztam. Az ügyfélszolgálati tevékenység során számos ügyféllel találkoztam, akik befektetési lehetőséget kerestek. A dolgozatom elkészítésekor próbáltam a fő motivációs vonalat felfedezni, vajon mitől népszerű az állampapír a lakosság körében.

Szakedolgozatomban első részében bemutatom az Európai Unió országokban a lakosság mekkora megtakarítási rátával rendelkezik, majd összevetem a magyarországi átlaggal. Kitérek a magyar viszonylatra, azzal kapcsolatban, hogy milyen út vezetett az állampapír-forgalmazás térnyerésére, valamint a hazai trendekre is, hogy milyen megtakarítási forma jellemző a magyar háztartásokra.

A következő elméleti részben a befektetések kerülnek előtérben, bemutatom a befektetést, mint fogalmat és annak típusait. A jogi környezet bemutatása során leírom állampapír-forgalmazás és az ezzel kapcsolatos jogi szabályozásokat, ami érinti a befektetni szándékozó ügyfeleket. Foglalkozom a befektetőkkel is a fejezetben, valamint a befektetési döntéseket befolyásoló tényezőkkel is, ilyen például a döntést megelőző pszichológiai hatás. A fejezetben emellett foglalkozom még a befektetési termékek bemutatásával is.

Dolgozatom gyakorlati részében bemutatom az állampapír-forgalmazás gyakorlati részét, kitérek az intézményekre is, akik napi szinten részt vesznek a folyamatban és az állampapír

kibocsátásban. Ilyen intézmények a Magyar Nemzeti Bank, az Államadósságkezelési Központ, valamint a Magyar Államkincstár.

Bemutatom az állampapírok típusát, az eddigi lehetőségeket, kitérek az innovatív termékekre, mint „Prémium Magyar Állampapír”, valamint a „Magyar Állampapír Plusz” -ra is.

Leelemzem a két terméktípust, valamint, megállapítom, hogy melyik termék vásárlásával tudja az ügyfél elérni a nagyobb nyereséget.

A fejezetben foglalkozom még ezenkívül az értékesítési csatornákkal, összehasonlítom, hogy melyik értékesítési csatornán éri meg jobban megvásárolni az értékpapírt.

Értékesítés csatorna lehetőség során bemutatom a jelenlegi formákat, valamint összegyűjtöm a jövőben várható megvalósulásokat.

A dolgozatom utolsó részében saját kérdőívet készítettem, melynek során megkérdezem az emberek véleményét általánosságban, hogy mi a véleményük, erről a befektetési formáról. Szeretnék különböző hipotézisekre választ kapni, hogy milyen kapcsolat van, az iskolázottság és a megtakarítások között például, illetve van-e összefüggés, a között, hogy akinek magasabb a végzettsége, nagyobb megtakarítással rendelkezik-e.

A kérdőíves feldolgozásnál segítségemre lesz az IBM SPSS-es program, amivel hipotézis vizsgálatot fogok végezni, A kutatásom során keresem a válasz többek közt arra, hogy összefügg-e az iskolázottság, az állampapír megtakarítással.

A záró részben pedig választ kapunk arra, hogy tényleg az állampapír a lakosság kedvenc befektetési formája

A szakdolgozatom teljes egészében elhatárolódik a vizsgált kérdések politikai vonatkozásaitól.

2 A lakosság befektetési szokásai

A fejezet első részében megvizsgálom az Európai Unió országokban élők, mekkora megtakarítási hányaddal rendelkeznek, majd elemzem, hogy mennyivel tér el az átlag a Magyarországitól. Az uniós országok elemzése után rátérek a magyar viszonylatokban, és megnézem, hogy milyen pénzügyi termékeket vásárol a lakosság. Az állampapírvásárlás célja a kormányzati részről az államadósság finanszírozása, a fejezet közepén ennek érdekében kiemlem a kormányzati célkitűzést erről a témáról.

A gazdaságpolitikai eszközöket is bemutatom, ami által megvalósul az államadósság kezelési feladat, majd végül szemléltetem a lakossági befektetési trendeket, illetve a háztartások vagyona, hogyan oszlik meg.

2.1 Nemzetközi kitekintés¹

A lakossági megtakarítás az a jövedelem, amit végső felhasználásként nem költünk el. A háztartások megtakarítási rátájával tudjuk mérni a lakosság megtakarítását.

A lakossági megtakarítások esetében az egy főre jutó GDP-vel rendelkező fejlettebb országokban a pénzügyi eszközök mennyisége meghaladja a kevésbé fejlett országban élőkét.

A megtakarítási rátát már a 2000-es évek eleje óta használják, nagyjából stabilnak mondható, az értékek 10 és 13% között mozognak az Európai Unióban.

Az értékek az átlaghoz közel mozognak, azonban néhány ország kiemelkedően teljesít benne, vagy éppenséggel eltér tőle, az adatok 2017-esek.

- Luxemburg 22 %
- Svédország 18 %
- Németország 17%
- Hollandia 15 %
- Egyesült Királyság 5 %
- Lettország 3 %
- Litvánia – 2 %

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/european_economy/bloc-2d.html?lang=en

Letöltés: 2019.11.22

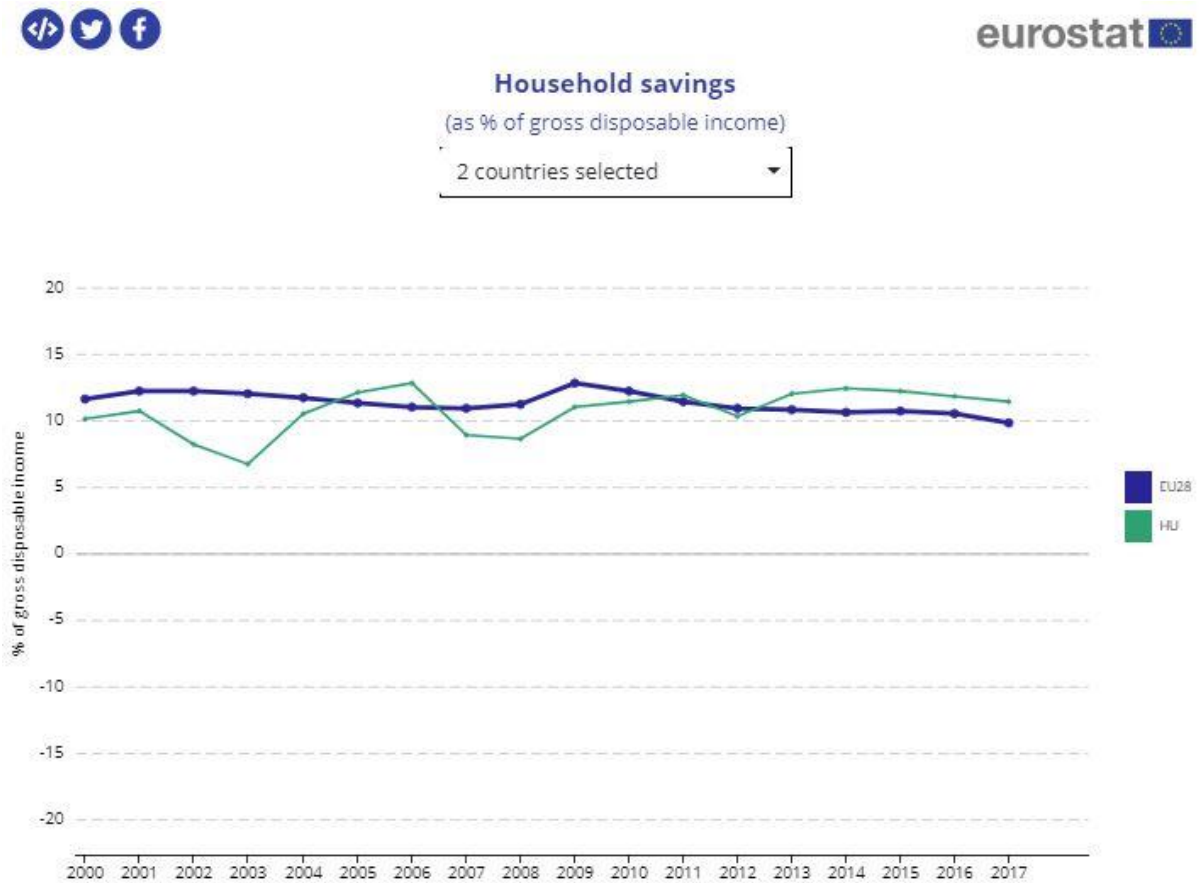
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/WDN-20180830-1?inheritRedirect=true&redirect=%2Feurostat%2F>

Letöltés: 2019.11.22

- Ciprus – 3 %

A következő diagram megmutatja az Európai Unió (EU28) országok megtakarításainak összehasonlítását a magyarországi megtakarításokkal.

1. ábra: Megtakarítások az EU-ban

Forrás: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/WDN-20180830-1?inheritRedirect=true&redirect=%2Feurostat%2F>

Letöltés: 2019.11.22.21:30

A diagrammból kitűnik, hogy a 2000 évek elején a magyarországi szint jelentősen eltért az EU-s átlagtól a 2003-as évben volt mélyponton a megtakarítási kedv, utána javulásnak indult.

A 2006-os évben az EU-s szint fele jutott, majd a válság kirobbanásakor visszaesett a magyarországi szint.

A 2010-es évek után kezdett újból emelkedni, a kormányzati intézkedéseknek köszönhetően.

A 2013-as évektől fogva, mikor a jegybanki programok beindultak, terelték a lakossági megtakarításokat az állampapír piac fele, ezáltal újbóli növekedés tapasztalható.

A GDP arányos adatokat vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az országok, akiknek GDP arányos vagyona közel kétszerese a magyarnak, azoknak állampapír állománya jelentősen több Magyarországnál. Jelenleg Magyarország állampapír állománya körülbelül 8000 milliárd Forint, de kormányzati cél, hogy 2023-ra 11 000 milliárd Forintra változzon.²

2.2 Hazai befektetési trendek³

Egy 2015-ös felmérés alapján, amely során 17 európai ország lakói lettek megkérdezve, a magyar lakosságról kedvezőtlen kép alakult ki, miszerint nem rendelkezik megfelelő pénzügyi tudatossággal.

Néhány adat arról, hogy mennyire rossz a helyzet:

- A 4. helyen végeztünk, azzal kapcsolatban, hogy mit jelent az infláció és milyen hatásai vannak.
- A háztartások Magyarországon csupán 25 %-a rendelkezik önálló költségvetéssel, a legrosszabb lett az európai országok közül.
- A megtakarítási hajlandósági listán a legrosszabb helyet értük el.
- A magyar fogyasztó a pénzügyi szolgáltatás igénybevétele során idegenkedik a több kínált pénzügyi termék előzetes összehasonlításától és tájékozódástól.
- Sereghajtók lettünk szintén a pozitív pénzügyi magatartáshoz való viszonyulásban is.
- Elutasítók vagyunk a hosszú távú befektetések tervezése során is.
- A pénzügyi termékek birtoklásában is az utolsók között vagyunk.

A 2017-es Nemzetgazdasági Minisztérium alapján készült felmérés során már javulás történt, a háztartások 53,5 %-a megtervezi havi kiadásait és rendelkezik költségvetéssel is. Szomorú tény, hogy a magyar háztartások 33,5 %-a egyáltalán nem takarít meg. A megtakarításuk a válaszadóknak, átlagosan 13,1%-ot raknak félre a jövedelmükből.

A befektetési lehetőségek kiválasztásakor elsődleges szempont, hogy milyen időtávra keresünk befektetési lehetőséget. Ha rövidtávon gondolkozik a befektető, érdemesebb kisebb kockázatú

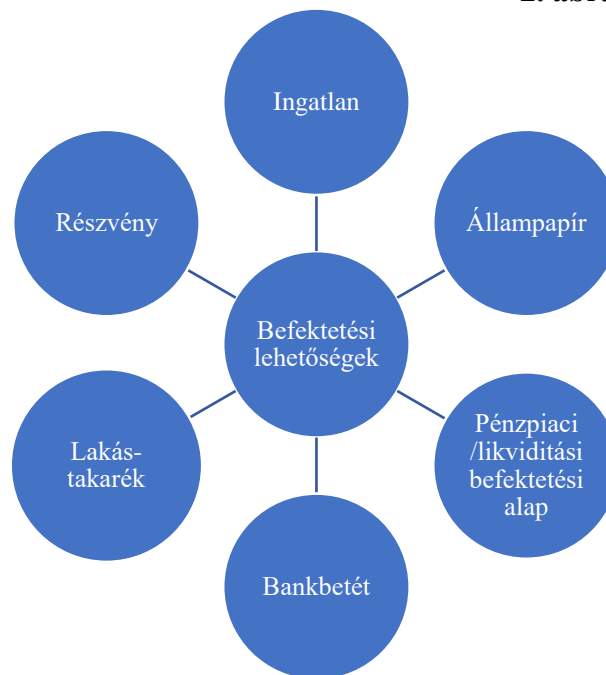
² <https://mfor.hu/cikkek/befektetes/lassan-kozelit-a-8-ezer-milliardhoz-a-lakossagi-allampapir-allomany.html>
letöltés: 2019.12.09

³ <https://elemzeskozpont.hu/befektetesi-lehetosegek-legjobb-befektetese-2018-ban>
letöltés: 2019.10.10.

befektetési lehetőséget keresni. Ha magasabb hozamot szeretne elérni, érdemesebb magasabb kockázatú termékbe gondolkodni.

A kockázat csökkenthető az értékpapír portfólió diverzifikációjával, illetve a megfelelő időtáv helyes meghatározásával.

2. ábra: Befektetési lehetőségek

Forrás: saját szerkesztés

Az előző ábrán szemléltetett befektetési lehetőségeket mutatom be, amelyek a pénzügyi rendszerben elérhetőek:

- **Bankbetét:** Európában és Magyarországon is a jegybanki alapkamat alacsony szinten van, nálunk jelenleg 0,9 %. A bankokban ennek következtében 0,1 és 0,5 %-os éves hozamokkal találkozhatunk, így ez nem tekinthető jó befektetési opciónak. Az infláció alakulása szintén negatívan hat erre a befektetési formára, mivel a pénzünk értéke folyamatosan romlik.
- **Pénzpiaci, likviditási befektetési alap:** Ez a befektetési forma sem tartozik a népszerű lehetőségek közé, mivel a portfólióink a bankbetétünk mellett ezeket az alapokat tartalmazza. Hozamuk körülbelül 0-0,4 %.
- **Állampapírok:** Alacsony kockázatú, rövid távon és hosszú távon is remek befektetési lehetőség.
- **Ingatlan:** Megkülönböztetünk tényleges ingatlanban, vagy ingatlan alapban történő befektetést. Az ingatlanalapban történő befektetés rövidtávon kockázatos tevékenység. A befektetési alapokat Magyarországon, ipari ingatlanokba fektetik be, ami szintén tartalmaz némi kockázatot.
- **Lakástakarék:** A lakástakarék pénztári befizetés közkedvelt lehetőségnek számított Magyarországon, hiszen szerződésenként évi 30 %-os, maximum 72.000 Ft állami támogatást lehetett igénybe venni. Tavaly ezt a kedvezményt eltörölték., így a befektetőknek egyéb kedvezményt nyújtó termék felé kellett fordulniuk.
- **Részvény:** Hosszú távú befektetési forma, tulajdoni jogviszonyt megtestesítő értékpapír. Kockázata magas, de a portfólió helyes megválasztásával a kockázatot lehet diverzifikálni. Hosszú távon nagyobb hozama lehet, mint a kötvénynek vagy bankbetétnek. A válaszadók 3,5 %-a tartja a pénzét ebben a befektetési formában, 88,8 % még sosem vásárolt részvényt.

Egyéb befektetési lehetőség lehet, ami jelentős kockázattal rendelkezik, a felsoroltak spekulatív eszközök:

- **Kriptodeviza:** Nincs szabályozott piaca, nincs felügyeleti ellenőrzés a cégek felett, akik kibocsájtják a devizát. Nincs garancia a befektetésre, sem biztosítás, továbbá óriási árfolyamkockázata is van.
- **ICO, Token:** Kriptodevizához hasonló befektetési formák.

- **Bányászat:** Kriptodeviza bányászata gyakorlatilag, új befektetési lehetőségnek tekinthető. Veszélyt is rejt magában a tevékenység, hiszen több csalás és adatokkal történő visszaélés történt.
- **Blockchain:** Befektetési lehetőség olyan cégekben, melyek ezzel a technológiával foglalkoznak. A blockchain technológia a kriptodevizák alapjával foglalkozó cégek, és az előbb említett cégek részvényeit lehet megvásárolni.

Magyarországon az elmúlt években számottevően nőtt a lakossági állampapír vásárlási kedv, amit a gazdasági környezet tett vonzóvá a lakosság számára.

- Megtakarítások növekedtek, egyidőben ezzel felerősödtek az óvatossági befektetések iránti igény.
- Alacsony inflációs környezetben és folyamatosan csökkenő bankbetét kamatoknál az állampapír kamatozása kedvezővé vált.
- A pénzügyi rendszer fejlődött Magyarországon.
- A kormányzat támogatta állampapír térnyerését, széleskörben elérhetővé tette a lakosság számára, bankok kezdték forgalmazni, az Államkincstár ügyfélszolgálatokat nyitott az értékesítés bővítése miatt.
- Eho-mentesség, jelenleg már kamatadó mentesség is: A 2013 augusztusától érvényes egészségügyi hozzájárulástól mentes az állampapír, 2019. június 1-től kibocsátott állampapír már a kamatadótól is mentes.

2.2.1 Hazai gazdasági környezet⁴

A hazai gazdasági környezet elemzése előtt, pár fogalom bemutatásával kezdem. A gazdasági mutatók, mint például a GDP, a foglalkoztatottság, az inflációs ráta, a kamatláb, költségvetési deficit, olyan tényezők, amik teljes képet adnak a gazdaság működéséről.

Makrogazdaságnak hívjuk azt a környezetet, amelyben minden vállalat tevékenykedik. (Bodie, Kane, Markus, p4, 1996)

⁴ <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20190625/nem-mazli-es-nem-csoda-miert-no-5-kal-a-magyar-gazdasag-328909>
letöltés: 2019.10.10

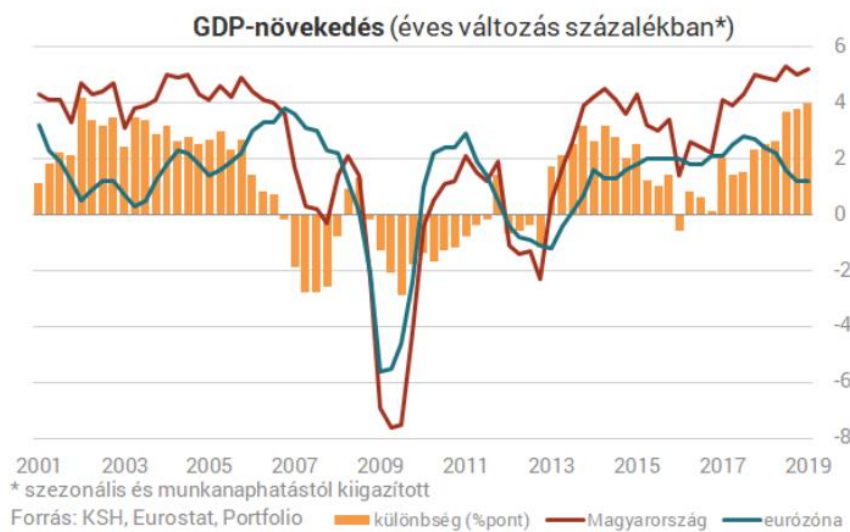
Magyarországon a GDP évről-évre növekszik, egy idő óta meghaladja az Európai Unió országok átlagát.

2017 év végén az ország GDP-je: 11 800 USD volt, a KSH adatai alapján, ami még így is elmarad a EU országok átlagától, ami 27 600 USD volt.

Bruttó hazai terméknek a gazdaság által előállított összes termék és szolgáltatás értéket nevezzük. A gazdaságot a GDP növekvő értéke jellemzi, minél nagyobb ez az érték, annál nagyobb lehetőség a vállalatok számára, hogy értékesítésüket magasabb volumenben folytathassák.

A magyar GDP-növekedése 5 % érték körüli hosszú idő óta, megállapítható, hogy egyenletesen teljesít a magyar gazdaság. A növekedésre pozitív hatással van a lakossági fogyasztás, a beruházás és egyéb katalizátorként működő belső motorok dinamikus bővülése.

3. ábra: GDP növekedés Magyarországon

Forrás: <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20190625/nem-mazli-es-nem-csoda-miert-no-5-kal-a-magyar-gazdasag-328909>

Az ábrán látható, hogy a gazdasági növekedés, lehaladja az Európai átlagot, azonban egy mutatószám még nem ad teljes képet a gazdaság működéséről. 2017-ben minden területen növekedés volt tapasztalható, kivéve a mezőgazdaságban. Az építőipar fejlődött a legnagyobb ütemben 2017-ben 31,6 %, ami a 2018-as évben is folytatódott. A fogyasztás és beruházás területén is növekedés volt tapasztalható.

Foglalkoztatottság az a mutató, ami a dolgozókhöz kapcsolódik, mutatja a gazdaság jelenlegi teljesítőképességét, a termelés más tényezőire vonatkoztatva is.

Magyarországon éve óta látszik a munkaerőpiacon a hevültség, munkaerőhiány van. A bérköltségek évről-évre növekszenek a munkatermelékenység növekedési ütemét meghaladó módon, ebben a fő probléma az, hogy a béremelkedés mértéke hosszú távon nem fenntartható.

Az **inflációs** ráta, megmutatja, hogy az általános árszínvonal mennyivel növekszik. Ha magas az infláció, az azt jelenti, hogy a termékek és szolgáltatások iránti kereslet meghaladja a termelési kapacitást. Ez az oka, ami miatt növekszik az árszínvonal Magyarországon. A kormányzat arra szeretné ösztönözni a gazdaságot, hogy teljes foglalkoztatottság legyen, azonban amellet elkerüljék az inflációs nyomást.

Az infláció meghaladja a jegybank által kitűzött 3 %-os értéket, ennek fő oka a megnövekedett kereslet. Egyik eszköze lenne az infláció csökkentésére, ha a jegybank növelné a jegybanki alapkamatot.

A **kamatlábak**, ami, ha magas csökkentheti a jövőbeli pénzáramok jelenértékét, rontják a befektetési lehetőségek vonzerójét. Üzleti befektetési kiadásoknál befolyásoló tényező a kamat nagysága.

Az országban alacsony a kamatszint, jellemzően negatív reálkamat jellemző, egyrészt a beruházások és a fogyasztás miatt fontos tényező. A lakosság így bátran vesz fel hitelt, ami fogyasztásokat generál. Az alacsonyan tartott kamatszint gyengén tartja a forintot is, aminek sajnálatosan van egyéb negatív hatása is, például a forint-euró árfolyamra is negatív hatással van. A jelenlegi árfolyam 330,33 (2019.12.06, MNB árfolyam).

(Bodie,Kane, Markus,1996)

2.2.2 Kormányzati célkitűzés

A dolgozatom témája az állampapír térnyerése a magyar befektetési piacon, ennek érdekében megvizsgáltam az kormányzati célkitűzést ezzel kapcsolatban. Két célt fogalmaz meg a kormányzati stratégia, az egyik a pénzügyi kultúra fejlesztése Magyarországon, a másik pedig az államadósság csökkentése.

A piacon folyamatosan jelennek meg új pénzügyi termékek, az ezzel járó kockázatokat kezelni kell és megérteni. A pénzügyi jártasság hosszú folyamat, a kormányzat célja az adósságcsökkentés mellett a pénzügyi tudatosság erősítése a lakoságnál. Kiemelt feladat egy

pénzügyileg tudatos generáció felnevelése. Hosszú távú cél a források hatékony felhasználása, családok jólétének javulása, valamint a GDP növelése.

A pénzügyi tudatosság fejlesztése további lehetőség a lakosság számára:

- A racionális gazdálkodását segíti a családoknak.
- Hozzájárul a makroszintű növekedéshez és a pénzügyi stabilitáshoz.
- A pénzügyi termékek félreértését korlátozza, ezáltal a fogyasztói elégedetlenséget is csökkenti.
- A rossz befektetésekből adódó csapdahelyzeteket segít ezáltal elkerülni.
- Hátrányos társadalmi rétegeket von be a pénzügyi szolgáltatások megismerésébe.

Kiemelt stratégiai céljai is vannak a programnak:

- Pénzügyi edukáció megteremtése a köznevelési rendszeren belül.
- A pénzügyi magatartás alapjainak megteremtése és a háztartások pénzügyi képességeinek fejlesztése.
- Tudatos pénzügyi döntések meghozásának megteremtése, támogató intézmények létrehozása.
- Szemléletmód erősítése az öngondoskodásra.
- Hozzáférés a pénzügyi alapszolgáltatásokhoz.
- Készpénzhasználat súlyának mérséklése, bankkártyás fizetési módszer ösztönzése.
- Hitelfelvétel támogatása körültekintő módon.

Itt kapcsolnám össze a két célt egybe, mivel szorosan összefügg a kettő, a pénzügyi tudatosság fejlesztése szorosan kapcsolódik a pénzügyi közvetítő szektor szabályozásának feladataihoz.

A **költségvetési deficit** a kormány kiadásainak és bevételeinek különbsége, amit hitelből kell fizetni. A megnövekedett hitelfelvétel a kamatlábakat növelheti, ezáltal kiszorítják a nem állami szektorok kölcsöneit, visszafogva a beruházásokat.

Az államadósság fogalma: *„(1) Az Alaptörvény 36. cikk (4) és (5) bekezdésében, valamint 37. cikk (2) és (3) bekezdésében foglaltak végrehajtása során figyelembe veendő mindenkori államadósság mutatója (a továbbiakban: államadósság-mutató) olyan százalékban kifejezett, egy tizedesig kerekített hányados, amely*

a) számlálójában az államháztartás központi alrendszerének, az államháztartás önkormányzati alrendszerének, és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek egymással

szembeni kötelezettségek kiszűrésével számított (konszolidált) adósságának (a továbbiakban együtt: államadósság),

b) nevezőjében a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről szóló tanácsi rendeletben meghatározottak szerint számított bruttó hazai terméknek e törvény szerinti értéke szerepel.” (2011. évi CXCV. törvény)

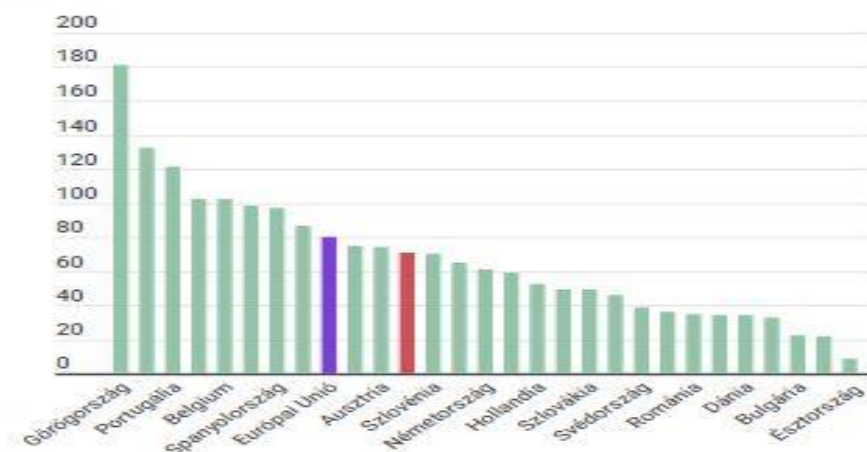
Az államadósság az egyik legfontosabb makrogazdasági mutatószám, fontos jelzőszám a gazdasági folyamatok elemzéséhez és megértéséhez, 2018-as évben a GDP-arányos államadósság 70,8% volt, ami csökkenés az előző évhez képest. Az államadósságkezelés fontosságára jobban rávilágított a pénzügyi válság, nem csak a fejlődő országokban, hanem fejlettebbeknél is. Figyelmet kapott az adósságkezelés, hiszen megfelelő stratégiával és módszerekkel az adósságráta kockázata is mérsékelhető.

Az államkötvény hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, az államadósság finanszírozása történik ezáltal.

Magyarországon az adósságráta csökkentése kiemelt feladat lett, az Alaptörvénybe is bekerült, mivel a régióban a szomszédos országokhoz képest, még mindig magas államadóssággal rendelkezik.

4. ábra: GDP-arányos államadósság

A GDP-arányos államadósság az uniós tagállamokban

forrás: <https://infogram.com/a-gdp-aranyos-allamadossag-szintje-az-unios-oroszagokban-1h0r6rqom17w4ek> letöltés:2019.12.17.19:00

2011 óta sikerült elérni, hogy a GDP arányos államadósság mutató, minden évben a GDP 1 %-kal csökkenjen. Fontos szempont az ország megítélése szempontjából, hiszen a gazdasági élet szereplői, befektetők és hitelminősítők figyelemmel kísérik ezt a mutatószámot, és befektetési szándékukat e szerint mérlegelik.

A lakossági finanszírozás szerepe 2012-től követően fokozatosan növekedett, az államadósság finanszírozása forintkötvényekből történt, a háztartások közvetlenül vásároltak állampapírokat. 2010-ben 3,6 %-ról 2014-ben 9,3 %-ra ugrott az állampapír tulajdonosok aránya, a portfólió átrendeződésnek köszönhetően az államadósság több, mint 20 %-át tette ki.

A belföldi finanszírozás célja, hogy mérséklődés következzen be a gazdaság sérülékenysége szempontjából.

Az adósságkezelés fő szempontja, hogy minimális költségek és reális kockázatok vállalása mellett hosszú távon biztosítva legyen a finanszírozási igény. A kidolgozott stratégia célja, hogy az adósságkezelő a lehető leghatékonyabb módon az aktuális gazdaságpolitika keretein belül teljesítse a fentebb írt feladatot.

Törekszik emellett a kiszámíthatóság és tervezhetőség céljából kiszűrni, illetve csökkenteni a negatív piaci hatásokat. Az egyik ilyen lehetőség diverzifikálni az államadósság szerkezetét.

Az adósságkezelési-stratégia célja, hogy a költségvetési hiányt és lejáró adósságokat, meghatározott adósságszerkezet mellett tudja finanszírozni

A lakossági állampapírok népszerűsége abban keresendő, hogy a lakosság számára az állam a többi befektetési alternatívához képest vonzóbban árazza be az állampapírokat. A magasabb kamatok pedig, közvetlenül a háztartásokhoz kerülnek.

A magasabb kamat többletköltsége: a belföldi finanszírozás nem növeli a tartaléki igényt, ezért az állam konszolidált költsége alacsonyabb. További előnye, mivel a kamatjövedelem teljes egészében a lakossághoz kerül, pozitívan hat az államháztartás bevételeire, ideértve a fogyasztásból származó áfa-bevételt.

Az államadósság-kezelési stratégiában a kitűzött teljesítménymutatók 2017-es adatok alapján:

- az adósságportfólió forint-deviza összetétele: a kamat- és árfolyamváltozásokból származó kockázatok csökkenése miatt, a devizaadósság arányát 25% alá kell csökkenteni majd 15-25% között kell tartani. 2017-ben 22,3%-ra csökkent, a terveknek megfelelően.

- a deviza-portfólió deviza összetétele: A devizaadósság keresztárfolyam- kockázat csökkentésére a devizaadósság deviza-összetételére 100% eurót határozott meg a központ
- a kamatösszetétel a forintadósságon belül: A forintpiacion a kamatemelkedés elkerülése, hogy az megjelenjen a költségvetés kamatkidásaiban.
A fix és a változó kamatozású eszközök súlyának változtatásával tudják ezt befolyásolni, ennek aránya 58,9%, ami a referencia értéken belül mozog.
- A kamatösszetétel a devizaadósságon belül: a devizaadósságon belül a fix-változó arány meghatározása a kamatkidások csökkentésére, a kamatkockázat elkerülése miatt. A fix kamatozású elemek 67,6%-ot értek el, 66% az optimális.
- A forintadósság tartóssága: A nagyobb hozam mozgások megjelennek a kamatkidásokban, cél a hosszú távú lekötések, mivel így a kamatkidások eloszlanak. Forintadósság durációja 3,5 év.

Az adósságstratégiában a legmeghatározott elem, hogy mekkora a devizaadósság mértéke a teljes államadósságon belül. Ha egy országban magas ez a mutató, azt jelenti, hogy az ország nem rendelkezik elegendő hazai megtakarítással az állami finanszírozás biztosításához.

A forintárfolyam ingadozására kevésbé érzékeny a hazai lakossági állampapír-állomány, ezért stabil forrást jelent az államnak.

A devizaadósság növelés az ország számára kockázatos is lehet, például az árfolyamkockázat, mert ez esetben az árfolyam elmozdulásával a hazai pénznemben számolva az adósság is nagymértékben változhat, valamint a törlesztőrészek is növekedhetnek.

A lakosságra kisebb mértékben hat a nemzetközi tőkepiac előre nem látható eseményei, ez a fő oka, amiért a befektetőknek szimpatikusabb lehet.

Különös körülmények igényel az államadósság devizaarányának optimális meghatározása, mivel a külföldi forrásbevonás emelkedésével növekszik az árfolyamkitettségek kockázata, ami kockáztatja az államadósság struktúráját.

Magyarországon 2011 év végén mintegy 52 százalékos volt a teljes államadósságon belül a devizaarány, 2018 év végén ez az arány lecsökkent 20 %-alá, ami jelentős javulást jelent. Az pozitív eredmény annak köszönhető, hogy a kormányzat az adósságot minél nagyobb mértékben belső forrásokból szeretett volna finanszírozni. További hatása ennek, hogy Magyarország külső sérülékenysége csökkent.

Fontos megemlíteni még az adósság finanszírozási stratégiában a bevont források átlagos futam idejét is, az egy évnél rövidebb lejáratú adósságelemet rövid, az annál hosszabb lejáratút, pedig hosszú futamidejű papírnak nevezzük.

A rövid futamidejű források költsége alacsonyabb, mint a hosszabb lejáratú papíroké, azonban makrópénzügyi kockázata magasabbnak tekinthető.

A befektetők, hogy miként preferálják a papírok futam idejét, az átlagos pénz- és tőkepiaci hangulattól függ. Kedvező esetben akár hosszú távon is hajlandók finanszírozni az adósságszerkezetet.

2.2.3 Gazdaságpolitikai eszközök

A kormányzatnak két nagyobb makrogazdasági eszköz áll rendelkezésre, hogy a termékek és szolgáltatások keresletét- kínálatát befolyásolják.

Keresletszabályozási oldalon a költségvetési, -illetve a monetárispolitika eszközei állnak rendelkezésre.

A **költségvetési politika** a kormányzati kiadásokkal és adókkal összefüggő tevékenységek összessége, ami a legközvetlenebb módja a gazdaság ösztönzésének vagy visszafogásának. A kiadások csökkentése közvetlen hatással van a termékek és szolgáltatások keresletére.

A **monetáris politika** a pénzkínálatot befolyásolja, hatást gyakorolva a makrogazdaságra, fő szabályzó eszköze a kamatláb emelés. A pénzkínálat emelkedése, csökkenti a rövidtávú kamatlábakat, így beruházásokra és fogyasztásra kedvezően hat.

A monetáris politika közvetlenül befolyásolja a gazdaságot, a költségvetési politikával szemben. A monetáris politika a kamatláb befolyásolásán keresztül ösztönzi a gazdaságot. A pénzkínálat növekedése esetén, csökkenti a kamatlábakat, növelve ezáltal a befektetési kedvet. A befektetők, ha észlelik, hogy növekszik a gazdaságban a pénzmennyiség, és túl sok pénz van a portfóliójukban, akkor értékpapírokat és kötvényeket vásárolnak belőle. A végrehajtott művelet a kötvényárfolyamokat növeli, ezzel szemben a kamatlábakat csökkenti. (Bodie, Kane, Markus, 1996)

A jegybanki programok nagy mértékben hozzájárultak a hozamok csökkenéséhez és az állampapír-piac keresletének növekedéséhez.

2012-ben elindította a Magyar Nemzeti Bank a kamatcsökkentési ciklust, ami 24 megszakítás nélküli kamatvágást tartalmazott, így a Monetáris Tanács a jegybank irányadó rátáját 7%-ról 2,1 %-ra csökkentette. A csökkentés, a hazai tényezők és a nemzetközi kockázatvállalási hajlandóság kedvező alakulása miatt, további két éven keresztül fenntartható volt a folyamat.

2014. áprilisában bejelentette az MNB az önfinanszírozó programot, aminek célja az államadósság belső, hazai forrásokból történő finanszírozásának erősítése, külső támogatásoknak való kitettség csökkentése. A jegybank június után bevezette a kamatkockázat mérséklése érdekében a partnerkörben tartozó intézmények körében a kamatcsere-eszközt. A célja, hogy a banki forrásokat hosszú távú állampapírba fektesse, ezáltal megnövekedett a kereslet az állampapírok iránt.

2015 márciusától a Monetáris Tanács ismét elindította a kamatcsökkentési ciklus, egyenként 15 pontos kamatvágási ciklust, melynek eredményeképp 1,5 százalékpontonra mérséklődött az irányadó kamat.

Júniustól az önfinanszírozási program következő lépéseként bejelentett eszköztárának teljes megújítását. Az intézkedés hatására a bankok állampapírokra cserélik a jegybanki betétjük egy részét.

A programok hatására az állampapír-piacok hozama és az állami kamatkidadások mérséklődtek, valamint megváltozott az államadósság finanszírozási szerkezetet. Az irányadó ráta mérséklése a gazdasági teljesítmény élénkítését is segítette, ami az állampapír-piac hozamára pozitívan hatott.

Az állampapír-állomány 2015 első negyedévében 900 milliárd forinttal nőtt a magyar bankokban, a devizaadósság aránya 51%-ról 40%-ra csökkent, valamint az államadósságon belüli a külföldi tulajdon részaránya 67 %-ról 53 %-ra mérséklődött.

A jegybanki program hatására az állampapír-piaci hozamcsökkenések is bekövetkeztek, azonban az egyes futamidőkön eltérő mértékű volt. A növekvő kereslet hatására alacsonyabb

szinten alakultak a hazai irányadó kamatok, míg a hosszú távú hozamok, néhol szorosabban, néhol lazábban követték az alapkamat-csökkenést.⁵

A programoknak volt még egy fontos aspektusa, az öngondoskodási szemléletmód erősítése. A pénzügyi tudatosság magasabb szintjén jelentkezik az öngondoskodás igénye és hosszú távú tervezése. Már gyermekkorban fontos kihangsúlyozni a zsebpénzzel való gazdálkodás fontosságát, míg fiatal felnőtteknél a megtakarítás diverzifikációjára kell felhívni a figyelmet. A hétköznapi pénzügyekbe beépül a megtakarítás fontossága és hosszabb távon pedig a nyugdíj célú megtakarítás kerül előtérbe.

2.3 A magyar lakosság megtakarítása⁶

A háztartások számos piacon megtalálható termék közül választhatnak maguknak öngondoskodási formát, attól függően, hogy milyen hosszú távra kívánnak megtakarítani.

A lakosság megtakarítási hajlandóságát alapvetően a jövedelem és a reálkamat határozza meg. A háztartások döntését emellett meghatározza még a várakozás szerepe is, hiszen nem folyó jövedelmüket alapján döntenek egy megtakarítás mellett, hanem egy hosszabb időszak jövedelmét veszik alapul, mikor meghozzák döntésüket. A válság előtti időkben a lakosság csökkenő jövedelmét átmenetinek tekintette, így jövedelmükből inkább fogyasztottak, valamint beruháztak, ami a hitelek felfutását eredményezte.

A válság kirobbanásakor a reálgazdaság visszaesett, a csökkenő jövedelmek miatt a pénzügyeszközök felhalmozását visszafogta.

A növekvő munkanélküliség és az egyre rosszabb kilátású munkajövedelmek miatt, hosszabbtávon az óvatos megtakarítási motívumok kerültek előtérbe. A lakosság növelni kezdte pénzügyi eszközeit, azonban a felhalmozódott hitelek miatt a megtakarítás még nagyon alacsony szinten volt.

Különböző életszakaszokban változhat természetesen a megtakarítási hajlandóság, az életpálya vége felé a megtakarításukat felélik.

⁵ <https://www.mnb.hu/letoltes/15-06-29-kicsak-gergely-a-2012-2015-ben-bevezett-jegybanki-intezkedesek-hatasa-az-allamhaztartas-finanszirozasara.pdf>

Letöltés: 2019.10.10

⁶ <https://bankmonitor.hu/cikk/a-te-haztartasod-vagyona-eleri-a-magyar-atlagot/>
letöltés 2019.10.10

A háztartások vagyona reáleszközökből és pénzügyi eszközökből áll. A reáleszközök az ingatlanok, az értéktárgyak, míg a pénzügyi eszközök többek közt a készpénz, bankbetét, állampapír.

5. ábra: a háztartások vagyona

forrás: <https://bankmonitor.hu/cikk/a-te-haztartasod-vagyona-elert-a-magyar-atlagot/>

Nettó vagyon alatt értjük, amit a bruttó vagyontól levonunk, ideértve a jelzáloghitel, személyi kölcsön és egyéb tartozásokat. 2017-ben az átlagos nettó vagyon a háztartásoknak 27,1 millió Ft volt.

Az európai uniót tekintve Magyarország ma magas arányt képvisel az állampapír-állományból, azonban ez a 2000 években nem volt így.

A magyar lakosság állampapír-vagyona, kisebb súlyt képviselt a pénzügyi eszközökön belül korábban. Magyarországon 2010-11-es év után két év alatt csaknem 4 %-kal bővült az állampapír állomány, mondhatni mai napig töretlen a sikere.

Az Eurostat felmérése alapján a magyar lakosság az éves jövedelmének 10%-t tudja félrerakni, az unióban ez az arány 10% felett van. A válságot követő időkben ez a szám 13%-ra nőtt, mivel a lakosság többsége úgy gondolta, hogy a rosszabb időkre is félre kell tenni a jövedelem bizonyos százalékát.

A több jövedelem azonban nem az jelenti, hogy többet teszünk félre, mivel arányában nem változott a megtakarítási hajlandóság.

A lakosság jellemzően rövid távon szokott elköteleződni, így a pénzügyi megtakarításokon belül a hosszabb lejáratú befektetési formák kisebb súlyt képviselnek.

Kimutatások megerősítették azt a feltevést, hogy a megtakarítás szintjét nem annyira befolyásolja a kamatszint változása, azonban 2012-től az értékpapír arányának emelkedése mutatható ki a lakossági portfólióban.

Ennek fő oka, hogy 2012-től kezdődően a jegybank alapkamat-csökkentési ciklusba kezdett, aminek hatására a bankbetétek kamatai csökkenni kezdtek. A lakosság más alternatívát keresett, így a hasonló kockázatú befektetési formák közül az állampapírra esett a választásuk.

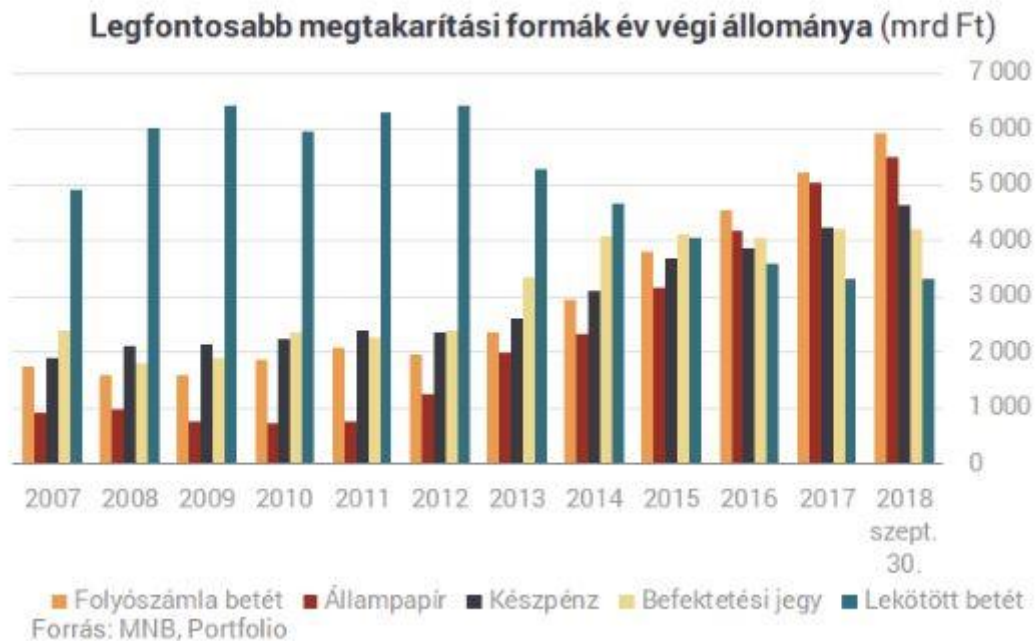
A KSH adatai alapján a 2018-as években 2100 milliárd forintot takarítottak meg, 2018 januárjában a magyar lakosság vagyona 4 993,8 milliárd forint lett, ami átlagot számítva azt jelenti, hogy minden átlagos magyar 5 106 658 Ft-tal rendelkezik.

2005-ben még csak 20 528 milliárd forint volt a háztartások pénzügyi vagyona, azóta duplájára növekedett ez az érték.⁷

⁷ https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/mennyire_gazdag_az_atlag_magyar_meghokkento_uj_adatok_lattak_napvilagot.668948.html
letöltés: 2019.10.10

A magyarok kedvenc megtakarítási formája a folyószámlabetét, készpénz és az állampapír, csaknem 1565 milliárd forint maradt, vagy áramlott ezen megtakarítási formák valamelyikébe. A folyószámlabetét idén a legnépszerűbb megtakarítási forma, megelőzte az állampapírokat, valamint a készpénzt is.⁸

6. ábra: A megtakarítási formák megoszlása

Forrás: <https://www.portfolio.hu/befektetes/20181119/szinte-hihetetlen-mibe-fekteti-a-penzet-a-magyar-lakossag-304905>

Az ábrán látható, legnagyobb részt a bankbetét teszi ki, csaknem 6 ezer milliárd forint, majd utána az állampapírok 5500 milliárd forint, harmadik helyen pedig a készpénz áll 4600 milliárd forinttal, mint közkedvelt megtakarítási forma.

⁸ <https://www.portfolio.hu/befektetes/20181119/szinte-hihetetlen-mibe-fekteti-a-penzet-a-magyar-lakossag-304905>
letöltés: 2019.10.10

3 Befektetési döntések elméleti megközelítésben

Ebben a fejezetben a befektetésekkel fogok foglalkozni, hogy milyen döntések határozzák meg a befektetéseket, kik a befektetők, milyen pszichológiai döntések előzik meg a befektetéseket. Kitérek még a jogi vonatkozásra is, milyen jogszabályok vonatkoznak a befektetésekre, valamint mi jellemzi a befektetési stratégiákat. A fejezet végén pedig rátérek arra, hogy bizonyos élethelyzetekben milyen megtakarítási/befektetési formát célszerű választani.

3.1 Befektetési döntések fogalma

A befektetések a pénz beruházását jelenti különböző pénzügyi termékekben, ilyenek lehetnek a befektetési jegyek, kötvények, részvényekbe. Befektetők, akik már jártasabbak a pénzügyekben még foglalkoznak, fedezeti ügyletekkel, eladási- vételi opciókkal, határidős befektetésekkel is.

Megkülönböztethetünk befektetések különböző szintjeit, ez a konzervatívától az agresszív stílusig terjed.

A befektetés a **befektető vagyonának menedzselése**, egyszerre a lehetőségek elemzése és a meglévő vagyon intézését jelenti. A jelen és a jövőbeni gazdagság növelése céljából történik az invesztálás. A befektetni kívánt pénz eredete lehet a fogyasztás elhalasztása vagy képződő megtakarítás is.

A fogyasztás átütemezésével, illetve a megtakarításból a befektetők azt remélik, hogy növelni tudják gazdagságukat. A vagyon megfelelő menedzselésével törekszenek arra, hogy befektetésükből a legtöbbet hozzák ki, az inflációtól védve és egyéb káros hatástól.

A döntések törekvése, hogy a pénz megtérülést realizáljon, mivel a pénznek van úgynevezett alternatív költsége is, ami az esetleges többletmegtérülés realizálásnak elhalasztását jelenti. További problémát jelent az inflációs környezet, mivel így a pénz vásárlóereje csökken. A befektető a jövőbeni nyereség érdekében fektet be, ilyenkor viszont számolni kell a folyamatban lévő kockázattal is.

A kockázat az, ami a befektetés aktuális megtérülésének különbsége lehet a befektetés várható megtérülésétől, azonban ezt a kockázatot nem szeretik. Az óvatos befektető, akkor hajlandó kockáztatni, ha megfelelő kompenzációban részesül kockázatviselése miatt.

Fontos elvek alapján a befektetők nem remélhetnek nagyobb megtérülést annál, hogy nagyobb kockázatot vállalnának.

A befektetők racionálisan gondolkodnak, megtérülés maximalizálásra törekszenek, emellett a kockázatokat minimalizálni szeretnék. A kockázatminimalizálásnak azonban ára van, be kell érniük alacsonyabb hozammal.

A befektetési döntés folyamat másik része a **portfoliógazdálkodás**. A menedzselés lehet aktív, illetve passzív, a lényeg az értékpapírok értékelése és folyamatos felülvizsgálata. Az aktív menedzseléskor döntés születik a portfólión belüli befektetési arányok menedzseléséről, értékpapírok cseréjéről. Figyelembe kell venni a piac hatékonyságát, reagálni kell az új információkra, hogy miként hat ki a döntés a befektetésre, a nyereségességet figyelembe véve.

Passzív menedzselés során a portfólión belüli eszközök arányainak meghatározása, az összetételben csak apró változtatásokat eszközölnek, itt nem a nyereség a lényeg, csak a kockázati szint fenntartása szerepel célként.

3.2 Befektetések jogi környezete

Az értékpapír elterjedése Magyarországon a kétszintű bankrendszer kialakulásával kezdődött, kezdetben a lakossági számlavezetés csak az OTP kezében volt. A többi kereskedelmi bank saját forrásszerzés céljából, mivel a Jegybank a finanszírozásukból kivonult, értékpapírokat bocsátottak ki.

Értékpapírnak minősül az, amit az alapvető polgári jogi jogintézményeket szabályozó Polgáritörvénykönyv annak elismer, vagyis a Ptk. által meghatározott kellékekkel rendelkezik.

A tartalmi elemek, pedig a következők:

- Az értékpapírt kibocsátó neve és címe.
- A tény, hogy értékpapírnak minősül a nyilatkozat.
- A megtestesített jogosultságok.
- Az értékpapír sorozatának megjelölése.
- A sorozat értékpapírkódja.
- az értékpapírok darabszáma.
- valamint a kibocsátás időpontja és helye.

Az értékpapírt többféle módon meg lehet határozni, általánosságban mondható, hogy az értékpapír egyoldalú kötelezettségvállalás, ami a nyilatkozatban meghatározott feltételek teljesítéséről szól.

Az értékpapíroknak jogszabály által meghatározott kellékekkel kell rendelkezniük, ez a külön jogszabályban vagy a Ptk.-ban került szabályozásra. Az okirat típusú állampapírt bemutatóra vagy névre szólóan állítják ki.

Az ehhez kapcsolódó jogok gyakorlását a bemutatóra szóló értékpapír esetén a birtokos, névre szóló értékpapír esetén az a birtokos, aki igazolja a megszakítatlan forgalmi láncolatot. Dematerializált értékpapír esetén, akinek az értékpapírszámláján nyilvántartják.

Közgazdaságilag az értékpapír vagyoni jogot megtestesítő, forgalomképes okirat, jogilag viszont azokat a befektetési eszközöket tekintjük, amelyeket a tőkepiacról szóló 2001. CXX. törvény szabályoz.

Az értékpapír nem azáltal lesz követelés, hogy kibocsátója kiállítja, hanem a jogosult személy birtokába kerül, illetve dematerializált formában értékpapírszámláján jóváírásra kerül. Az értékpapír valamilyen követelésről vagy jogról szól.

Megjelenésileg az értékpapír lehet, egyedi vagy sorozatpapír. Egyedi értékpapír a váltó és a csekk, vagy a közraktári jegy, míg sorozatpapír a részvény, kötvény, kincstárjegy, letéti jegy, vagyonjegy, jelzáloglevél, befektetési jegy és másodlagos értékpapír.

A jogszabályok szigorúan meghatározzák az értékpapírok előállítási kötelezettségüket.

„A kötvény olyan névre szóló, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, melynek kibocsátása során a kibocsátó arra vállal kötelezettséget, hogy a kötvény futamideje alatt annak kamatát időben és módon megfizeti a jogosultnak”. (Peter Stanyer,p 92 , 2011)

A tőkepiaci törvény szerint 2003. január elsejétől nyilvánosan kizárólag dematerializált értékpapír hozható forgalomba.

Az új technológia, azért jött létre, mivel a fizikai papíroknak költséges volt az előállításuk, biztonságos helyen kellett tárolni, ami költséges volt, továbbá szállítani kellett és átadni.

Dematerializáció esetén a nyomdai költségeket megtakarítják. Az értékpapír ez esetben elveszti okirat jellegét, csak az értékpapírszámlán nyilvántartott elektronikus adatként van jelen. Tulajdonképpen az értékpapíron nincs sorszám, a tulajdonos nevét az értékpapírszámla tartalmazza, ami által tökéletesen beazonosítható.

Zárt körben forgalomba hozatal esetén lehetőség, míg nyílt kibocsátású értékpapíroknál, kötelező a dematerializáció.

Az értékpapír zárkörű fogalomhozatalának minősül, ha kizárólag minősített befektetőnek ajánlják. Az értékpapírt, olyan személyeknek ajánlják, akik legalább 100 ezer euró vagy annak megfelelő összegben vásárolják az értékpapírt.

Olyan esetben is előfordulhat még, hogy szövetkezet átalakulásával jön létre a részvénytársaság, és részvényeit kizárólag a szövetkezet tagjainak ajánlják fel.

Az értékpapír nyilvános forgalomba hozatala, amikor a kibocsátó nyilvánosan működő részvénytársaság az értékpapírokat a Ptk. szerinti piacra, ami a Magyar Nemzeti Bank engedélyével működik bevezetik.

Az értékpapír nyilvános kibocsátása az alábbiak szerint történik:

- Egy befektetési szolgáltató megbízása.
- A tájékoztató elkészítése.
- Nyilvános ajánlattétel

Az értékpapír nyilvános forgalomba hozatalát a kibocsátó vagy a már kibocsátott értékpapír tulajdonosa kezdeményezheti.

Az értékpapír nyilvános kibocsátását elsődleges forgalomba hozatalnak nevezzük, míg a már kibocsátott értékpapír nyilvános ajánlattétellel történő értékesítése a másodlagos forgalomba hozatal.

A másodlagos értékpapír egy olyan sorozatban kibocsátott, átruházható értékpapír, amit egy letétkezelő bocsát ki.

3.3 Befektetők típusai⁹

A befektetők az alábbi szerint csoportosíthatjuk: egyéni és intézményibefektetőkre.

Intézményi befektetők:

- Befektetési bankok
- Nyugdíjalapok
- Biztosítótársaságok
- Viszontbefektetési alapok

Az egyéni befektető típusok lehetnek:¹⁰

- **Szkeptikus:** A legkedvezőbb ajánlatokat is elutasító befektető, aki minden helyzetben, befektetésben keresi a hibát és a buktatókat. A pénze értékét, mivel ritkán fektet be az infláció felemészti.
- **Halogató:** A soha nem ér rá típusú ügyfél, nem szakít időt a pénzügyeire. Elfoglalt, még arra is, hogy a szolgáltatásai költségét optimalizálják, vagy az állami támogatást kihasználja, esetlegesen egyéb kedvezményeket.
- **Önbizalomhiányos:** Kedves befektető, azonban képtelen arra, hogy átgondolja az ajánlatokat, lehetőségeket, így valójában nem lehet érdemben segítséget nyújtani neki.
- **Konzervatív:** Szereti a kipróbált dolgokat és határozott elképzelése van az igényeiről, gyorsan és határozottan tudja megfogalmazni álláspontját. A világ változik, azonban nem képes megérteni, és nem nyitott az újdonságokra.
- **Trendi:** A konzervatív teljes ellentéte, minden új dologra nyitott és szereti kipróbálni az újdonságokat. A régi befektetéseket azonban lenézi és idegenkedik tőlük.
- **Sznob:** A reális pénzügyi lehetőségeinél többet mutat, frusztrálja a tény, a valós anyagi helyzete. A tanácsadókat félre informálja, ennek tükrében kockázatosabb terméket is a figyelmében ajánlhatnak.
- **Börziánér:** A tőzsde álmvilágában él, mindent ebben a szemléletben lát. Kevés tapasztalattal rendelkezik, gyakran vállal túlzott kockázatot befektetéseivel kapcsolatban.
- **Aggodalmaskodó:** Túlzottan gyakran ellenőrzi a befektetéseit, naponta többször is belép az online felületre, hogy megbizonyosodjon a befektetési hatékonyságáról.

⁹ https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_543_08_A_vallalati_penzugyek_alapjai/ch05.html#id491457

letöltés: 2019.11.20.14:30

¹⁰ <https://www.totalreturn.hu/befekteto-tipusok/> letöltés: 2019.11.20,16:00

Bármilyen hatékonyan állította össze a portfólióját, mindig azon gondolkodik, hogy helyesen döntött-e. Alapos, körültekintő, nem tesz kockázatos lépést, így sok problémától megmenekül.

- **Taktikázó:** Kiakarja cselezni a piacot, azáltal, hogy beleássza magát a befektetések szakirodalmába. A hatékony piac elméletében hisz, így sokáig mutatószámokkal elemzi a piacot, valamint keresi az összefüggéseket.
- **Nagystílus:** Nagyvonalúan tekint a döntésekre, a részletekkel nem foglalkozik, az újdonságokra kis rábeszéléssel rávehető. Néha szerencséje van a befektetésekkel, azonban felületes, ezért rengeteg lehetőséget elszalaszt fölényes viselkedése miatt. Nem figyel oda a költségekre, támogatásokra, általában rossz tranzakciókat is végrehajt.

A jó befektető ismerve a döntésekkel kapcsolatban az, hogy megfelelően szkeptikusan kell a befektetésekhez hozzá állni, az ajánlatok pontos feltételeinek ismeretével kell eljárni.

A döntést mindig megfelelően végig kell gondolni, egészséges önbizalommal, világossá téve a céljainkat. A bevált befektetéseket meg kell becsülni, akkor is, ha alacsonyabb hozamot garantálnak, akkor is biztos bevételi forrást kínálnak évről-évre.

Nyitottnak kell lenni az újdonságokra, hiszen remek termékekkel kerülhet kapcsolatban az egyén, amivel növekszik a lehetőségének köre.

Elengedhetetlen, hogy a legfontosabb pénzügyi szakkifejezések ne ismerje egy körültekintő befektető, ennek érdekében muszáj utána nézni a fontosabb kulcsszavaknak.

A körültekintő ügyfél mérlegeli döntéseinek előnyeit és kockázatait, nem aggódik feleslegesen a befektetésének helyességéről, a piaci mechanizmust, nem képes legyőzni senki sem.

A befektetők védelme miatt, létrejött egy uniós direktíva a MIFID¹¹ teszt, amit Magyarországon 2007. december 1-től alkalmaznak. A szabály elsősorban a befektetők védelme érdekében jött létre, mindemellett a célja átláthatóbbá, összehangolttá tenni a tőkepiacot. A MIFID teszt során a befektetési szolgáltatóknak fel kell mérnie az ügyfelek jövedelmi helyzetét, pénzügyi ismereteit, kockázatviselő képességét, hogy a számukra megfelelő befektetési terméket kapják meg. A MIFID teszt által besorolt megfelelő kockázatú terméket lehet az ügyfélnek ajánlani.

A **2007. évi CXXXVIII. törvény** a befektetési vállalkozásokat és árutőzsdei szolgáltatókat és az általuk végzett tevékenységet szabályozza. A szabályozás célja, az uniós tagállamokban,

¹¹ <https://www.azenzem.hu/lexikon/mifid/34/>
letöltés: 2019.11.21,19:00

olyan egységes feltételrendszer és eljárásrend kialakítása, amivel biztosítható a befektetők érdekvédelme és az ügyfelek magas színvonalon történő kiszolgálása.

A rendelet kiterjed a befektetési vállalkozásokra, szolgáltatási tevékenységet nyújtó intézményekre, alapkezelőkre és közvetítőkre is egyaránt. Gondoskodik a jogszabály arról, hogy a szolgáltatást végző alkalmazottak kompetensek legyenek a feladatukkal kapcsolatban és a legnagyobb szakértelemmel kezeljék az ügyfeleket. Biztosítja számukra a megfelelő oktatást, hogy feladataikat a legnagyobb tudásukhoz mérten tudják végezni.

A jogszabály emellett kötelezi a szolgáltatót a nyilvántartások naprakész vezetéséről, minden dokumentumról nyilvántartást kell vezetnie, amit 5 évig meg kell őriznie.

A jogszabályi háttér biztosítja a részletes tájékoztatást a pénzügyi eszközökkel kapcsolatosan, a befektetési vállalkozások működését és az ügyletek végrehajtását átláthatóvá teszi, megkönnyítve ezáltal a pénzügyi világban való eligazodást az ügyfelek részére.

Az ügyfelek minősítése a MIFID teszt alapján:

A befektetési vállalkozás három ügyfélkategóriába sorolja a befektetőket: lakossági ügyfél, szakmai ügyfél és elfogadható partner. Az előírások alapján a tájékoztatás részletessége eltér egymástól, annak sajátosságaihoz igazodnak, nyilvánvalóan a lakossági ügyfél szélesebb körben érez védelmet, ennek érdekében a tájékoztatásuk is alaposabb.

Az ügyfélkategória során alkalmazott besorolás alapja, hogy milyen tapasztalattal és ismeretanyaggal rendelkezik a befektetésről, megállapítható, hogy milyen mélységben kell a tájékoztatást biztosítani számára, valamint milyen szintű védelemben részesül befektetése során.

- **Lakossági ügyfél:** Azok az ügyfelek, akik nem minősülnek szakmai ügyfélnek vagy elfogadható partnernek. Szakmai, piaci ismerete, pénzügyekben való jártassága, kockázatviselő képessége egyes pénzügyi eszközök és az ebből következő ügyletekhez feltételezhetően nem megfelelő alappal rendelkeznek.
- **Szakmai ügyfél:** Azok az ügyfelek, akik lakossági ügyfél minősítést kaptak, bizonyos összeghatár fölött kérhetik átsorolásukat, ebbe a kategóriába. Szakmai ügyfelek a következők:
Befektetési vállalkozások, árutőzsdei szolgáltatók, hitelintézetek, biztosítók, befektetési alapkezelők.

A szakmai ügyfél minősítést, az kaphat, aki a kérelem napját megelőzőn, átlagosan 10 egyenként 40.000 euró értékű, vagy az adott év során 400.000 euró értékű ügyletet bonyolított le. Továbbá, portfólió és betéteinek állománya együttesen meghaladja az 500.000 eurót.

- **Elfogadható partner:** Azok az ügyfelek, akiknek szakmai és piaci ismerete, jártasság, valamint a kockázatviselőkéességük az ezzel kapcsolatos ügyletekhez feltételezhetően megvan.

A jogszabály értelmében, befektetési tanácsot az intézmény akkor adhat az ügyfélnek, ha a megbízás előtt megbizonyosodik róla, hogy az ügyfél megfelelő kockázatviselőkéességgel rendelkezik, pénzügyi ismeretei megfelelőek, illetve feltárásra került a jövedelmi helyzete és befektetési céljai.¹²

¹² <http://www.mtb.hu/takarekbank/hu/egyeb/ugyfelmifid.html>
letöltés:2019.11.21

3.4 Befektetések pszichológiája

Az **érzelmeknek** befolyásoló hatása van a gazdaságra, mivel a fogyasztók és termelők optimista vagy pesszimista érzelmei meg tudják határozni a gazdaság teljesítményét. A fogyasztók, ha biztosak növekvő bevételeik nagyságában, akkor hajlamosak többet költeni nagyobb értékű termékekre. A vállalkozások hasonlóan gondolkodnak, növelni fogják termelésüket és készletüket, ha véleményük szerint termékeik iránti kereslet növekedni fog.

A **pénzügytan** feltételezi, hogy a befektetők racionálisan viselkednek, befektetési stratégiájukat, ennek megfelelően ítélik meg. A várható hozamot hasznosságuk és elégedettségüknek megfelelően értékelik.

A **pénzügyi viselkedéstan** segít minket abban, hogy feltárjuk és megértsük a befektetői preferenciákat, megérthetjük továbbá a döntéseinket befolyásoló tényezőket és hatásokat, ami által racionális befektetővé válhatunk. A kutatás eredményei természetesen a befektetési döntésekre is alkalmazhatók.

A viselkedéstan a pszichológiából veszi a kutatás eredményeket és használja fel ezen területen, leírják, hogy az egyes emberek hogyan viselkednek és ezeket alkalmazzák a pénzügytanra.

Az egyik része a tudományagnak azzal foglalkozik, hogy a befektetők hogyan és miben térnek el a hatékony, racionális befektetőktől. A másik része, pedig a nem teljesen racionális befektetők hogyan téríthetik el a piaci árakat a belső értéktől, valamint az első rész eredményeit felhasználva, hogy alakítják ki a befektetési stratégiájukat.

Az emberi döntések kialakulását befolyásolják az előítéletek és hajlamok, ezáltal összefüggést találtak között, ahogy a véleményüket kialakítjuk és döntéseinket meghozzuk. Az emberek néha túlzottan túlértékelik saját véleményük megbízhatóságát és nem tudják eldönteni, hogy mekkora a valószínűsége annak, hogy egy esemény bekövetkezik.

Nem veszik figyelembe a reprezentativitást és a minta nagyságát, ezért gyorsan és túl kevés információ birtokában hozzák meg a döntésüket. A másik rossz döntés, mikor a befektető konzervatív, vagyis mindenki számára nyilvánvaló, hogy a rendelkezésre álló adatok nem elegendők ahhoz, hogy megbízható következtetéseket vonjunk le belőlük. Ettől függetlenül az egyén túl kicsi jelentőséget tulajdonít az adatoknak, vagy egyszerűen figyelmen kívül hagyja a tényeket, ami rossz döntést fog eredményezni.

A befektető, ha higgadtan végig gondolja, és rendelkezik a lehetséges véleménnyel és döntési képességgel a befektetés felett, akkor is megbánhatja döntését. Akkor fordulhat elő a megbánás

esete, ha elképzelhetőnek tartja, hogy számára kedvezőbb eredménnyel is végződhetett volna az ügylet.

Az **agresszív befektetőt** azokat a veszteségek bántják, amiket elszalasztottak, vagyis abból adódott, hogy nem tette meg a szükséges lépést.

Az **óvatos befektető**, ezzel szemben a befektetési politikájának megváltozása miatti lehetséges következmények miatt aggódik, így nem tesz semmit, ebből adódik a megbánás.

A legújabb kutatások a befektetési stratégiánál már megkülönböztet rossz döntések és rossz kimenetek felett érzett megbánást is, ugyanis a kettőt nem lehet egy kalap alá venni. Lehet, hogy rosszul döntött, de jól jött ki a befektetésből, ezáltal nem bánt meg semmit. Előfordulhat viszont az az eset, mikor jól döntött, de esetlegesen nem megfelelő időben lépett, ezáltal rosszul jött ki az ügyletből. Itt ebben az esetben részben bánhatja csak, mivel cselekedett.

A harmadik eset, mikor rossz döntéssel rossz befektetést csinál, ezáltal veszteséget szenved. Ilyen esetben a megbánás még mindig kisebb mértékű, mintha nem csinált volna semmit.

A befektetési ügyleteknél az alapigazság az, hogy túlzott kockázatvállalás esetén a piac megjutalmazza a befektetőt, vagyis kockázatvállalása esetén nagyobb hozamokat tud ezáltal realizálni.

A befektetői előítéleteket kezelni kell, be kell építeni a befektetési stratégiába, addig a pontig, amíg a befektetés ésszerű. A befektetési preferenciákat ezáltal két részre kell osztani.

Az egyik rész a **veszteségelkerülés**, amit köznapiban használatban kockázatkerülésnek nevezünk.

A hasznosság megállapítása arra vonatkozik, hogy a befektetők hogyan fejezik ki a preferenciájukat, mi számukra az elsődleges szempont.

A **kilátás elmélet** foglalkozik ezzel a témával, miszerint az emberek hajlandók viszonylag nagy kockázatot vállalni, hogy legyen esélyük a biztos veszteséget elkerülni. A bankok ennek érdekében olyan termékeket kínálnak, amik bár magas jövedelmezőségű, tőkevédelemmel bíró strukturált termékek, védettek a nagy veszteséggel szemben.

Az **elméleti nyilvántartás**, ami a befektetői preferenciákhoz szorosan hozzátartozik, ez a kifejezés azt jelenti, hogy a befektetők, hogyan különítenek el különböző pénzüsségeket tényleges vagy képzeletbeli számlára, hogy kockázataikat diverzifikálják.

Segít továbbá az elmélet abban is, hogy jövőbeni viselkedésünkben ezáltal változás álljon be, hiszen ezeket az összegeket elkülönítettük, nem használhatjuk fel másféle célra.

A hagyományos pénzügytan nem tesz különbséget a pénzügyi források között ilyen módon, viszont figyelembe veszi a befektetések és a különböző számlák céljai és kötelezettségei közti kapcsolatot.

A befektetőknek célszerű több szempontból megvizsgálni egy-egy fontosabb döntés megalapozottságát, mielőtt döntenének. Számukra fontos a pénzügyi viselkedés tan, mert segítségével megérthetik, hogy mi befolyásolja a döntéseiket, preferenciájukat. A tények elemzése után, sokkal könnyebb kialakítani egy stratégiát, ami megfelel a követelményeknek. (Peter Stanyer, 29-42 o, 2006)

3.4.1 Rövid és hosszú távú befektetési stratégiák

Rövid távú befektetők részére a legbiztonságosabb stratégiának a „hadipénztár”, illetve az esernyőalap tekinthető. Ezek olyan stratégiák, amikkel finanszírozhatók a jövőben felbukkanó új lehetőségek és egyéb veszélyek, alternatív bevételi forrásnak tekinthető, míg a „vihár” el nem múlik. Rövid távon kamatozó kincstárjegy jöhet számításba.

Rövidtávon a befektető célja a pozitív befektetési hozam, azonnaliságra koncentrálnak, nem keresnek fedezetet a jövőbeni kockázatokkal szemben. A rövidtávú befektetés esetén, ha magas kamatlábbal rendelkezik a tranzakció, támadó stratégiát is alkalmazhat a befektető a nyereség maximalizálás érdekében. Az alacsony kamatláb a stratégiát inkább a készpénz tartás felé tolja.

A befektetéseket, azonban nem rövidtávra találták ki, hanem arra, hogy finanszírozzák jövőbeli lehetőségeinket, valamint fedezzék a későbbi kiadásainkat.

Hosszú távú befektető rugalmasabb, mint egy rövid távú, hajlandó portfólióját átalakítani annak érdekében, hogy hosszú távon céljait elérje. Számukra megfelelő stratégia a „biztonságos menedék”, mivel céljuk hosszú távú, azonban nem meghatározható.

A hosszú távú befektetők, jövőbeni időpontokra összpontosítanak, elméletileg odafigyelnek a hozamelmaradás kockázatára is. Portfóliójukban szívesebben választanak inflációkövető hosszú lejáratú államkötvényt.

A következő részben foglalkozom a befektetési termékek típusának bemutatásával is.

3.5 Befektetési termékek típusai

A befektetési stratégia kidolgozása során meg kell vizsgálnunk, hogy milyen elvárások és bizonytalanságok övezik jövőbeni befektetéseinket. Az életkor sajátosságai alapján kell meghatározni a célokat és eszközöket, fontos a célcsoport szegmentálása.

A termékpalettán számos befektetési konstrukció érhető el. Számottevő különbség a kockázatukban rejlik. Némelyik termék alacsony kockázattal rendelkezik, azonban alacsony hozamot generál a jövőben.

Az alábbi táblázatban láthatók a megtakarítási termékek, a befektetési termékek és a kombinált termékek listája is.

7. ábra: Befektetési termékek

Rendelkezésre álló pénzösszeg		
Megtakarítási termékek	Kombinált termékek	Befektetési termékek
<ul style="list-style-type: none"> - Bankbetétek - Megtakarítási számla - Célhoz kötött megtakarítások 	<ul style="list-style-type: none"> - Betéti termék rész - Befektetési termék rész (pl. befektetési jegy, kötvény) 	<ul style="list-style-type: none"> - Állampapír - Befektetési jegy - Kötvény - Részvény -FX, CFD, opció

Forrás: mnb.hu

Az emberek különböző okok alapján fektetnek be a fent említett befektetési lehetőségek valamelyikében, ezek a motivációk a következők lehetnek:

- Plusz jövedelem szerzés.
- Tőke növelése és biztonságos elhelyezése.

Alapvető igazság a befektetéseknél, hogy a nagyobb nyereséggel nagyobb kockázatot is kell vállalnia a befektetőnek.

Rövid távon, ha nem szeretne kockáztatni, a kincstárjegy jelenti számára a megfelelő kockázatmentes befektetési formát, garantált jövedelem és tőkegaranciával.

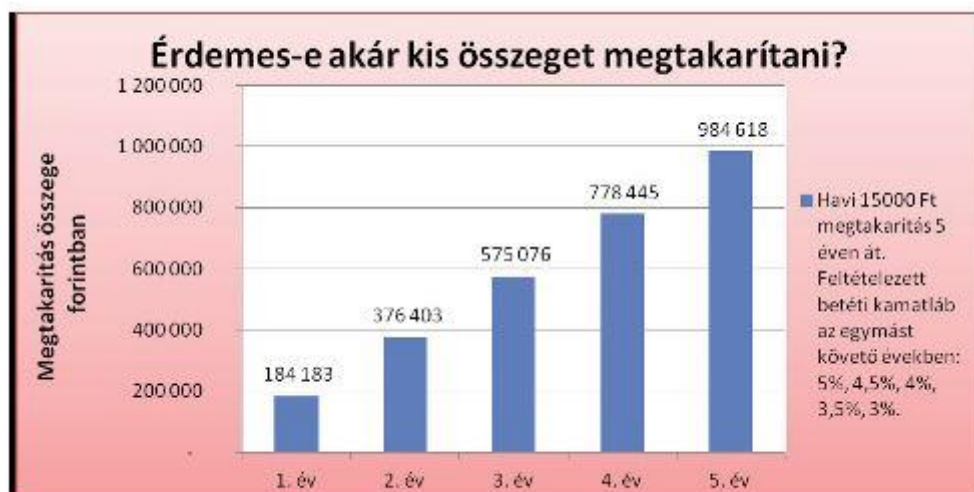
A magánszemélynek, ha a jövőbeni jövedelem a legfontosabb, akkor az inflációkövető államkötvény a megfelelő választás. Alacsony kockázattal rendelkeznek, védelmet nyújtanak az infláció és a reálkamatláb-változás ellen. (Peter Stanyer, p 45.)

Milyen előnyökkel jár, ha az ügyfél inkább megtakarítana?¹³

- Jövőben bővíülhetnek az anyagi lehetőségek, például beruházhat a mindennapi élethez nélkülözhetetlen nagyobb használati tárgyba hitelfelvétel nélkül, vásárolhat műszaki cikkeket vagy akár autót is, mindenféle nehézség nélkül.
- Anyagi biztonság adhat, ha esetlegesen fizetési nehézségei adódnak, illetve átmenetileg csökken a jövedelme.
- Stabil anyagi háttérrel biztosíthat magának idősebb korra.

¹³ <https://www.mnb.hu/archivum/Felugyelet/root/fooldal/fogyasztoknak/befektetesek/befektetesek>
letöltés: 2019.10.10.15:00

8. ábra: Miért érdemes megtakarítani?

Forrás: mnb.hu

Mi a különbség alapvetően a befektetés és a megtakarítás között?

A befektetés és megtakarítás lehetőségek között nem olyan éles a határ, egyes konstrukciók közötti különbség azonban jelentős lehet.

Vannak az úgynevezett kombinált termékek, ahol a befektetett rész egyik része megtakarítás másik fele pedig befektetés.

Megtakarítás inkább azoknak való, akik kiszámíthatóságra vágnak, mérsékelt, de biztosabb nyereségre. Alacsonyabb kockázattal rendelkeznek, ugyanakkor kevesebb pénzügyi ismeretre van szükség, ha megtakarítani szeretnének.

Külső tényezőnek nincs befolyásoló hatása megtakarításainkra. Leggyakoribb formája a bankbetét.

Ezzel szemben a befektetésnél szükség van egy magasabb tudásszintre, tájékozottságra. Jelentős ingadozások lehetnek a piacon, külső tényező hatással van befektetéseinkre, így előfordulhatnak nagyobb veszteségek, illetve nyereségek.

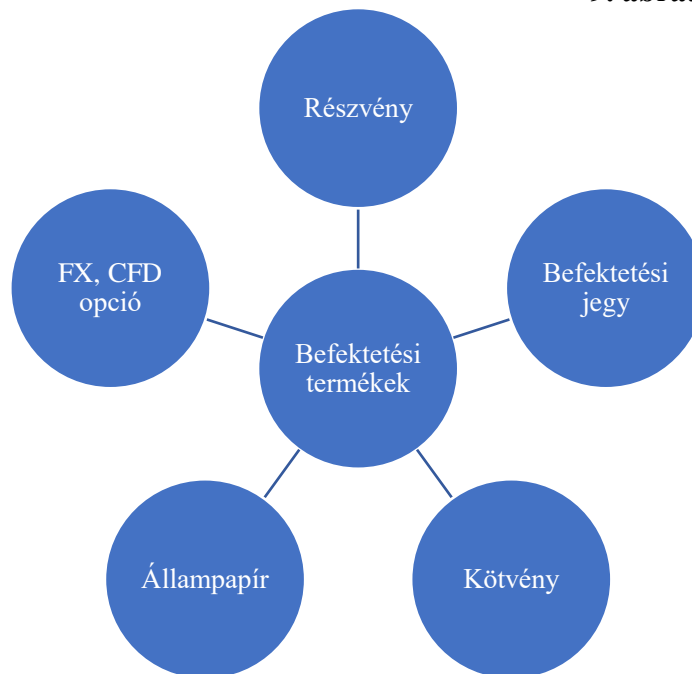
Megtakarítási termékek a következők lehetnek:

- **Bankbetét:** Az a pénzösszeg, amit kamatfizetés ellenében elhelyeztek a hitelintézetnél, betétet kizárólag hitelintézmény gyűjthet.
- **Megtakarítási számla:** A számlanyitás célja az értékmegőrzés, vagyon gyarapítása, nincs meghatározott lekötési idő. A számlán történhet pénzmozgás, átutalás, készpénzbefizetés- vagy fel tudjuk venni a készpénzt
- **Célhoz kötött megtakarítások:** az emberek különböző céljainak elérése érdekében történő megtakarítások, amelyek általában elkülönített számlán történnek.

A jövőbeni anyagi mozgástér bővítése a célja a megtakarításoknak. A megtakarítási szokások életkortól függően eltérhetnek egymástól. Az életünk első szakaszában, akár megtakaríthatunk például főiskolás tanulmányokra, jogosítványra. Második szakaszban, amikor már dolgozunk és rendszeres jövedelemmel rendelkezünk, autóra, lakásra és nyugdíjas éveinkre takarékoskodhatunk.

A megtakarítási lehetőségek természetesen függhetnek az adott élethelyzettől, de az biztos, hogy végig kísérik az egész életünket.

9. ábra: Befektetési termékek

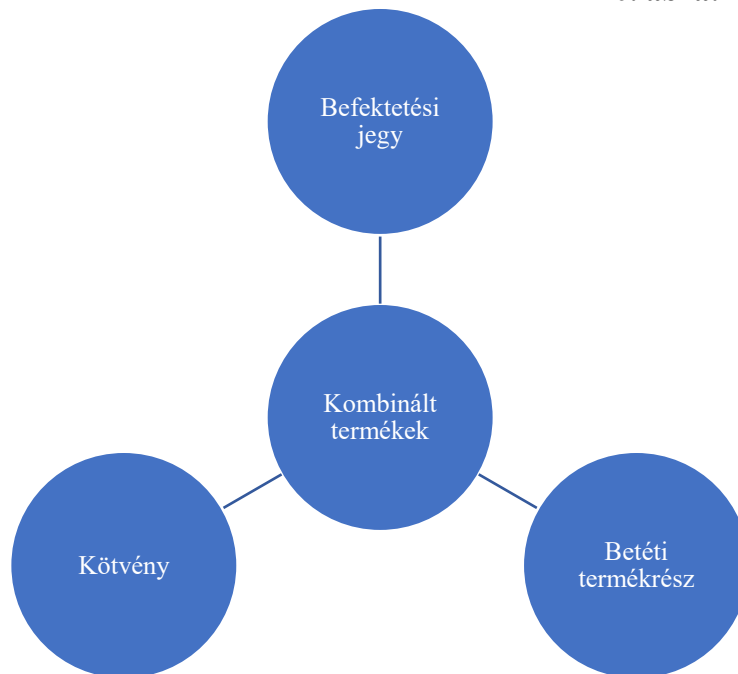
Forrás: Saját szerkesztés

Befektetési termékek:

- **Állampapír:** Hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, kockázata alacsony, kibocsátója magyar vagy külföldi állam, MNB vagy más uniós tagállam jegybankja.

- **Befektetési jegy:** A befektetési alappal szemben fennálló követelést és jogokat biztosító, átruházható értékpapír
- **Kötvény:** Névre szóló, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, amiben az adós arra kötelezi magát, hogy a meghatározott pénzüsszeget, kamattal együtt a mindenkori tulajdonosnak, jogosultnak a megjelölt időben és módon megfizeti.
- **Részvény:** Tagsági jogot megtestesítő értékpapír, tulajdonosa az adott részvénytársaság résztulajdonosává válik. Minden jog és kötelezettség megilleti, amely a törvény alapján egy részvényesnek jár.
- **FX, CFD opció:** tőzsdével kapcsolatos befektetési forma.

10. ábra: Kombinált termékek

Forrás: Saját szerkesztés

Kombinált termékek

- Betéti termékrész
- Befektetési jegy
- Kötvény

Kombinált megtakarítási forma: abban az időszakban, mikor a kamatok csökkennek, a betéti kamatok nem csábítók, a piacon megjelennek az úgynevezett kombinált megtakarítások.

A kombinált megtakarítás azt jelenti, hogy a bankbetét mellett még legalább egy másik pénzügyi terméket tartalmaz.

Közös jellemzője, hogy a lekötött betétre a piaci szintnél magasabb induló kamatot ígér, későbbiekben a kamatszint visszaáll a normál piaci kamatszintre.

A befektetési termékkel kombinált betéti termék: Magában foglalja a klasszikus lekötött betétet és egy befektetési terméket egyszerre. A hozzá kapcsolódó befektetési termékek jellemzően a befektetési jegyek a befektetési alapoknál, befektetési egységhez kötött életbiztosítások, ezek az úgynevezett unit-linked életbiztosítások.

A befektetésekkel kombinált termékeknel a megtakarítani kívánt összeget meg kell osztani a befektetési termék és a betét között. A befektetési rész magasabb hozam lehetőségét kínálja, azonban erre a részre nem vállalnak hozamgaranciát a szolgáltatók.

Az ilyen befektetési konstrukciónál figyelni kell az alábbiakra:

- A befektetett összeg hozama a termék teljesítményétől függ, a referencia adatok a múltira vonatkoznak, ami nem jelent garanciát a jövőbeni teljesítményükre.
- A hozam a jövőben akár negatív is lehet, a gazdasági tényezőktől függően, így a befektetőt veszteség is érheti.
- Hosszú időre célszerű lekötöni, mivel jellemzően hosszabb távon hoznak magasabb kamatot.

3.5.1 Az értékpapírok elméleti csoportosítása

a, Értékpapírban foglalt alapjogviszony szerint

- Pénzkövetelésről szóló értékpapír, ilyen lehet a váltó, csekk, kötvény
- Részesedésről szóló értékpapír, ilyen a részvény, vagyonjegy
- Áruval kapcsolatos tulajdonjog

b, Hozam szerint

- Nem kamatozó értékpapírok. például a váltó, diszkontkincstárjegy
- Előre meghatározott kamatozású értékpapír, például a kötvény
- Változó hozamú értékpapírok, például a részvény
- Átmeneti formájú értékpapírok, ez a változó kamatozású kötvény

c, Lejárat szerint

- Rövid futamidejű értékpapír, aminek futamideje nem haladja meg az 1 évet, ilyen például az „Egyéves Állampapír”
- Közép futamidejű értékpapír, aminek futamideje 1-5 év között
- Hosszú futamidejű értékpapír, aminek futamideje 5 évnél hosszabb
- Lejárat nélküli értékpapír, például a részvény

d, Forgalmképesség szerint

- Közforgalmú értékpapír
- Zárt-, illetve nyilvánosan forgalomba hozott értékpapírok

Kötvény kibocsátásra az alábbi szervezetek jogosultak:

- Magyar- és külföldi állam
- Magyar Nemzeti Bank
- Jogi személyiséggel rendelkező gazdálkodó szervezet
- Önkormányzatok
- Saját jogon kötvény kibocsátásra jogosult nemzetközi és külföldi szervezet

Az államadósság kezelésére az állam államkötvényeket bocsájt ki, ami szigorú jogszabályi környezetben működik, számos jogszabály szabályozza. (Dr Tomori, p 48)

A főbb jogszabályok:

- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról
- 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
- 2001. évi CXX. törvény a tőkepiacról

4 Állampapírok a gyakorlatban

A fejezet a gyakorlatban vizsgálja meg az állampapír-forgalmazását, az első részben foglalkozom az állampapír-forgalmazást segítő intézmények bemutatásával.

Az értékpapír, valamint a tőkepiac működési feltételeit alapvetően a tőkepiaci törvény és a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény szabályozza.

A törvény kimondja milyen értékpapírok, pénzügyi eszközök szerepelhetnek a piacon, valamint az előírásukra is komoly feltételek vonatkoznak. Foglalkozik továbbá a befektetőkkel, a jogaikkal, a tőkepiaci közvetítőkkel és a befektetéskezeléssel.

Részletesen kifejtem a dolgozatom fő témakörét az állampapírokat, jelenlegi kamatozásukat, illetve felvázolom az értékesítési csatornákat. Bemutatom továbbá az innovatív termékeket, a „Prémium Magyar Állampapír” -t és a „Magyar Állampapír Plusz” -t, összehasonlítom a kamatozásukat, és főbb erősségeiket.

4.1 Állampapír-forgalmazás szervezeti keretei

A tőkepiaci törvény szabályozza a tőkepiac alapvető intézményeit, az értékpapírok forgalomba hozatalát, a tőkepiacon tevékenykedő szolgáltatókat, valamint a befektetők védelmét. A törvény ezen felül rendelkezik, hogy a felügyeleti hatóság a tőkepiacon milyen feladattal és hatáskörrel rendelkeznek.

4.1.1 A Magyar Nemzeti Bank és szervezete

A Magyar Nemzeti Bank 2013. október 1-jével összevonásra került a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletével, a PSZÁF régi feladatköreit változatlanul vette át az MNB.

Az MNB szervezeti felépítésében is történtek változások, a Monetáris Tanács, az igazgatóság és felügyeleti bizottság kiegészült a Pénzügyi Stabilitási Tanáccsal. A legfőbb döntéshozó szerv továbbra is a Monetáris Tanács, amely felelős, hogy az árstabilitási cél teljesüljön a jegybank döntéshozatalaiban a felügyeleti funkciók és hatáskörök mellett is.

Az igazgatóság felelősköre is megváltozott, korábbi felelősségi köre kibővült, mivel felelőssé vált a Pénzügyi Stabilitási Tanács által meghozott döntések végrehajtásának irányításáért.

A Magyar Nemzeti Bank feladata a fizetési rendszer fenntartása, működtetése és szabályozása.

Az MNB szabályozói szerepe vonatkozik egyrészt a pénzforgalomban résztvevő gazdasági szereplőkre, valamint azokra is, akik a fizetési forgalomban részt vesznek, például kereskedelmi bankok, elszámoló házak.

Az MNB felügyeleti tevékenységet is folytat, melynek célja az elszámolási rendszerek hatékonyságának biztosítása, fizetési kockázatok biztosítása, mindazon feladatok ide tartoznak, amit régen a PSZÁF látott el.

Az MNB ellátja a Pénzügyi közvetítőrendszerek felügyeletét, hogy azok zavartalanul, átláthatóan és hatékonyan működjenek. Az egyes pénzügyi szervezetek, illetve szervezeteket fenyegető, nemkívánatos üzleti és gazdasági kockázatok feltárása, illetve a szektorális kockázatok csökkentése és megszüntetése a feladata

A pénzügyi szolgáltatásokat igénybe vevők érdekeinek védelme, a pénzügyi közvetítőrendszerrel szemben, ezáltal a bizalomnövelés a célja.

Továbbá, mint felügyeleti hatóság ellátja a felügyeleti feladatokat a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben szereplő meghatározott pénzügyi tevékenységet végző szolgáltatók vonatkozásában.

A Magyar Nemzeti Bank tulajdonosi jogokkal rendelkezik a GIRO Zrt. és KELER Zrt elszámoló házakban, ami szoros együttműködésben van az állampapír forgalmazással.

A Magyar Nemzeti Bank részvénytársasági formában működik, azonban nincs közgyűlése, valamint a jegybanki függetlenség miatt a vezetőség független a részvényestől.

Az állam tulajdonában van a Nemzeti Bank részvényei, az államot, mint részvénytulajdonos a nemzetgazdasági miniszter képviseli.

Főbb szervei:

- A Monetáris Tanács
- Az igazgatóság és a felügyelő bizottság
- A Pénzügyi Stabilitási Tanács

A **Monetáris Tanács** a legfőbb döntéshozó szerve a Magyar Nemzeti Banknak. Hatáskörébe tartozik a jegybanki feladatokkal kapcsolatos döntések, továbbá döntenek a tartalékrátáról is.

Az árfolyamrendszerrel kapcsolatos döntések is a hatáskörébe tartoznak, ami szükséges a Kormány döntéséhez az egyetértési jog kialakításához.

További feladata, a fizetési és elszámolási rendszer egészeinek fenntartása és stabilizálása, valamint az erre vonatkozó makroprudenciális politika kialakítása.

Döntenek minden, olyan kérdésben, ami a Monetáris Tanács hatáskörébe tartozik.

A Monetáris Tanács tagjai megbízásuk időtartama alatt munkaviszonyban állnak a Nemzeti Bankkal, a testület legalább 5, de legfeljebb 9 tagból áll.

Az **igazgatóság** feladata a Monetáris Tanács és a Pénzügyi Stabilitási Tanács döntéseinek végrehajtása, valamint az MNB működésének irányítása.

A **Pénzügyi Stabilitási Tanács** feladata a Monetáris Tanács feladataival kapcsolatos döntéseinek végrehajtásának irányítása.

A stabilitás érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri a pénzügyi közvetítőrendszer egészét, valamint a pénzügyi piacok stabilitását.

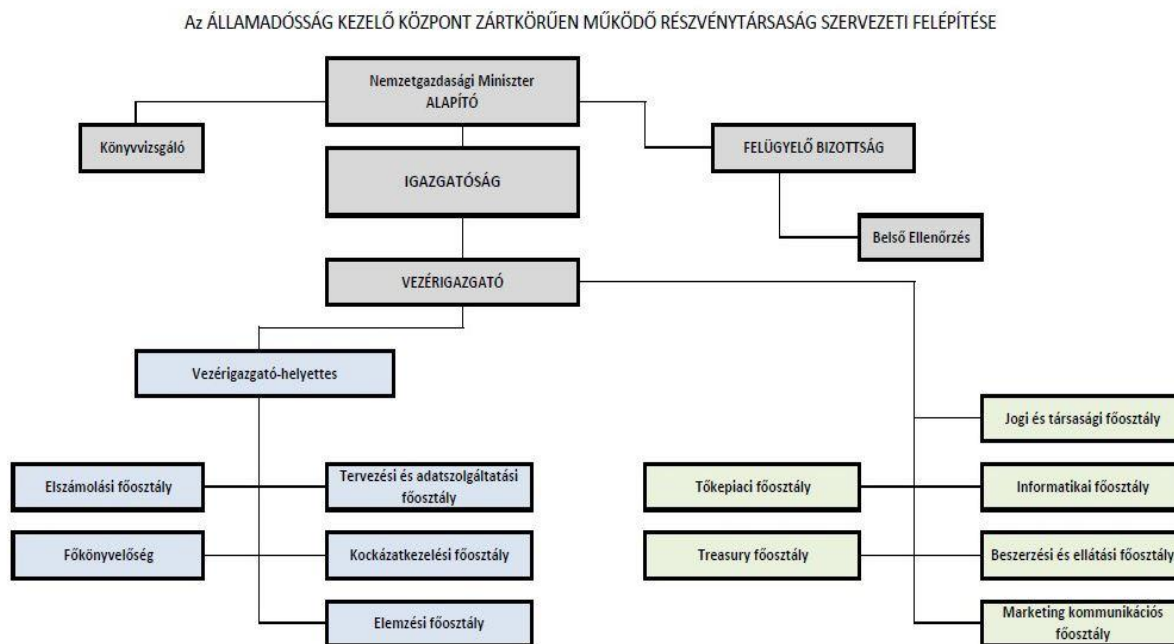
A pénzügyi közvetítőrendszert veszélyeztető kockázati tényezőket figyeli. Elemzi a veszélyeket, amik kockázatot jelentenek a közvetítőrendszerre.

Nyomon követi a nemzetközi és európai piacokon zajló eseményeket és dönt a Monetáris Tanács által meghatározott intézkedésekről.

Megtárgyalja a stratégiai, szabályozási, kockázati kérdéseket és állást foglal a pénzügyi közvetítőrendszereket érintően.

Szükség esetén megtárgyalja az Európai Rendszerkockázati Testület által releváns ajánlásait, állásfoglalásait.

11. ábra: Az ÁKK szervezeti egysége

forrás: <http://akk.hu/uploads/x7gy2Gwa.pdf> letöltés ideje:2019.10.10

Az Államadósságkezelési Központ megalakulása 1995 májusára tehető, ekkor kezdte meg működését a Pénzügyminisztérium felügyeletével.

Előtte 1993-ban megalakult az Állami Értékpapír Kibocsátást Szervező Iroda, majd a Pénzügyminisztérium és a Magyar Nemzeti Bank feladatköreit egy szervezetben tömörítve létrejött a Központ.

1996-ban a szervezet irányítása átkerült a Kincstár elnökének felügyelete alá, valamennyi adósságkezeléssel kapcsolatos tevékenységgel egyaránt. Az adósságkezelési stratégia nemzeti ügy lett, ennek érdekében felállítottak egy úgynevezett Kincstári tanácsot, amely a Pénzügyminisztérium, a Kincstár, ÁKK, valamint a jegybank vezetőiből állt.

1996-ban kezdte meg a Magyar Államkincstár az állampapírforgalmazást a lakosság felé, ennek szakmai irányítását szintén az ÁKK látja el.

¹⁴ https://asz.hu/storage/files/files/Publikaciok/Elemzesek_tanulmanyok/2016/akk_elemzes.pdf?ctid=976,
<http://akk.hu/hu/oldal/akk#tortenete>
 letöltés:2019.10.10

1997-től megkezdte a központi költségvetés külföldi adósságának kezelését, majd 1999-től kezdődően a Magyar Államkincstár nevében külföldi forrásbevonási műveleteket is végrehajt.

2001-ben a pénzügyminiszter megalapította az Államadósság Kezelő Részvénytársaságot, ami a Magyar Államkincstár Államadósság Kezelő Központjának jogutódja. Az Államháztartási törvény lehetővé tette az adósságkezelés rugalmasan történjen egy félig piaci szervezeten belül.

Fő célja ugyanis az volt az intézménynek, hogy kitűzött stratégia célok döntési, felelősségi és számonkérési rendszerben történjenek. A részvénytársaság megalakulásával egyidőben a Kincstári Tanács megszűnt, a döntési jogkör az alapító pénzügyminiszter és az igazgatósághoz került át.

A törvény további módosításával az ÁKK Rt.-nek a központi költségvetés fizetőképességének fenntartása és az állam átmenetileg szabad pénzeszközeinek gazdálkodása lett a fő tevékenysége. 2004-től a piacon már likviditáskezelési tevékenységet is végez, további a piacon köti a devizaadósság-kezelés keretében a fedezeti műveleteket.

A társaság a törvényi előírásoknak megfelelően 2006. augusztusától az elnevezése Államadósság Kezelő Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság.

Az Államadósságkezelési Központ szervezeti egységileg egy egyszemélyes zártkörű részvénytársaságként működik, ahol a jogokat az államháztartásért felelős miniszter, jelenleg a nemzetgazdasági miniszter gyakorolja.

A társaság munkáját és munkaszervezését a vezérigazgató irányítja és ellenőrzi. Közvetlen irányítása alatt működő szervezeti egység feladata:

- A belföldi és külföldi értékpapír-kibocsátás
- Hitelfelvétel szervezése és támogatása
- Másodpiaci műveletek lebonyolítása
- Az állampapír-piac figyelemmel követése és fejlesztése
- Az értékesítési csatornák felügyelete
- Beszerzési- és üzemeltetési feladatok ellátása
- Informatika rendszerek felügyelete

Tevékenységét továbbá a 2012. január 1.-től hatályban lévő a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény szabályozza.

A Stabilitási törvény határozza meg az államadósság fogalmát, számítását, illetve a vele kapcsolatos feladatokat is. A stabilitási törvényen kívül az egyéb tevékenységekre az Államháztartási törvény, a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény, valamint az adott év költségvetési törvénye vonatkozik az államadósság kezelésére.

Az Államadósság Kezelési Központ tevékenysége az adósságkezelés során a már meglévő adósság megújítása, törlesztése, valamint a keletkező adósság finanszírozását végzi.

Fő feladata a központi költségvetés fizetőképességének fenntartása, az átmenetileg szabad pénzeszközök kezelése. A központi költségvetés finanszírozásának szükségletét hosszú távon biztosítja minimális költségek mellett. Feladata továbbá a központi költségvetés éves és középtávú finanszírozási tervének előkészítése, mindemellett az adósság finanszírozási stratégiák kidolgozása. A finanszírozási stratégia elsősorban a forint és deviza állampapír kibocsátását tartalmazza az intézményi befektetők felé történő állampapír értékesítés.

Az államadósság-kezelésre három alapvető stratégia van meghatározva:

- Az államadósság rátának a GDP 50 %- alatt kell lennie. Olyan költségvetést szabad elfogadni, ami alapján minden évben csökken az adósság mértéke. Az adósságkezelő elsődleges célja, hogy támogassa az adósságráta csökkentését.
- Az államadósságkezelés második célja a hazai befektetők körét bővíteni, a lakossági állampapírok felfuttatása. Az elmúlt időszakban a gazdaság kitettségének egyik oka az volt, hogy túlságosan a külföldi hitelekre támaszkodott.
- Az államadósság devizahányadának csökkentése

Az adósságkezelési stratégia célkitűzéseikhez hozzátartozik, hogy fejleszteni kell az állampapírok másodpiacát, növelni a likviditást, valamint a lakossági értékesítést előtérbe kell helyezni. Az állampapír-kereskedést kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése az állampapírok másodpiaci fejlesztésének fontos eleme.

A 2012-2015. évi államadósság-kezelési stratégia főbb célkitűzése a lakossági állampapírok értékesítésének fejlesztése. Az 2000-es évek közepén lakossági befektetés összegében, részarányában is csökkent, ezenfelül a belföldi intézményi befektetők aránya is csökkent. A lakossági források elérésének és bevonásának lehetősége előtérben került a nemzetközi tőkeválság után, mivel egy válság hatására emelkedik a nettó lakossági értékesítés is.

Az ÁKK. nem határozott meg a mérésre konkrét teljesítménymutatót, ösztönzése érdekében módosított korábbi évek stratégiáján, és új speciális termékekkel, vonzóbb árazással, kibővített állampapír vásárlás lehetőségekkel, erősebb marketing tevékenységgel fordul az ügyfelek felé.

A lakossági állampapír állomány 2014. év végén 2 049 milliárd Forint, 2017. év végén már 5 448 milliárd Forint volt. A lakosság általában az alapján választ befektetést, hogy mennyire kockázatos az adott befektetés. Az állampapír piacra veszélyt jelenthet a kereskedelmi bankok különböző termékei, ennek érdekében az ÁKK. Zrt-nek versenyképes hozamokkal kell az ügyfeleket meggyőzni.

Az államadósság szerkezetére kockázatot jelenthet a következő tényezők:

A kockázati tényezők beazonosítása az elsődleges feladat a teljesítménymutatók értékének meghatározása során.

A legfontosabb kockázat a hozamok változásából eredő kockázat, hiszen az adósságkezelés jelentős költségeit a kifizetett kamat jelenti. A hozamkockázat kezelése miatt, meg kell határozni az átlagos futamidőre egy célértéket, amelyen belül mozog ez az érték.

A más devizában történő kibocsátás kockázata a devizaárfolyam változás, ami szerepet játszik kamatköltségek és az adósság-portfólió értékének alakulásában.

További problémát vet fel az a tény, ha a lakossági állampapír állomány hirtelen megnő, akkor ezáltal csökkenhetnek a banki források, a bankok hitelezési aktivitása, továbbá a kamatverseny által tovább növekszik a finanszírozás költsége. A lakossági befektetők ugyan sokba kerülnek az államnak, viszont finanszírozásuk által a biztonság növekszik, ezáltal csökken a devizakitetttség.

4.1.3 Magyar Államkincstár¹

A kincstár önálló jogi személyiséggel rendelkező, önállóan működő és gazdálkodó központi költségvetési szerv. Az államháztartásért felelős miniszter, vagyis a nemzetgazdasági miniszter szakmai, törvényeségi irányítása alatt áll.

- Felelős a pénzforgalom lebonyolításáért és elszámolásokért, a költségvetési pozíció menedzseléséért, a likviditás menedzseléséért, valamint az adatszolgáltatásokért.
- Számfejti közel kilencszázezer közszférában foglalkoztatott illetményét és a hozzátartozó adó- és járulék bevallásokat is végzi.

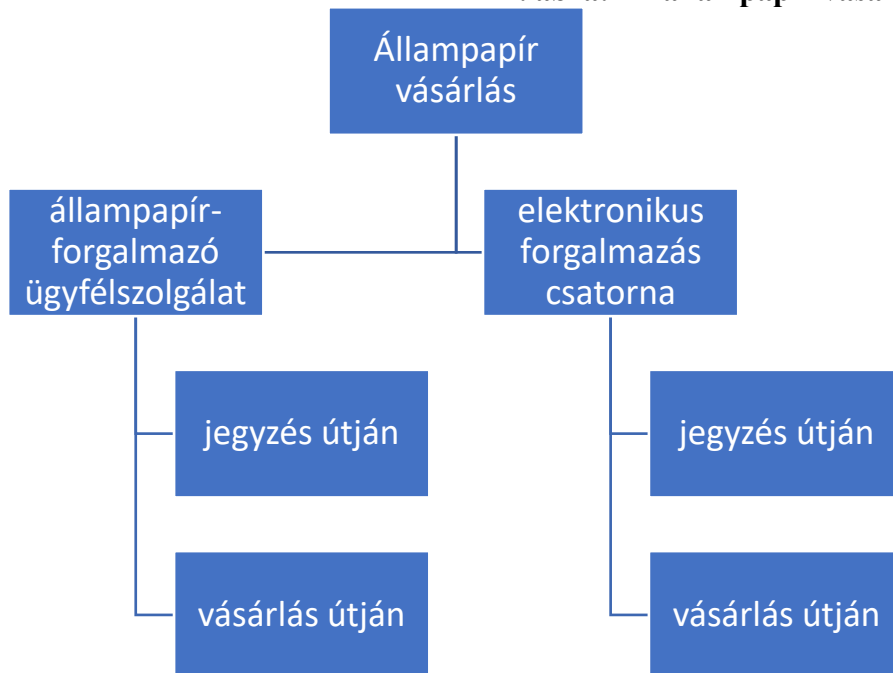
- A költségvetési szervek törzskönyvi nyilvántartását vezeti alapító okirat alapján.
- A költségvetésből biztosítja a támogatási rendszert a helyi önkormányzatoknak, kistérségi társulatoknak és egészségügyi intézmények számára.
- A költségvetési beszámolókat fogadja és összesíti.
- A pénzforgalmi számlatulajdonosok és a kincstári kör részére elvégzi a számlavezetési feladatokat.
- Értékpapír forgalmazói és az ehhez kapcsolódó számlavezetést végez ügyfelei részére.

Főbb tevékenységi köre:

- A költségvetés végrehajtása, nyilvántartásokat vezet az elkülönített állami pénzalapokról, valamint a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól, azok változásairól és teljesítéséről. Előkészíti a pénzforgalmi műveleteket a költségvetési felhasználáshoz, továbbá információt szolgáltat a költségvetési szerveknek, a Nemzetgazdasági Minisztérium részére, valamint elemzéseket készít a költségvetés alakulásáról, helyzetéről.
- Kimutatásokat végez naponta a bevételek és kiadások alakulásáról, a központi költségvetés helyzetéről.
- Beszámolót készít a nemzetgazdasági bevételek és kiadások teljesítéséről.
- Közreműködik a kincstári egységes számla likviditásának kezelésében.
- A költségvetési szerveket megillető támogatásokat rendelkezésre bocsájta.
- Részt vesz a költségvetés és középtávú finanszírozási tervének elkészítésében is. Engedélyezi a likviditási hitel nyújtását az Egészségbiztosítási Alapnak, Nyugdíjbiztosítási Alapnak, Nyugdíj Alapnak és helyi önkormányzatoknak.
- Pénzügyi tevékenysége során számlát vezet a kincstári kör és pénzforgalmi számlatulajdonosok részére. Végrehajtja a pénzügyi beszédésre irányuló pénzügyi lebonyolítási feladatokat, a kiadásokhoz kötődő likviditási és előirányzati fedezetvizsgálatokat is.
- A készpénzellátást biztosítja a pénzforgalmi számlatulajdonosok és a kincstárnál értékpapír-számlával rendelkező ügyfelei részére.
- Befektetési szolgáltatási tevékenységet nyújt az állam hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok körében.

4.2 Az Állampapírokról általában

12. ábra: Az állampapír vásárlás lehetőségei

Forrás: Saját szerkesztés a Magyar Államkincstár honlapja alapján

4.2.1 Az állampapírokról általánosságban

„Az állampapír az állam által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír. Állampapír vásárlásával tulajdonképpen az államnak adunk kölcsönt, előre meghatározott kamatra és előre meghatározott időre. Ez utóbbi – azaz az állampapír futamideje – alapján megkülönböztetünk kincstárjegyet (1 éves vagy annál rövidebb lejáratú) és államkötvényt (1 évnél hosszabb lejáratú)”. (Állampapír fogalomtár, 2019)

A kamata a kötvénynek, az összeg, amit vásárlója a befektetésért kap a tőkén felül. A befektető kamatot a kötvény névértékére kap. A kötvények szabadon értékesíthetők a másodpiacon, így a már meglévő kötvényeinket eladhatjuk, illetve akár szabadon vásárolhatunk helyette egy jobb konstrukciót. A kötvény hozama szorosan kapcsolódik ahhoz a tényhez, hogy a névértékhez képest mennyiért vásároljuk az adott kötvény, ebből kifolyólag lehet árfolyamnyereségünk, illetve árfolyamveszteségünk.

A kötvények ára szoros összefüggésben van az újonnan kibocsátott kötvények hozamával, ha nagy a kereslet az új állampapírok iránt, akkor csökken a hozama.

Az állampapír kibocsátójának jobban megéri, ha alacsonyabb kamatkörnyezetben tudja megújítani a lejáró adósságait.

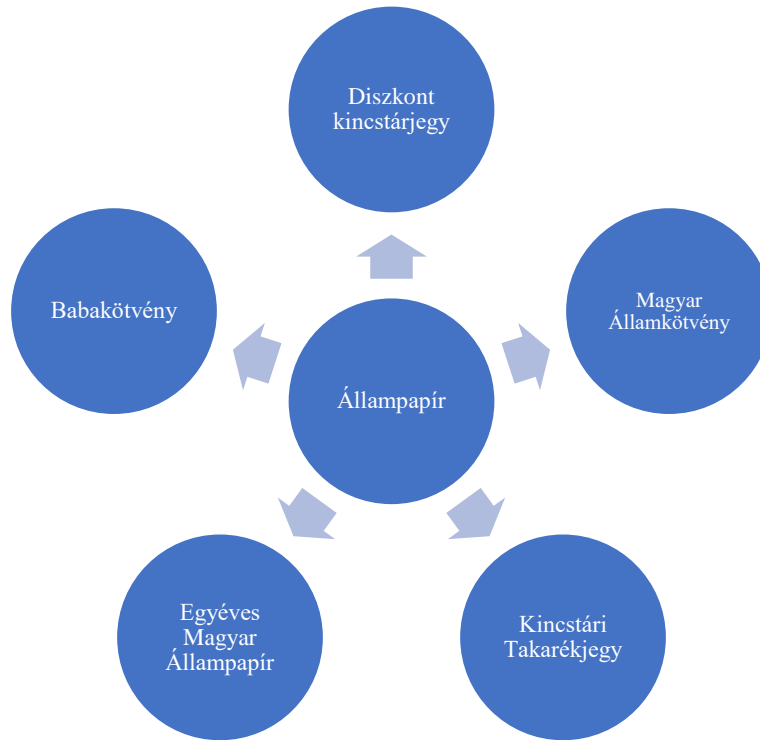
Több tényező befolyásolja az ország állampapírjai iránti keresletet, az adott ország kamat környezete, illetve a piaci hangulat. Kedvező piaci hangulat esetén a befektetők megvásárolhatják egy rosszabb hitelminősítéssel rendelkező állam államkötvényeit is, ezáltal a növekvő kereslet a hozamokat csökkenti.

A kockázatvállalási hajlandóság csökkenésekor a biztonságosabbnak gondolt országban növekszik a kamat, így a tőke inkább ide áramlik, csökken a gyengébb hitelminősítéssel rendelkező országban a kereslet az állampapírok iránt, a piaci hozamok növekedésnek indulnak.

4.2.2 Az állampapírok fajtái

2019. június 1-jétől már nem forgalmazható a régebbi népszerű papírok közül a „Bónusz Magyar Államkötvény”, „Kétéves Magyar Állampapír”, „Kincstári Takarékjegy Plusz”, „Féléves Magyar Állampapír”. Megjelent a „Magyar Állampapír Plusz” helyette, ami egyrészt helyettesítő termék, valamint elég innovatív is, ezért nincs szükség ennyi fajta állampapírra.

13. ábra: Az állampapírok fajtái

Forrás: Saját szerkesztés az allampapir.hu alapján

Babakötvény

Az állam minden 2006. január elseje után született belföldi, illetve a 2017.06.30-a után külföldön született, de magyar állampolgársággal rendelkező gyermek részére 42 500 Ft életkezdési támogatást ad. Kezdetben az összeg egy alacsony kamatozású letéti számlán kerül elhelyezésre. A kezdeti összeg, hogy a gyermek nevére kerüljön és „Babakötvény” - ben kamatozzon, a Magyar Államkincstár valamelyik ügyfélszolgálatán szükséges a Start-értékpapírszámlát megnyitni.

A számlát bárki megnyithatja, a gyermek szülein túl, akár egy hozzátartozó is kezdeményezheti az ügyintézését.

A babakötvény tizenkilenc éves futamidejű, változó kamatozású 1 forintos alapcímletű értékpapír.

Változó kamatozású értékpapír, infláció követő, így megőrzi hosszú távon a befektetés értékét. A kamatprémium mértéke 3 %, ezen felül pedig még az infláció hozzáadódik a kamatmértékéhez.

A többi állampapírtól eltérően a befizetések után 10 % állami támogatás jár, de maximum 6.000 Ft-os összeg jóváírásra kerül az értékpapír számlán a következő évben.

A babakötvény bármikor megvásárolható a gyermek 18. életévének betöltése napjáig, a befektetett összeget a Kincstár azonnal jóváírja a jogosult Start-értékpapírszámláján. A befizetett összeget automatikusan a gyermek születési évének megfelelő sorozatszámú Babakötvényébe fekteti.

Start-értékpapír számla vezetésére 2012 óta csak a Magyar Államkincstár jogosult.

Egyéves Magyar Állampapír

Az állampapír egyéves futamidejű, fix kamatozású, dematerializált, 10.000 Ft-os címletű értékpapír. Az Államadósság Kezelési Központ jegyzés útján bocsájtja forgalomba, jegyezni névértéken, 100 %-os árfolyamon lehet. A jegyzés a vásárlást követő héten a második munkanapon indul, a futamidő végén az értékpapírnyilvántartási számlán jóváíródik a kamat tőkével együtt.

2019. június 1-jétől vásárolt állampapír kamatadó mentes, így a teljes kamatnyereség a befektető haszna.

A követelés a kibocsátóval szemben nem évül el.

Kincstári Takarékjegy

Az állampapír egy, illetve kétéves futamidejű, névre szóló nyomdai úton előállított, fix, lépcsős kamatozású értékpapír.

Címletei 10-, 50-, 100-, 500 ezer és 1 millió Forint. A kizárólagos értékesítés a Magyar Posta Zrt. állandó postai szolgáltatóhelyein történik. A futamidő a vásárlás napjával történik, futamidő alatt bármikor visszaváltható. Ha a kincstári takarékjegy elveszett vagy megsemmisült, közjegyzői eljárás során igényelhető a kifizetésének letiltása.

Diszkont kincstárjegy

A kincstárjegy 3 és 12 hónapos futamidejű, diszkontáron kerül névérték alatt kibocsájtásra, nem kamatozó értékpapír. Címlete: 10 ezer Forint. A névérték lejáratkor egyösszegben árfolyamnyereségadó levonását követően kerül kifizetésre. A névérték és a vételár közötti különbség a hozam összege.

A kincstárjegy aukció során kerül forgalomba hozatalra, nyilvános ajánlattétel közzétételével kerül meghirdetésre. Kizárólag az elsődleges forgalmazók vehetnek részt az aukción.

Magyar Államkötvény

Az állampapír különböző 3, 5, 10, illetve 15 éves futamidejű, fix vagy változó kamatozású, dematerializált állampapír. Címlete: 10 ezer forintos címletű értékpapír. Kamatfizetése félévente, illetve évente történik. Aukció útján kerül forgalomba hozatalra.

Az állampapírt belföldi és külföldi jogi személyeken kívül cégek, intézmények is vásárolhatják.

4.2.3 Az Állampapír kamatok

Az állampapír, olyan kötvény, ami hitelviszonyt testesít meg. A befektető gyakorlatilag hitelt nyújt az államnak, ami után kamatjövedelemre tesz szert. A kamatot az állampapír után, évente, vagy félévente kapjuk az államtól. Fix kamatozású papírok, az Egyéves Állampapír, és a Kincstári Takarékjegy I/II: A fix kamatozású papírokon kívül léteznek az úgymond változó kamatozású állampapírok, aminek sajátosságai, hogy befektetésünk védve van az inflációtól, vagyis infláció követő értékpapírok. Léteznek úgymond, segítő eszközök, azok számára, akik kevésbé ismerik az állampapírok kínálatát.

A „bankmonitor” honlapján naprakész segédprogram található, a jelenleg eladásra kínált állampapírokat hasonlítja össze futamidőben és kamatszintben egyaránt. Elérhetősége: <https://bankmonitor.hu/megtakaritasok/allampapir/>

Az alábbi táblázatban összefoglaltam ettől függetlenül az állampapírokat futamidő és kamat szerint.

1. táblázat: az állampapírok aktuális kamatai 2019.11.25-én

Név	Futamidő	Kamat
Babakötvény 32/S	19 év	5,40 % (3 %+ Infláció)
Babakötvény 33/33/35/36/37/38 S	19 év	5,80 % (3%+ Infláció)
Prémium Magyar Állampapír 2025/I	6 év	4,50 % (1,4 %+ Infláció)
Prémium Magyar Állampapír 2023/K	4 év	4,10 % (1,0 %+ Infláció)
Prémium Euró Magyar Állampapír 2022/X	3 év	2,4 % (1%+ Eurózóna átlaginfláció)
Egyéves Magyar Állampapír	1 év	2,5%
Kincstári Takarékjegy I.	1 év	2,25 %
Kincstári Takarékjegy II.	2 év	2,75 %

Forrás: saját szerkesztés az allampapir.hu alapján

Az Államadósság Kezelési Központ novembertől mérsékelte a kamatokat, így az Egyéves Állampapír kamata 3 %-ról csökkent 2,5 %-ra. A hároméves Prémium Magyar Állampapír kamatprémiuma 1 % lett, 1,4 %-ról csökkentette le a Központ, míg az öt éves állampapírnál 1,4 % lett, 1,7 %-ról.

A csökkentés háttérében az állampapírok iránti kedvező kereslet, valamint az a tény, hogy még így is kiemelkedő kamatozása van a többi befektetési termékkel szemben.

Az adósságkezelő valószínűleg ezzel a lépésével a Magyar Állampapír Plusz felé szeretné terelni a befektetőket.¹⁵

¹⁵ https://privatbankar.hu/szemelyes_penzugyek/csokkenti-a-nepszeru-allampapirok-kamatat-az-adossagkezelo-329363
letöltések: 2019.11.28.

4.3 Innovatív termékek

Ebben a részben a Prémium Magyar Állampapír és a Magyar Állampapír Plusz, mint innovatív termékek lesznek bemutatva, valamint a két termék összehasonlítva.

Prémium Magyar Állampapír

Az állampapír 3 és 5 évre kerül kibocsátásra, dematerializált, inflációhoz kötött, változó kamatozású értékpapír. Alapcímlete 1 000 Ft. A kamat mértéke kamatbázisból és kamatprémiumból tevődik össze. A kamatbázis az adott évet megelőző naptári évre vonatkozó a Központi Statisztikai Hivatal által hivatalosan közzétett éves átlagos fogyasztói árindex-változás százalékos mértéke.

A követelés a kibocsátóval szemben nem évül el, kamatfizetés évente történik, ügyfél számláján jóváírás formájában történik. Vásárlóköre belföldi és külföldi magánszemélyek.

Magyar Állampapír Plusz

Az új állampapír folyamatosan értékesített termék, öt éves futamidejű, sávós, fix kamatozású állampapír. Alapcímlete: 1 Ft. Kamatfizetés az első évben félévente, utána követően évente történik. Az értékesítésre elkülönített mennyiség bővíthető annak érdekében, hogy minden ügyfél vételi szándéka teljesüljön.

A kamat mértéke:

- első félévben évi 3,5%
- a második félévben évi 4,0 %
- második évben évi 4,5 %
- harmadik évben évi 5,0 %
- negyedik évben évi 5,5 %
- ötödik évben évi 6,0 %¹⁶

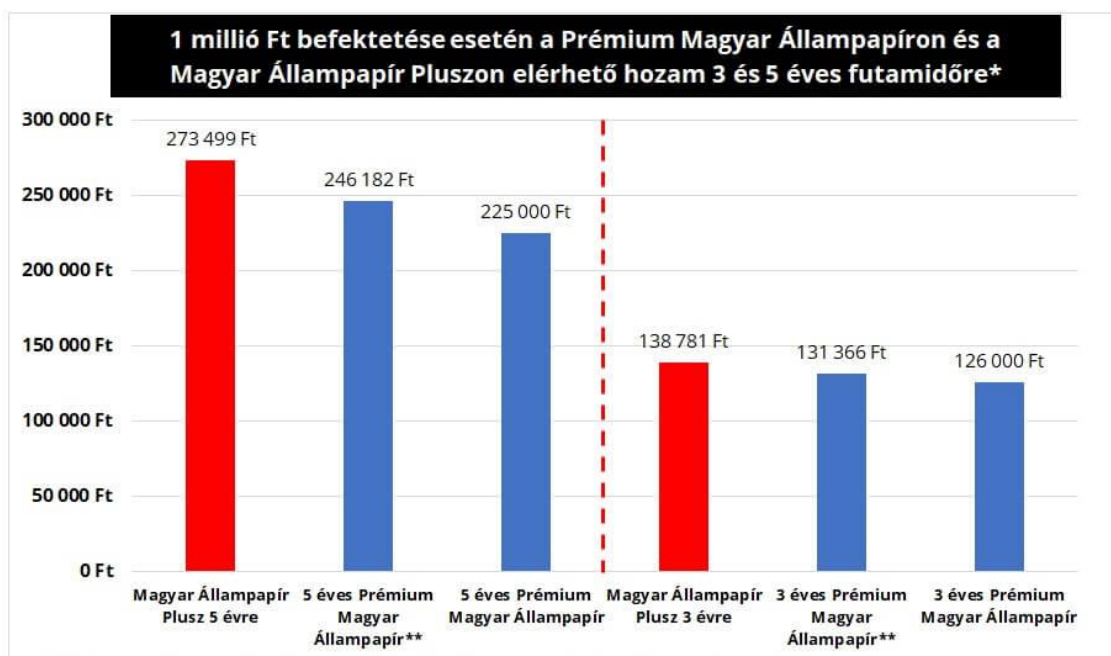
Kibocsátása az állampapírnak 2019. június 3-tól jegyzés útján történik, egymást követő egy hetes időszakonként, névértéken, 100%- os árfolyamon. Visszavásárlás esetén a kamatfizetést követő 5 munkanapon belül, nettó 100 %-os árfolyamon történik, ezenfelül még a

¹⁶ <http://www.okosanapenzzel.hu/itt-a-magyar-allampapir-plusz-map-plusz>
letöltés: 2019.10.10

visszavásárlásig felhalmozott kamat is megilleti a befektetőt. A MÁP plusz négy egyéves és két féléves papírnak felel meg, a fordulónapok után ki lehet belőle szállni veszteség nélkül, emiatt számos régebbi konstrukció értelmét veszti.¹⁷

A kérdés, hogy érdemes-e vásárolni ebből az új állampapírból, attól függ, hogy hogyan alakulnak a kamatszintek. A jelenlegi állampapírokat összehasonlítva a MÁP+ a legkedvezőbb kamatot ígéri. Az infláció változásával, illetve a prémium állampapír kamatprémium változásával megváltozhat a későbbiekben a versenyelőnye.

14. ábra: A Prémium Magyar Állampapír összehasonlítása a Magyar Állampapír Pluszal

* Azt feltételezve, hogy az infláció a teljes futamidő alatt az induláskori 2,8%-os szinten marad

** Az éves kamatkifizetések újrabefektetését feltételezve

Forrás: **Bankmonitor** - 2019.06.06

forrás: <https://bankmonitor.hu/cikk/magyar-allampapir-plusz-vagy-premium-magyar-allampapir-melyik-most-a-nyero/>

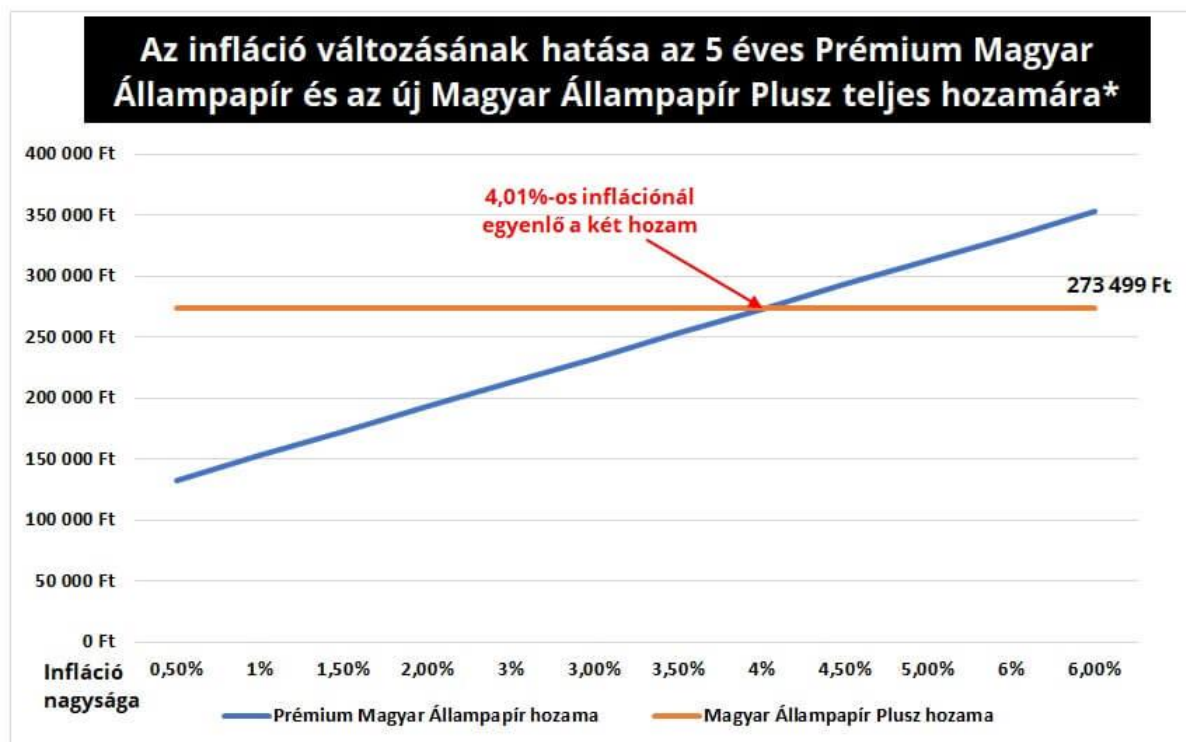
Összehasonlítva másik konstrukciókkal, arra a következtetésre juthatunk, hogy a jelenlegi Magyar Állampapír Plusz befektetése jelen pillanatban a legjobb konstrukció, hisz 2,8 %-os inflációs szint mellett -tavalyi infláció-, ez a legjobb jelenlegi kamatkonstrukció. További előnye, hogy kamatfizetéskor a kifizetett kamat automatikusan hozzáíródik a tőkéhez, így pénzt, csak a futamidő végén kapunk, illetve a papír visszaváltásakor. Tapasztalataim alapján

¹⁷ <https://www.portfolio.hu/befektetes/20190524/megjottek-a-reszletek-tenyleg-nagyot-szakithatsz-az-uj-szuperallampapirral-325461>
letöltés: 2019.10.10

állítani tudom, Prémium Állampapírnál a következő kamatfizetéskor az előbbi állampapírok forgalmazását lezárják, ennek következtében új sorozatszámú állampapír kell vásárolnunk.

Milyen infláció esetén lenne versenyképes a Prémium állampapír?

15. ábra: az Inflációs növekedés hatása a Magyar Prémium Állampapírral

* 1 millió Ft befektetése 5 éves futamidőre. Azt feltételezve, hogy az infláció a futamidő második évétől a meghatározott szintre kerül és a futamidő végéig további változás nem történik. Prémium Magyar Állampapír esetében a kamatok újrabefektetése nélkül számolt hozam.

Forrás: **Bankmonitor** - 2019.06.06

Forrás: <https://bankmonitor.hu/cikk/magyar-allampapir-plusz-vagy-premium-magyar-allampapir-melyik-most-a-nyero/>

Ha a hozamokat nézzük, számításaink alapján 4,01 %-os infláció mellett vagy felette már a prémium állampapírt érné meg jobban vásárolni, az inflációs előrejelzések alapján, azonban ez nem várható, így jelen gazdasági helyzetben ez a konstrukció a legjobb választás.

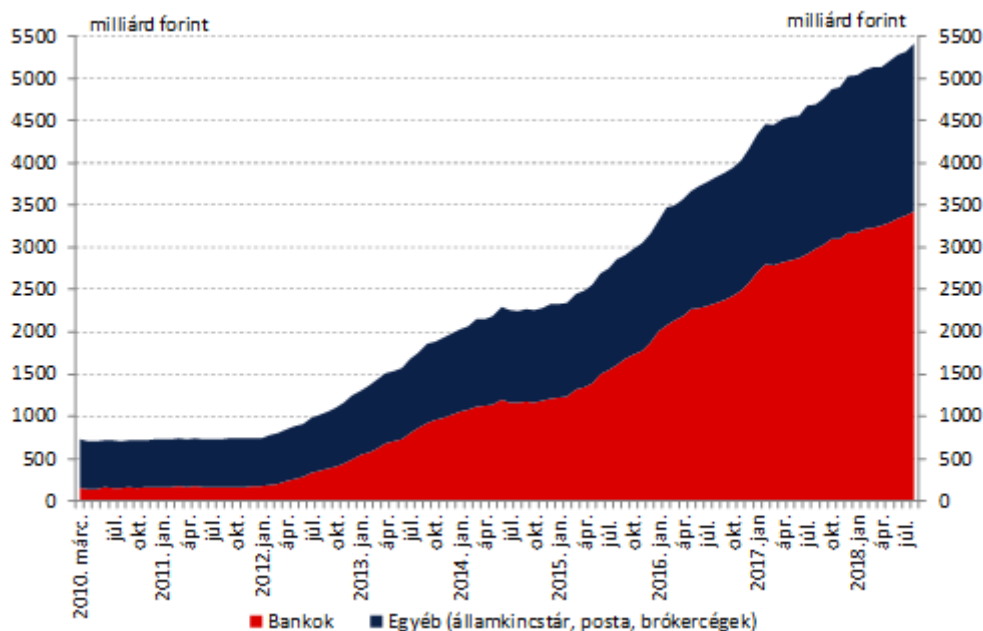
4.4 Az állampapírvásárlás folyamata és értékesítési csatornái

Magánszemélyként számos lehetőség van állampapír vásárlásra, a befektetni vágyók leggyakrabban a Magyar Államkincstártól, illetve kereskedelmi bankokon keresztül vásárolnak.

4.4.1 Banki és a Posta általi értékesítés

A bankok közel az állampapír értékesítésnek kétharmadát végzik, 2012 óta 5 ezer milliárddal nőtt az állomány, ennek értékesítésének 70 %-át a bankok végzik. Az értékesítés során, ezért az MNB érdemben az értékesítési csatornák fejlesztését támogatná. A Magyar Posta esetében kibővítené a megvásárolható állampapírok körét, szélesebb termékpalettával lépne ki az ügyfelek elé. Magyar Posta által forgalmazott értékpapírok közül hiányoznak az inflációhoz kötött állampapírok, ami versenyhátrányt okoz.

16. ábra: Az értékesítés csatornái

forrás: mnb.hu

Különbséget találhatunk továbbá abban is, hogy a kereskedelmi bankok, milyen árfolyammal váltják vissza a még le nem járt állampapírt.

A Magyar Nemzeti Bank szeretné felpörgetni az állampapír piacot, ennek érdekében a lakossági állampapírok 2019. június 1-től mentesülnek a kamatadó fizetési kötelezettség alól. Ezzel a lépéssel egyidőben a kamatok is emelkedtek.

Az értékesítési csatornák fejlesztése is előtérben került. A lakáspénztárak is értékesíthetnek a lakosság részére állampapírt az Államkincstár, valamint a kereskedelmi bankok mellett. A kedvezőbb feltételek mellett, tervben van a tranzakciós illeték módosítása is, ami szerint a 20 ezer forint feletti átutalásoknál fixen évi 800 Ft lenne a tranzakciós illeték, 20 ezer Ft alatt, pedig illetékmentes.¹⁸

A Kincstárral szemben a bankok és a posta előnyt élveznek abban a tekintetben, hogy kisebb településen is megtalálható az utóbbi kettő. Ezzel szemben kincstári fiókok csak megyeszékhelyeken és térségi központokban vannak. További hátrány még a

¹⁸ <https://mfor.hu/cikkek/befektetes/adomentesseggel-adna-el-a-kormany-meg-tobb-lakossagi-allampapirt.html>
letöltés: 2019.10.10

<https://www.portfolio.hu/befektetes/20190308/itt-az-mnb-terve-hogy-lehetne-tobb-helyen-is-allampapirt-venni-316511>
letöltés: 2019.10.10

információáramlás hiánya, ami miatt a banki-illetve postai ügyfelek előbb értesülhetnek a papírokról. 2019. november 4-től lehetőség van a „Magyar Állampapír Plusz” -t a postai ügyfeleknek is megvásárolnia. A papír annyiban különbözik a másik értékesítési csatornákon forgalmazottól, hogy nyomdai úton állítják elő, és címlete 10.000, 50.000, 100.000, 500.000, 1.000.000 és 2.000.000 Forint. Kamatozása, illetve kamatfizetése pedig megegyezik a dematerializált papíréval.

4.4.2 A Magyar Államkincstárnál történő értékesítés

A Magyar Államkincstárnál az ügyfél, dematerializált értékpapírt vásárol az ügyfél, ami annyit jelent, hogy értékpapírt a nyilvántartási számlán kezelik, nem rendelkezik sorszámmal, tulajdonosa nevét az értékpapír számla tartalmazza. A dematerializált értékpapír elektronikus úton létrehozott rögzített, továbbított és nyilvántartott az értékpapír tartalmi kellékeit azonosítható adatösszeg.

Az ügyfél értékpapír nyilvántartási-számla szerződést köthet a Kincstár bármely megyei igazgatóságán, vagy állampapír-forgalmazó ügyfélszolgálatán.

Kincstári értékesítés során bővítenék a belső hálózatot, hogy minél több potenciális ügyfélhez eljuthasson az ajánlat.

Az értékesítés során csökkentené az ÁKK a hozzátartozó költségeket, ilyenek például a forgalmazói jutalékok, nagyobb megtakarítást tud az adósságkezelő eszközölni az adósságfinanszírozáshoz. A tranzakciós költségek mérséklése szintén sokat jelenthet a vásárlóknak, hiszen ezáltal globálisan több milliárd forintot takaríthatna meg a lakosság. A megtakarítás további fogyasztásra, illetve megtakarítási termékekre tudná felhasználni.

Az Államkincstárnál történő vásárlásnak számos előnye van:

- Ingyenes számla vezetés
- Tranzakciós költség maximalizálva van 6000 Ft-ra
- Nincsen további rejtett költség.

A kereskedelmi bankoknál létezik úgynevezett tartási költség, ami az állomány bizonyos százalékát elvonják, valamint a postán küldött számlaértesítőkért díjakat számolnak fel.

2019. június 3.-tól pedig ügyfélkapun is nyitható számla, amit később részletezek.

Értékpapír nyilvántartási-számla szerződés során igényelhető úgynevezett kényelmi szolgáltatás, amely során kényelmesen, akár otthonról is lehet intézni a befektetéseket. Webkincstár, Mobilkincstár, Telekincstár felhasználóbarát, egyszerűen kezelhető felülettel rendelkezik.

További szolgáltatás: ingyenesen SMS-t küld, ha az értékpapír nyilvántartási-számlával kapcsolatosan jóváírás történik, így kényelmesen lehet ügyeket intézni.

Az Kincstár főbb lépései, költséghatékony működés érdekében, csökkenti a dolgozók utaztatásának költségeit, ennek érdekében az ügyfeleket próbálják átterelni az interneten történő ügyintézésre, erre saját alkalmazásuk van, web- mobilkincstár néven.

Az Államkincstárnál napi vételi árfolyamon történik a visszavásárlás. Legfontosabb szempont azonban, hogy az Államkincstárnál vásárolt állampapírokra összeghatár nélküli garancia vonatkozik, míg a kereskedelmi bankoknál vásárolt értékpapírszámlák a BEVA hatálya alá tartoznak. Annyiban érintheti ez az ügyfeleket, hogy 1 millió feletti résznél önrész is van.

Miért éri meg jobban megvásárolni egy értékpapírt a Magyar Államkincstárban, mint egy kereskedelmi bankban?

A Magyar Államkincstárban díjmentes az összes szolgáltatás, köztük díjmentes a számlavezetés és a kényelmi szolgáltatások (webkincstár, mobilkincstár, telekincstár, SMS).

100 %-os állami garancia van a tőkére és a kamatra egyaránt, míg a kereskedelmi bankok a BEVA hatálya alá tartoznak.

A Magyar Államkincstár az állampapír vásárlás lépéseként fő promóciós eszköz, hogy a Magyar Államkincstárnál június 3-ától az értékpapír nyilvántartási számla megnyitás kezdeményezésére, nincs szükség személyes megjelenésre, ügyfélkapunk keresztül is lehetőség van a megnyitásra.

Az ügyfélkapura bejelentkezést követően egy űrlapot kell kitölteni, emellett elektronikus számlanyitáskor is lehet különböző kényelmi szolgáltatásokat igényelni.

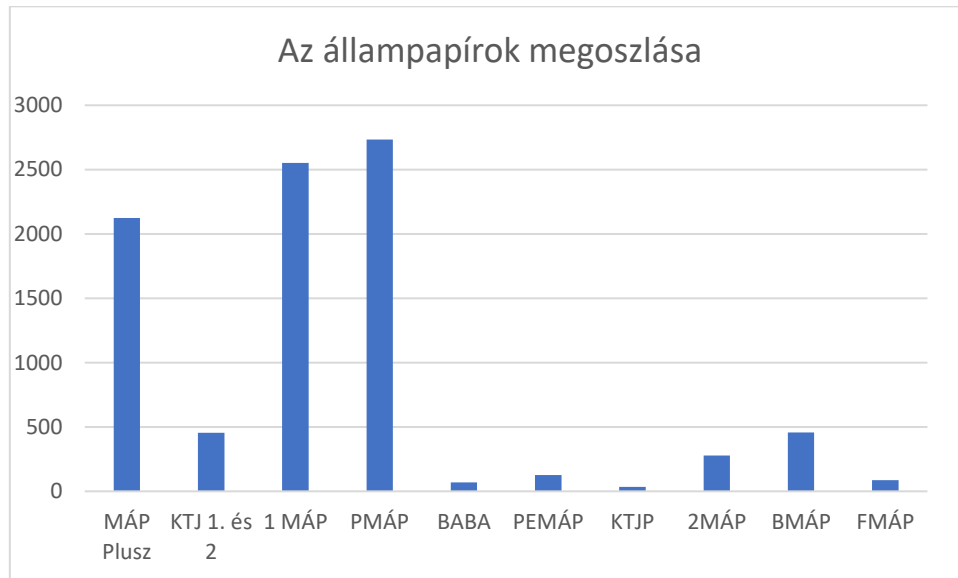
Az ügyfélkapun történő nyitás során meg kell adni egy magyarországi pénzügyi intézménynél vezetett lakossági számlát, mivel a pénzforgalmi számla csak erről fogad és teljesít utalási megbízásokat.

Lehetőség van online időpontfoglalásra, ami szintén megkönnyíti a kényelmes ügyintézését.

Rugalmas, értékálló befektetés, ami azt jelenti, hogy infláció követő állampapírok vásárlására is lehetőség van, ami segít megőrizni az évek során a pénz vásárló értékét..¹⁹

4.5 Statisztikák az Állampapír értékesítésről

17. ábra: Az állampapírok megoszlása milliárd forintban

Forrás: <https://www.vg.hu/penzugy/penzugyi-hirek/mar-8700-milliard-forint-felett-jar-a-lakossagi-allampapirok-allomanya-1818768/> számok alapján

Az állampapír értékesítésekről elmondható, hogy a forint és deviza összes állománya cikk írásakor 8918, 8 milliárd forintra tehető, természetesen ez az összeg hónapról-hónapra folyamatosan változik.

Első helyen jelenleg a „Prémium Magyar Állampapír” áll 2732,7 milliárd forinttal, a másik sikertermék a „Magyar Állampapír Plusz” 2124 milliárd forinttal második. Magas értékesítés van még ezenkívül az „Egyéves Magyar Állampapír” -ből 2551,5 milliárd. A babakötvényben tartott állomány pedig 70,7 milliárd forint.

¹⁹ <https://elemzeskozpont.hu/allampapir-vasarlas-menete-erdemes-allampapirt-venni-allampapir>
letöltés: 2019.10.10

5 Primer kutatás az állampapírvásárlás viselkedési mechanizmusairól

5.1 A kutatás célja

A magyar állampapír, mint befektetési forma teret nyert Magyarországon. Kiemelkedő kamatozása van, alacsony kockázattal rendelkezik, így manapság a legkedveltebb konstrukció lett.

Aktuális és érdekes téma révén gondoltam, hogy dolgozatomat primer kutatással is kiegészítem.

Az alábbi kérdéseket szeretném megtudni a kérdőív kitöltés során:

- Mi az átlagember véleménye az állampapírokkal kapcsolatban?
- Milyen pénzügyi tudatossággal rendelkeznek a befektetések kapcsán?
- Milyen befektetési formát helyeznek előtérben?
- Ha rendelkeznek állampapírral, milyen konstrukcióban helyezik el megtakarításaikat?
- Mekkora összegű állampapír megtakarítással rendelkeznek?

A primer kutatás jellemzése:

2. táblázat: a primer kutatás adatai

Megkérdezettek száma	250 fő
A minta elemszáma	250 Fő online megkérdezett
A minta kiválasztása	véletlenszerű megkérdezés, hólabda módszer
A megkérdezés módja	Online és személyes
A megkérdezés ideje	2019. október- 2019 december 6.
A megkérdezés helye	személyes kérdezésénél: Zalaegerszeg és környéke, Budapest
A megkérdezés jellemzői	Eldöntendő kérdések, zárt alternatív kérdések, Nyitott válasz lehetőség

Forrás saját készítés

5.2 Kiinduló hipotézisek

A kérdőívemben szereplő kérdéseket végig nézve, találtam pár kérdést, amik között érdekes lenne megvizsgálni, hogy milyen szoros kapcsolat van az alábbi mennyiségek között. A következő hipotéziseket állítottam fel vizsgálat céljából, hogy megtudjam milyen szoros a kapcsolat az alábbi állítások között:

18. ábra: A hipotézis vizsgálat H_0 hipotézisei

Forrás: saját adatfeldolgozás

A kérdőívek kiértékelése során mindig ki kell térni alapvetően a hipotézis vizsgálatra.

A hipotézis vizsgálat a következő lépésekből áll:

- A hipotézisek megfogalmazása, H_0 a nullhipotézis és H_1 az alternatív hipotézis.
- Megfelelő statisztikai technika és a hozzá tartozó próbastatisztika kiválasztása.
- Megválasztani az alfa szignifikanciaszintet.
- Meghatározni az minta nagyságát és elkezdni az adatgyűjtést.
- A nullhipotézis mellett meghatározni a próbastatisztikához tartozó valószínűséget. A kritikus értékek meghatározása után, meg kell határozni az elfogadási és az elutasítási tartományt.
- Össze kell hasonlítani a megfelelő valószínűség és meghatározott szignifikancia szintet, majd eldönteni, hogy a próbastatisztika az elutasítási vagy az elfogadási tartományban van-e.
- A null hipotézis elfogadásáról vagy elutasításáról kell dönteni.

Első lépésként a null- és az alternatív hipotézist kell felállítani. A nullhipotézis, egy olyan kiinduló pont, ami egy különbség vagy hatás hiányát tételezi fel.

Az alternatív hipotézis, a null hipotézis ellentéte, ami valamilyen különbséget vagy hatást feltételez.

A hipotézis folyamatábrája:

19. ábra: a hipotézis vizsgálat folyamata

forrás: Naresh K. Malhotra, p 536.

Az egyoldali próba a nullhipotézis próbája, ennek érdekében szükséges kiválasztani a megfelelő statisztikai technikát. A próbastatisztika általában normális-, t vagy khi négyzet eloszlást követ.

Ha a sokaságból vonunk le következtetést, fennáll annak veszélye, hogy helytelen következtetésre jutunk. Ebből adódóan kétféle hiba lehet:

- Elsőfajú hiba: ha a minta eredményei alapján elutasítjuk a nullhipotézist, mikor az igaz. **Szignifikanciaszintnek** hívjuk az elsőfajú hiba valószínűségét. Ellenőrizhető a hiba, ha egy elfogadható kockázati szintet állapítunk meg egy igaz nullhipotézis elutasítására.
- Másodfajú hiba: ha a minta eredményei alapján nem utasítjuk el a nullhipotézist, mikor az hamis.

5.3 A kutatás módszertana

„A kérdőív, amelyet nevezhetünk ütemtervnek, interjúadatlapnak, vagy mérőeszköznek is, előre meghatározott kérdések formalizált halmaza a válaszadóktól történő információgyűjtés céljából.” (Naresh K. Malhotra, P 361).

A kérdőív elkészítésekor ügyeltem arra, hogy:

- Keresett információt, amire kíváncsi voltam előre meghatározott kérdésekben feltegyem.
- Motiváljam a megkérdezettet, hogy válaszoljon a kérdéseimre
- Egyértelmű kérdést tegyek fel, ezáltal minimalizáljam a válaszadás hibáit.

A kérdőívem elkészítése során törekedtem a kérdéseimet logikusan, lényegre törően felépíteni, hogy:

- Szegmentálom a megkérdezetteket demográfiai szempontból, nem, kor, lakhely, hányan élnek egy háztartásban.
- Második részben, a befektetési szokásokra kérdezek rá, megtakarítási szokásokra, ha van megtakarítása, mibe fekteti pénzét, és mekkora összegben
- Harmadik részben pedig az állampapírokra térek rá, és azon megtakarítások összegére, valamint felteszek kérdések az új szuper állampapírról, hogy mennyire ismerem.

Az állampapír témájából számos kérdőíves megkérdezés született már, viszont a kérdéseim más megközelítésből vizsgálja a témát, ennek érdekében nem gondolom, hogy szükséges lenne a másokkal való összehasonlítása, így csak saját mérésem eredményét prezentálom.

A megkérdezésem részben online történt, illetve papír alapon. A papíralapú módszernél közeli ismerőseimnek és az Államkincstár ügyfélszolgálatán az ott dolgozóknak adtam oda a kérdőívem, hogy minél több emberhez juttassák el.

Az online kérdéssornak a téma vizsgálata szempontjából fontos, jóval több előnye van a papír alapú kitöltéssel szemben:

- Gyorsabb kitöltetés és feldolgozási lehetőség
- Gyorsabb terjeszthetőségi lehetőség
- Szélesebb réteghez eljut a kérdőív
- közösségi oldalakon, ismerősök által gyorsabban terjeszthető

A számos előny miatt döntöttem úgy, hogy a kérdőíveknek több, mint a felét online módszerrel töltetem ki. A kérdőívem az alábbi elérhetőségen található:

<https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1058318765/>

A papír alapú kérdőívnek is meg van a saját előnye, azonban itt a személyes hangvételi kérdésekre nem biztos, hogy őszintén válaszol a kitöltő.

Az államkincstár ügyfélszolgálatára is adtam le kérdőíveket, mivel régebben dolgoztam itt, ezért megkértem a régi kollégákat, hogy pár ügyféllel töltsék ki a dolgozatomhoz.

Fontos fázis volt ez, mivel így lényegesebben őszintébbek az emberek, illetve nem tudom a kitöltőket befolyásolni.

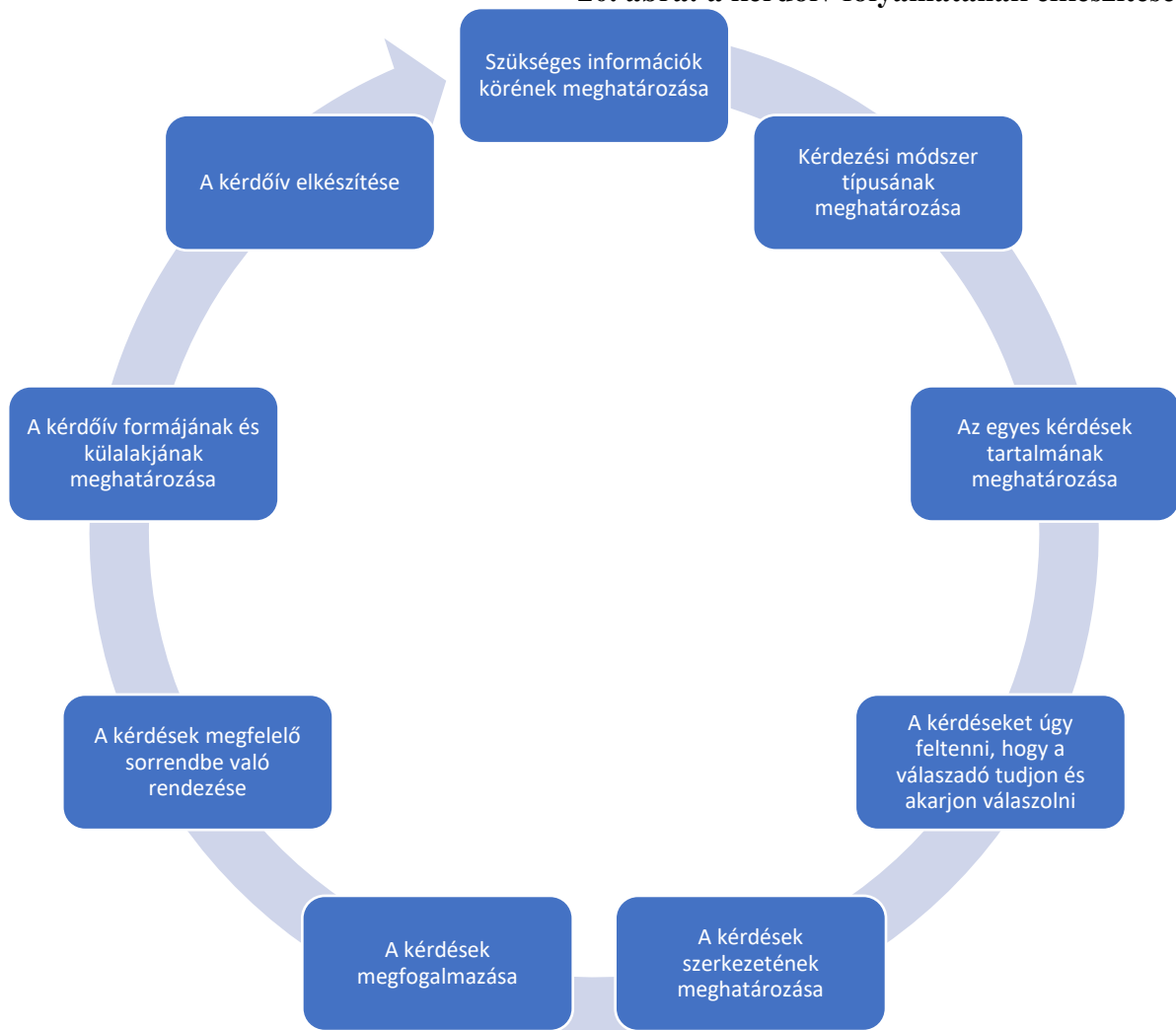
A kérdőívek összegyűjtése után összegeztem annak eredményét, illetve levontam a következtetést a témával kapcsolatban, amit az SPSS program segítségével elemeztem és bizonyos összefüggések kapcsolatát elemeztem.

A SPSS programban az alábbi lekérdezéseket használtam és ezek kapcsolatát vizsgáltam:

- Gyakorisági táblák
- Keresztábrás lekérdezések
- Khi négyzet eloszlás
- Kendall's tau c mutató
- Cramer-féle eloszlás

A kérdőív szerkesztés folyamata:

20. ábra: a kérdőív folyamatának elkészítése

Forrás: saját szerkesztés, Naresh K. Malhotra, P 363 alapján

A kérdezési módszer típusa sokban befolyásolja a kérdőív felépítését. Szóbeli megkérdezés során például hosszabb, komplexebb és változatos kérdőívet állíthatunk össze, hiszen a válaszadók látják a kérdőívet, és személyes kapcsolatban vannak a kérdezővel.

Az írásbeli kérdőív során a bennük szereplő kérdéseknek hozzá kell járulniuk, hogy hasznos információt adjanak számunkra, ha ez nem teljesül a kérdőívből ki kell hagyni. Az elején semleges kérdéssel nyitottam, ami azért célszerű, mivel érdekelté teszi a válaszadót az esetleges folytatásra.

Kérdések feltevésénél többnyire strukturált kérdéseket tettem fel, ami annyit jelent, hogy meghatároztam előre a válaszlehetőségek körét és a válaszadás formáját.

A dolgozatomban előfordul szelektív zárt kérdés, alternatív zártkérdés, illetve skálakérdés is. Szelektív zártkérdés esetében a kérdező kínálja fel a válaszlehetőséget, amiből egyet, illetve többet ki kell választani.

Az alternatív zártkérdésnél a válaszadónak, csak egy „igen-nem” vagy „egyetérték” - „nem érték egyet” lehetőség közül kell választani. Az alternatív zártkérdésnél még egy dilemma lehet, hogy be kell iktassunk semleges válaszlehetőséget is. A válaszadó ennek hiányába, belekényszerülne egy szituációban, amire muszáj „igen” - nel vagy „nem” -mel válaszolni, abban az esetben is, ha közömbös az adott téma iránt. Ilyen kérdésem volt például: „Rendelkezik Ön állampapírral?”.

Dolgozatom elkészítésekor törekedtem arra, hogy a kérdéseket objektíven fogalmazzam meg, ne befolyásoló kérdés legyen, ami sugallja a megfelelő választ a kérdezettnek.

Mintavételi eljárás, amit használtam a kutatásom során:

21. ábra: a mintavételi eljárásom

forrás: Naresh K. Maholta, p 401. alapján

5.4 A kérdőív kiértékelése

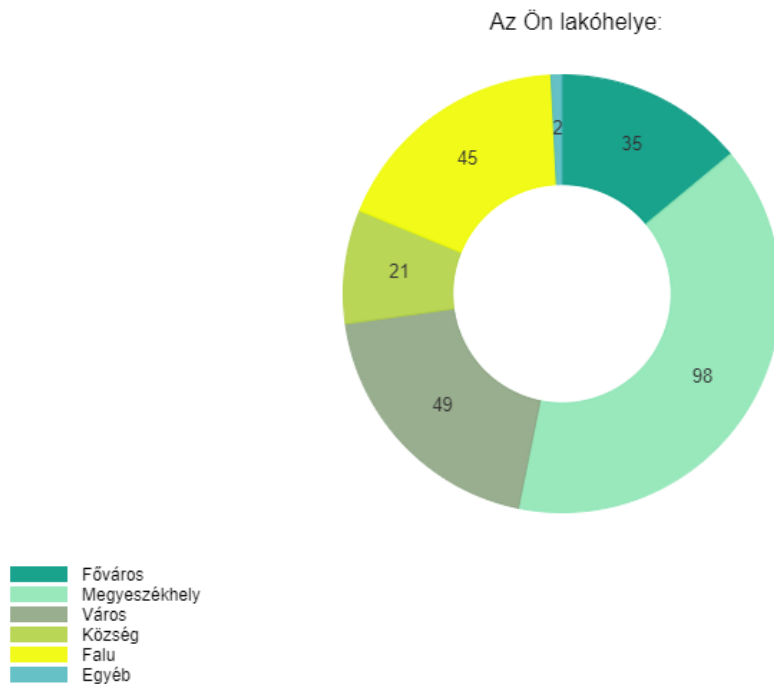
A kérdőívet 250 fő töltötte ki, a válaszokat 2019. októberétől 2019. december elejéig vártam, az idő rövidege miatt. A megkérdezettek száma 500 fő helyett 250 főre redukáltam, amit sikerült teljesíteni.

A kérdőívem elején felmértem a válaszadók nemét, a kitöltés szempontjából azért volt fontos, hogy összefüggést keressek nemek viszonylatából, hogy a férfiak, illetve a nők szeretnek inkább megtakarítani. Fontos lenne, hogy arányaiban ugyanannyi nő töltse ki, mint férfi. A kérdőívet 185 nő és 65 férfi töltötte ki.

Úgy értelmeztem az eredményt, hogy segítőkészebbek voltak a dolgozómnál a nők a kérdőívem kitöltésénél, mint a férfiak.

A válaszadók kora szintén fontos támpont számomra, mivel az életkor függvénye alapján is lehet következtetni a megtakarítási hajlandóságra. Számos állampapír konstrukció van, ami fiatal korban is kedvező lehet. 18 év alattiaknak például a babakötvény, remek konstrukció. Életkor szempontjából minden korosztályt sikerült elérni a kérdéssorommal, 15 éves volt a legfiatalabb kitöltő, míg a legidősebb 72 éves, átlagéletkor pedig 36,1 év volt.

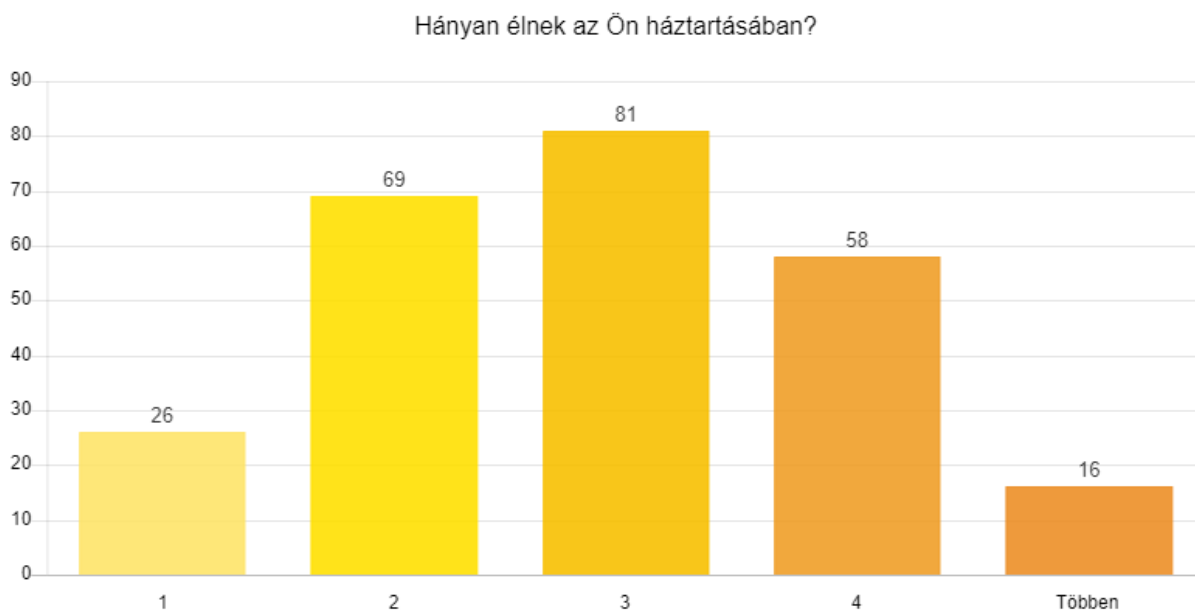
22. ábra: a lakóhely szerint megoszlás

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

Lakóhely szerinti megoszlást a fenti diagram mutatja, többségében megyeszékhelyi városban élők töltötték ki 98 fő. Feltételezem, Zalaegerszeg, mivel elsősorban az ismerőseimmel töltöttem ki a kérdőívet. Fővárosi kitöltő 35 fő volt, azért volt fontos, mivel Budapesten magasabb az életszínvonal, mint vidéken, így az eredmény szempontjából lényeges. 49 kitöltő volt kisebb városokból, 21 fő községekből, 45 fő falvakból. A megtakarítási hajlandóság fontos dolog, attól függetlenül, merre él a megkérdezett, hiszen váratlan helyzetek bármikor adódhatnak, ezért szükséges egy bizonyos vésztartalék.

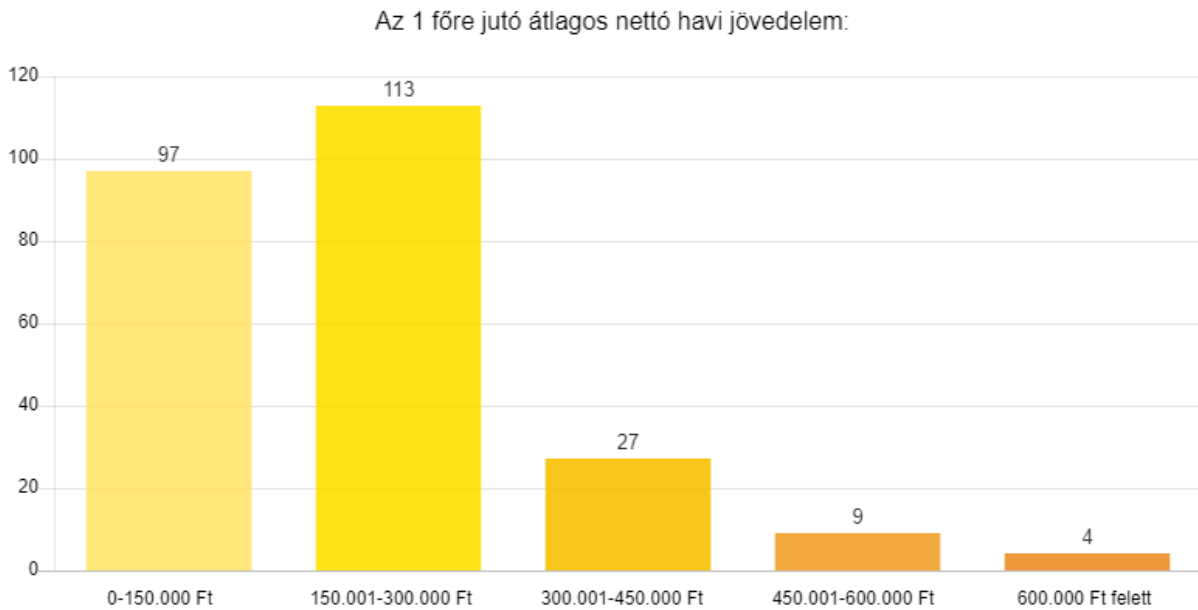
23. ábra: A háztartásban élők száma

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

Az diagrammon láthatjuk a megoszlásokat, többnyire olyanok töltötték ki a kérdőívet, akik a szülőkkel élnek 3-an egy háztartásban, 81 fő volt, természetesen lehet egy pár, akinek van már gyermeke, erre konkrétan nem tértem ki a kérdéseimben. 69 fő volt, akik ketten élnek a háztartásban, lehet férj, feleség vagy egyedülálló szülő gyermekkel. 58-an élnek négyen egy háztartásban, 26 kitöltő él egyedül, 16 kitöltőnél vannak négynél többen egy háztartásban. Nyilvánvalóan, aki egyedül él nehezebben tud félre rakni, mivel egyedül kell fizetnie a fenntartás költségeit, ideértve a rezszi és egyéb fenntartási költségeket.

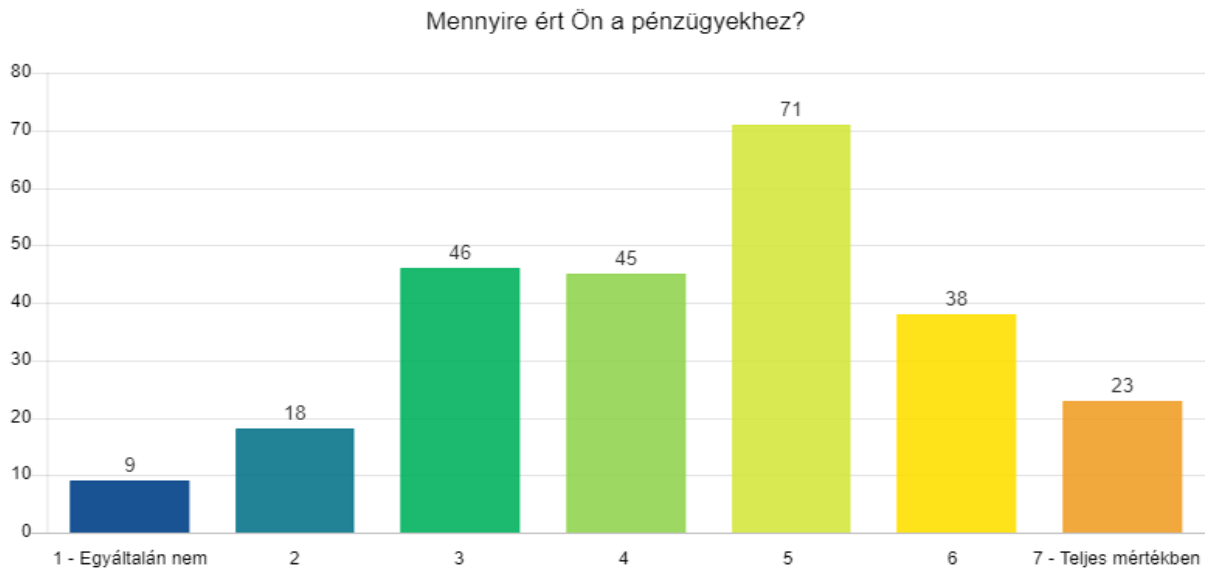
24. ábra: Az egy főre jutó átlagos nettó jövedelem

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A bevezető bizalomnövelő kérdések után rátértem a kérdéssorom tartalmi kérdéseire. Az 1 főre jutó jövedelem, ami megmutatja, hogy a háztartásnak mekkora összegből kell havonta gazdálkodnia. A kitöltők többsége 150.001-300.000 Ft közötti összeget írtak többségében 113 fő, de voltak, akiknél ez az összeg 150.000 Ft alatt volt, 97 főt érintett. A háztartásnak havonta kell fizetnie a közüzemi számlákat, valamint a bevásárlásokat is ebből kell fedeznie. Az összeg, ami megmarad a hó végén, megtakarításnak hívjuk, amit később rosszabb időkre, félre lehet tenni. A 3. kategóriában viszonylag kevesen tartoznak az egyfőre jutó nettó jövedelem 450.000 Ft-ra tehető. 27 fő mondta ezt, hogy ennyi náluk a havi egy főre jutó nettó jövedelem, ami magyar viszonylatban is jelentős összegnek tekinthető. 450.001-600.000 Ft közötti jövedelemmel 9 fő rendelkezett, míg 600.000 Ft feletti bevétellel négy kitöltő.

25. ábra: A pénzügyi műveltségről

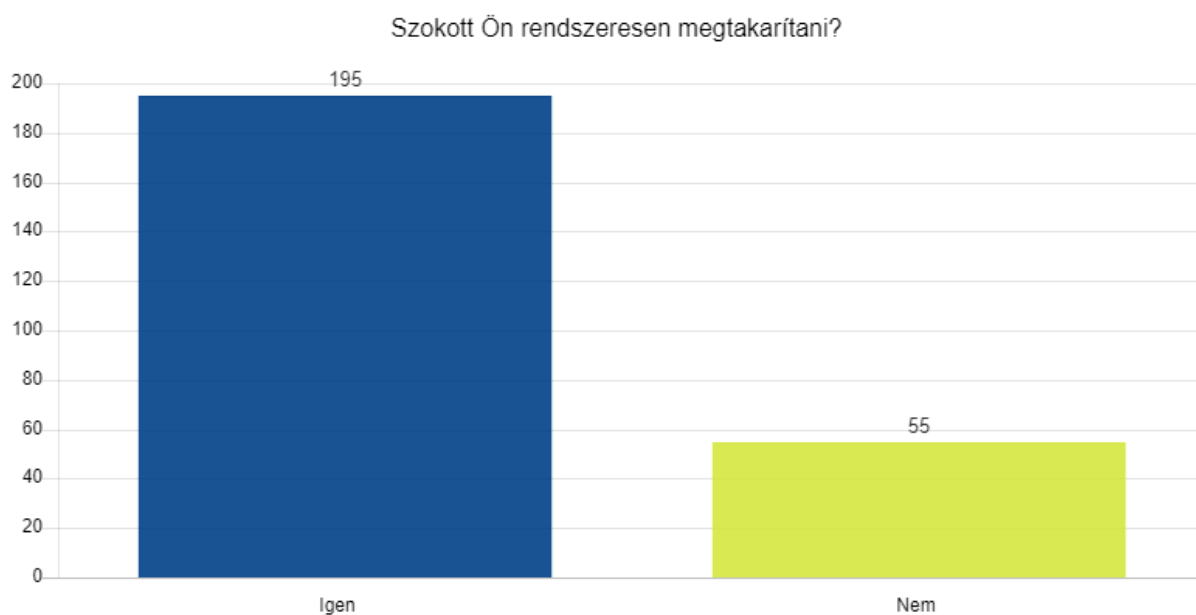

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

Az alapvető pénzügyi műveltségre voltam kíváncsi, hogy a kitöltők mennyire értenek a pénzügyekhez, befektetésekhez, megtakarításokhoz. Önkéntes bevallás alapon működött, 1-7 ig terjedő arányskálán kellett megjelölni a választ. Többnyire bevallásuk alapján értenek a pénzügyekhez 23 fő jelezte, hogy teljes mértékben ért a pénzügyekhez. A köztes érték 71 fő mondta, hogy a hetes skálán ötösre értékeli a pénzügyi tudatosságát. A hármas értéket 46 fő jelölte meg, a négyes értéket 45.

Az elemzéssel kapcsolatban azt mondom, hogy a négyes értéktől már elfogadható a tény, hogy értenek a pénzügyekhez.

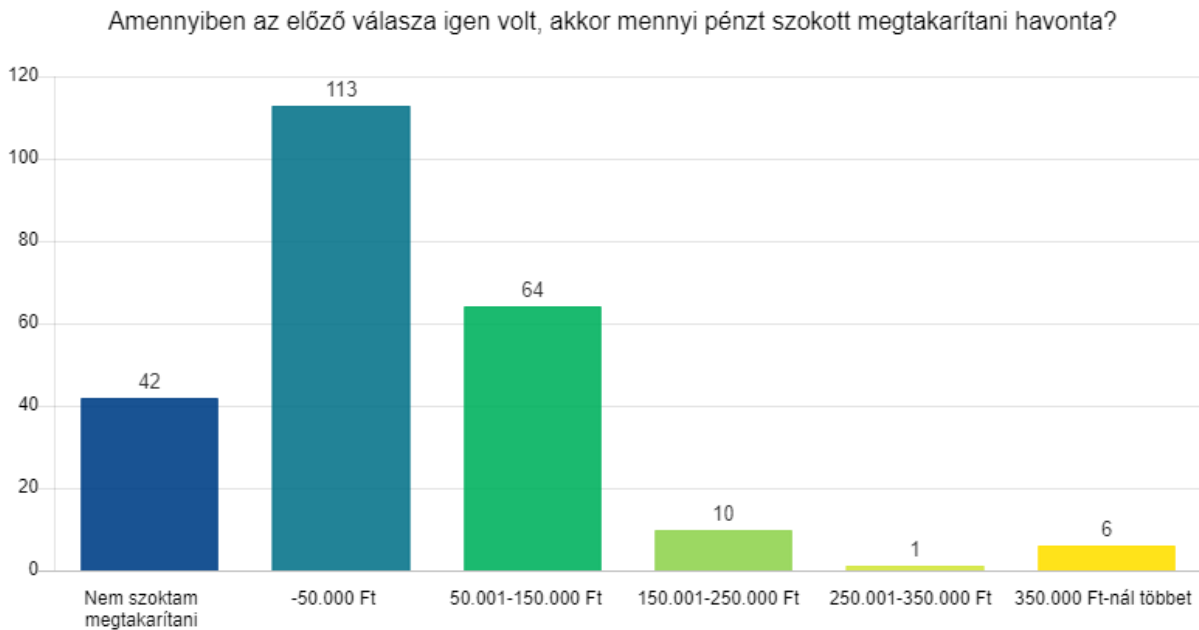
26. ábra: A rendszeres megtakarítás tényéről

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A válaszadók egyoldalú véleménye 195 fő jelezte, hogy szokott megtakarítani. Korábban kihangsúlyoztam a fontosságát a megtakarításnak, hiszen az ember életében mindig jöhetnek nehezebb időszakok, mikor szükség lehet a félretett pénzösszegre. Ilyen váratlan esetek lehetnek, például hosszabb idejű munkanélküliség, illetve, ha a háztartásban egy használati eszköz elromlik, és cserélni kell. 55 fő írta ezt, hogy egyáltalán nem szokott rendszeresen megtakarítani.

27. ábra: A megtakarítás havi mértéke

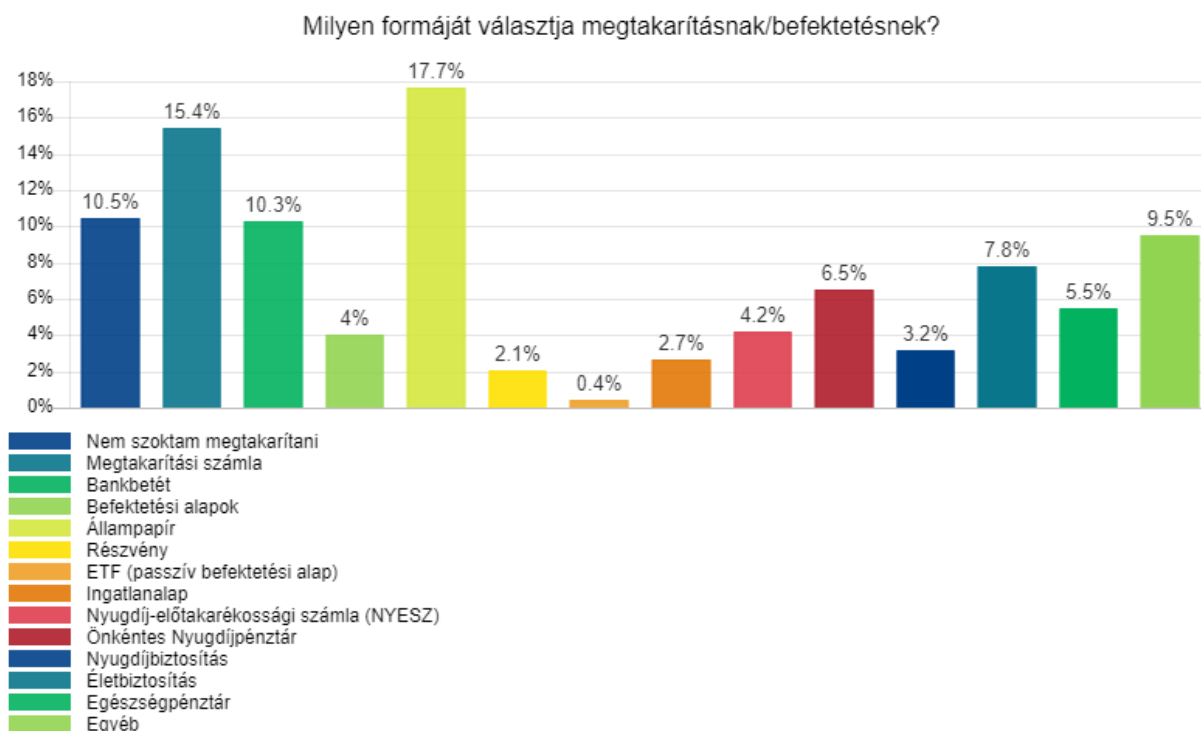

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

Az előző kérdéssel szorosan összefügg a tény, hogy ha megtakarít, átlagosan mekkora összeget tud félre tenni. Megnyugtató a tény, hogy viszonylag kevesen válaszolták azt, hogy egyáltalán nem szoktak megtakarítani, 42 fő írta. Többségük, 113 fő havi 50.000 Ft alatt szokott megtakarítani. Második helyen 150.000 Ft-ig terjedő összeg áll, 64 fő írta, hogy átlagosan egy hónapban ennyit takarít meg. 10 fő írta, hogy általában 150.001- 250.000 Ft-ig takarít meg, havi 350.000-nél többet csak 1 fő vallott be.

Nem áll összefüggésben a tény, hogy minél többet keres valaki, annál többet tud félretenni, mivel általában az életszínvonala is változik a nagyobb kereseti lehetőséggel.

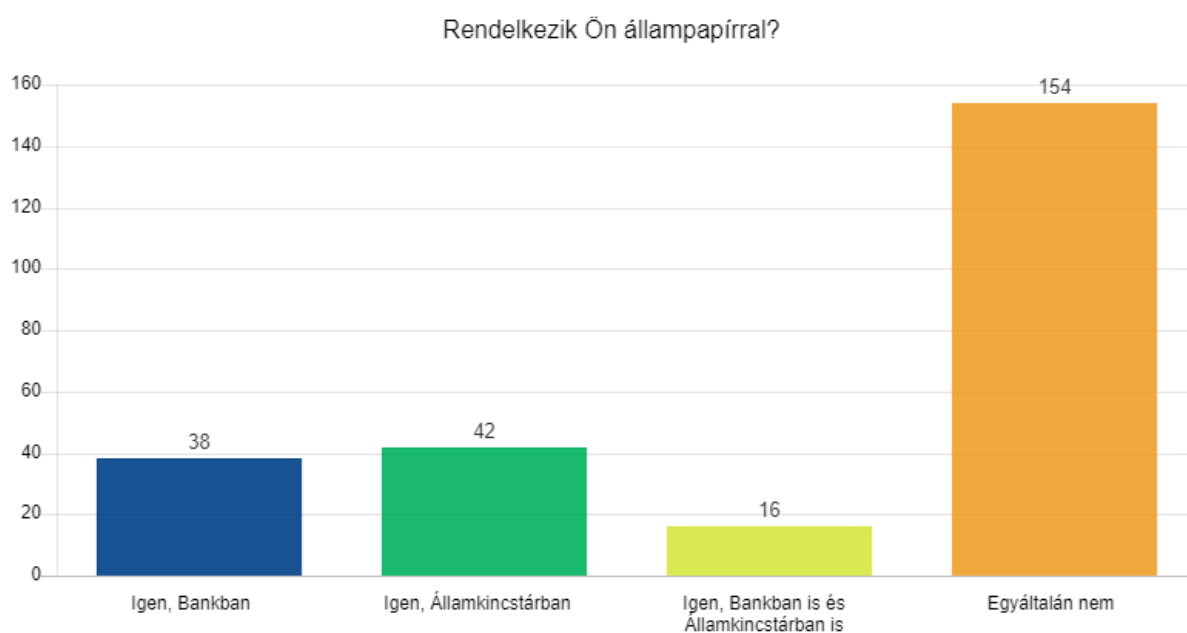
28. ábra: A megtakarítás formái

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

Korábbi felmerések kimutatták, hogy a magyarok többsége 3 befektetési formát preferál: a megtakarítási számla, az állampapír, illetve a bankbetét. A megkérdezésem alapján szintén ezt tudom igazolni, mivel a 3 legkedveltebb befektetési/megtakarítási forma a válaszadások alapján első helyen az állampapír áll 17,7 %-kal, második helyen a megtakarítási számla 15,4 %-kal, harmadik helyen a bankbetét áll 10,3 %-kal. Arányában kevesebben írták azt, hogy egyáltalán nem szoktak megtakarítani 10,5 %. A megkérdezettek emellett életbiztosításba 7,8 %, önkéntes nyugdíjpénztárba fektetnek 6,5 %, egészségpénztár 5,5 %, valamint egyéb megtakarítási formát választanak 9,5 %. Az egyéb megtakarítási forma alatt a Fundamenta befektetést értették.

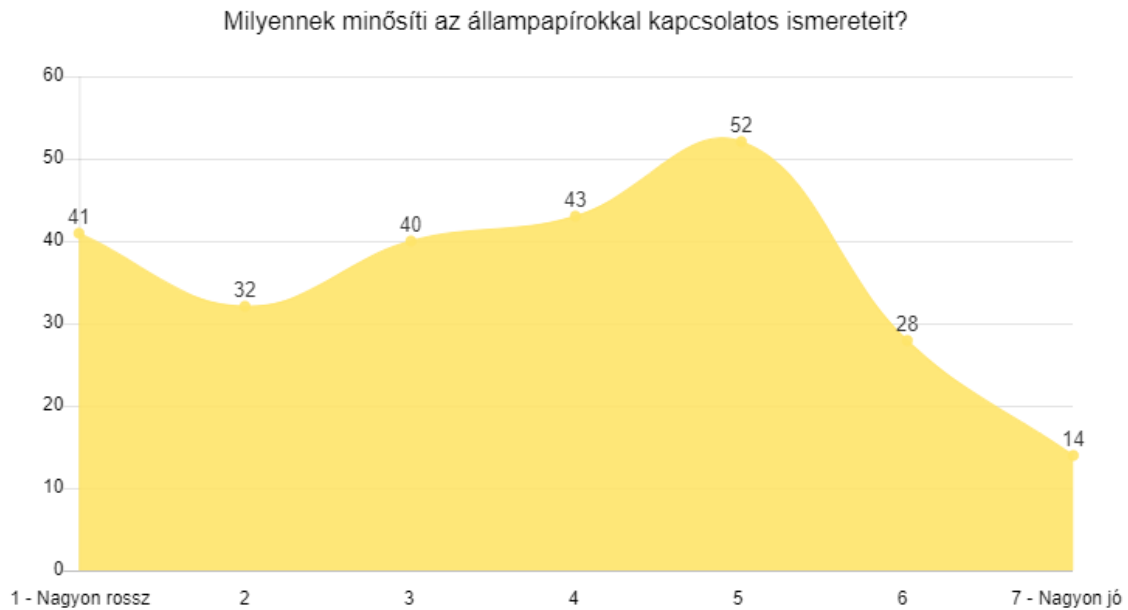
29. ábra: Az állampapírral rendelkezők száma

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A kitöltők többsége azt nyilatkozta, hogy nem rendelkezik állampapír megtakarítással 154 fő. Az előző kérdéssel szorosan összefügg a dolog, mivel ott 17,7 % jelezte azt, hogy ezt a megtakarítási formát preferálja. A számokat összeadva 96-ot eredményez, az összes válaszadó arányában 38,4 %, tehát lényegesen többen preferálják, mint az előző kérdésben válaszolták. Aki rendelkezik állampapírral, róluk elmondható, hogy többségük az államkincstárban vásárolja, hiszen itt kedvezőbb feltételek mellett értékesítik, mint a bankokban. Aki bankban vásárolja náluk, viszont az volt a döntő, hogy melyik banknál vezeti a folyószámláját. A folyószámla megléte szintén kedvező volt a megítélésben, hiszen adhat a bank kedvezményt az értékpapír-nyilvántartási számla vezetésénél is. 16 fő egyaránt tart a bankban állampapírt, valamint az Államkincstárnál is. A megkérdezettek többsége 154 fő viszont egyáltalán nem rendelkezik állampapír megtakarítással.

30. ábra: Az állampapírral kapcsolatos ismeretek

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

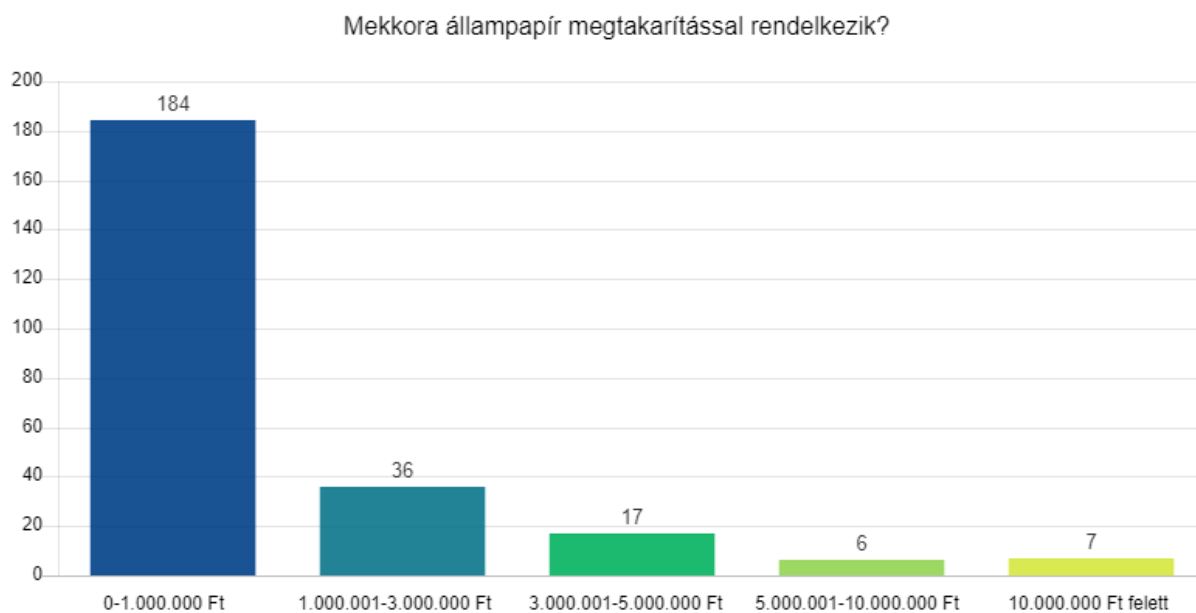
A megkérdezettek vegyesen reagáltak a kérdésre, 4,6-ös érték jött ki, ami tulajdonképpen jónak mondható. 4-es vagy 5-ös értéket 95-en jelölték meg, annál magasabb osztályzatot csak 42-en jelöltek, akik nagyon jónak érezték a tudásukat. Meglátásom szerint az állampapír a legbiztonságosabb befektetési forma, kiemelkedő hozamot nyújt, mint rövid, mint hosszú távon. A 3-as vagy annál rosszabb osztályzat az, aki nagyon rossznak ítéli meg a tudását a témával kapcsolatban, így ők nem választják ezt a befektetési formát.

31. ábra: Különböző állampapírok vásárlóinak száma

A megkérdezettek többsége nem rendelkezik állampapír befektetéssel, ami 153 főt jelöl. Aki rendelkezik állampapírral, általában diverzifikáltan fekteti be megtakarítását, több konstrukció közül választ. Legnépszerűbb állampapír jelenleg a „Magyar Állampapír Plusz”, amit 51 fő választott. Emellett sokan választják még az „Egyéves Magyar Állampapír” -t 29 fő, ami fix futamidővel rendelkezik, jelenleg magas kamatszázalékkal, bár most novemberben csökkentették, de még így is a 2,5 %-kal rövidtávon kiemelkedő. A „Prémium Magyar Állampapír” -t is sokak által választott termék a kitöltők közül 24-en választották ezt a konstrukciót. A „Prémium Euró Magyar Államkötvény” -t kevesen választották 4 fő, illetve a többi állampapírt már nem forgalmazzák, ezért még elvétve rendelkeznek vele az ügyfelek.

32. ábra: Az állampapír megtakarítások összegei

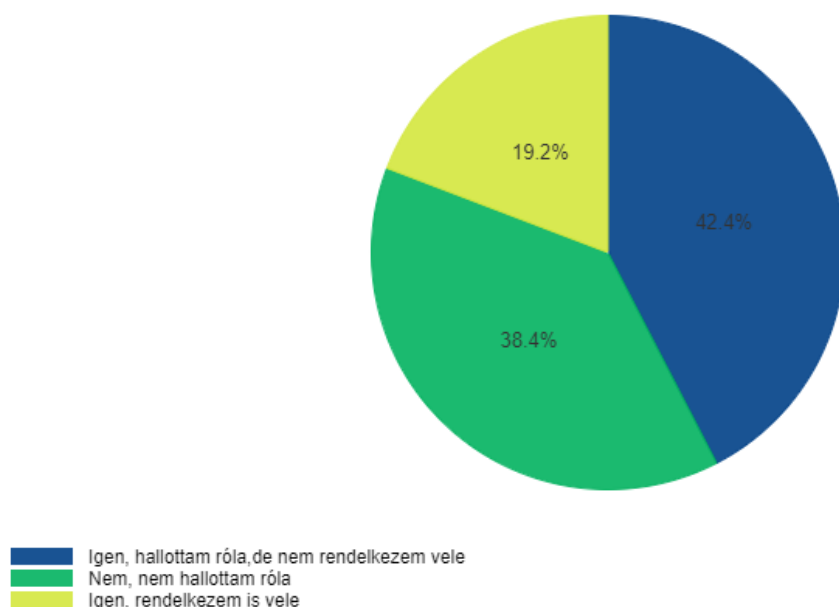

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A kitöltők nagyobb része 184 fő, aki nem rendelkezik állampapír állománnyal vagy 0 és 1000.000 Ft közötti megtakarítással rendelkezik. Az okait a fenti összefüggésekben kell keresni. 36 fő 1 millió és 3 millió forint között megtakarítással rendelkezik, mondhatjuk köztes állapotnak is. Állampapír megtakarításoknál saját tapasztalatból írom, hogy nagyobb összeggel érdemesebb belevágni. 3 millió és 5 millió forint közötti összeggel 17 kitöltő van, 5 millió forint és 10 millió forint megtakarítással kevesebben 6-an rendelkeznek. 10 millió Forint feletti megtakarítással a megkérdezettek közül csupán 7 fő szerepel.

33. ábra: A Magyar Állampapír Pluszról való ismeretek

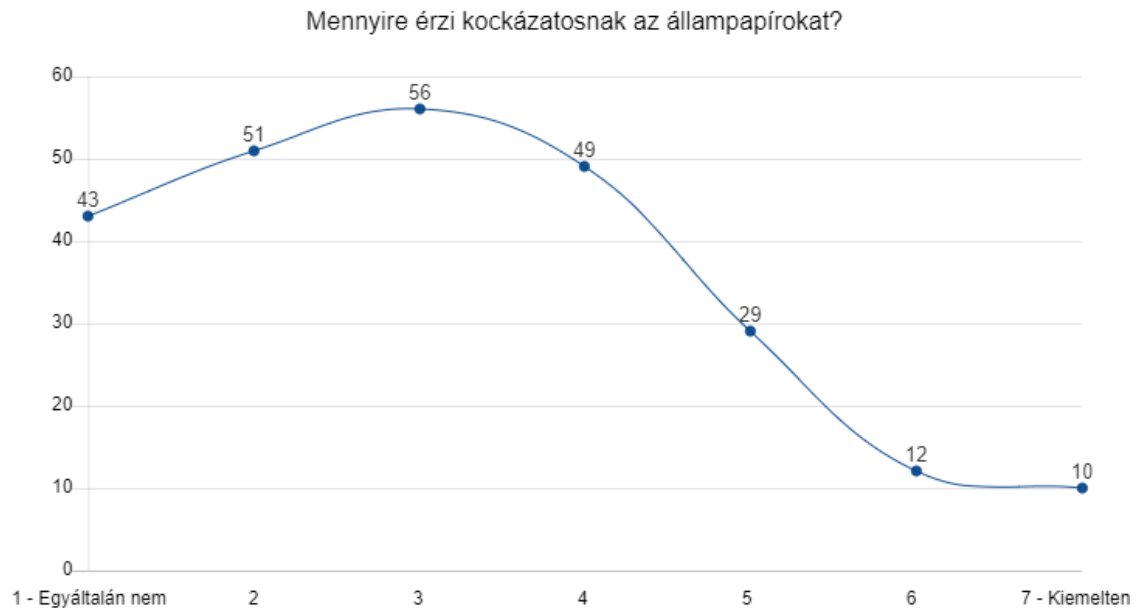
Hallott Ön már a "Magyar Állampapír Plusz" lakossági állampapírról?

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A kérdésem az új közkedvelt állampapírról szól, kíváncsi voltam, hogy a megkérdezettek körében mennyire van benne a köztudatban a papír, illetve annak előnyei. A megkérdezettek többsége 42,4 % hallott ugyan az állampapír lehetőségéről, azonban nem rendelkeznek vele. Sok kitöltő 38,4 % nyilatkozta azt, hogy nem is hallott erről az új befektetési konstrukcióról. 19,2 %, pedig azt a válaszlehetőséget jelölte meg, hogy rendelkezik is az új papírral. Az előző kérdésekben 51 kitöltő írta, hogy van ilyen típusú papírja, ez nagyjából lefedi a 19,2 %-ot. Az új befektetési forma szerintem, nagyon jó konstrukció, a „Prémium Magyar Állampapír” méltó versenytársa, futamidőben, visszavásárlásban egyaránt.

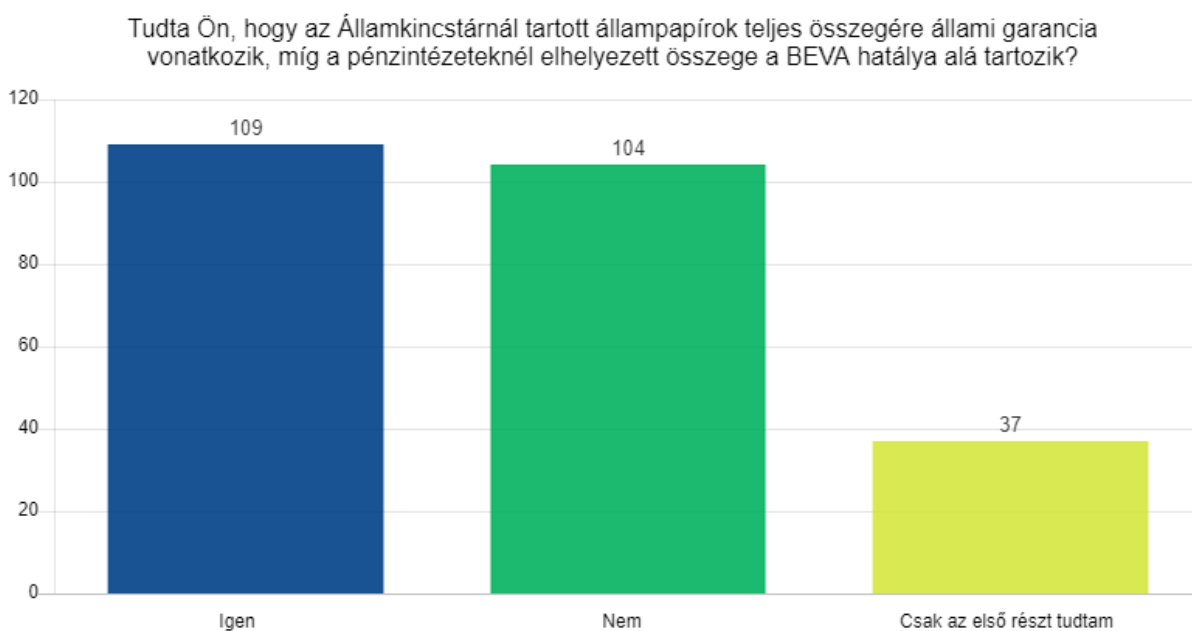
34. ábra: Az állampapírok kockázatáról szóló kérdés

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A 3,8-es érték azt jelzi, amit vártam a kérdéstől, hiszen az állampapír az egyik legbiztonságosabb megtakarítási/befektetési forma, alacsony kockázattal rendelkezik. Az 5-ös osztályzattól lehet azt mondani, úgy érzékelik a válaszadók, hogy kockázatos, 51 fő jelölt így. A lakosság körében népszerű, mivel alacsony kockázatú, valamint kiemelkedő kamatozása.

35. ábra: Az állampapír garanciája az Államkincstárnál és a bankoknál

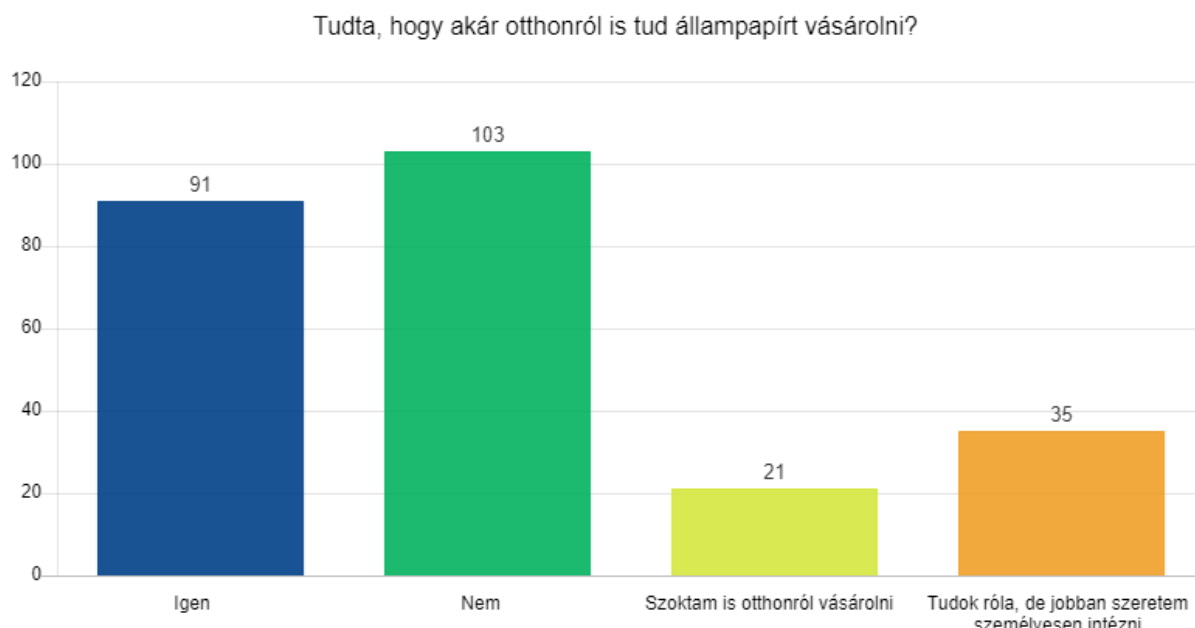
forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A kitöltők többségében hallottak erről a kártalanítási alapelvről, 109 kitöltő mondta, hogy tudta, hogy az Államkincstárnál elhelyezett összegre állami garancia vonatkozik, míg a pénzintézeteknél elhelyezett összege a BEVA hatálya alá tartozik.

104 kitöltő nem hallott még róla.

37 kitöltő tisztában volt, azzal a ténnyel kapcsolatban, hogy az államkincstárnál teljeskörű garancia van kamatra, tőkére egyaránt, második részéről a mondatnak, viszont nem tudott. Ennek a ténynek a tudatában érdekes a következő információ, az értékesítések 80%-át a bankok végzik, az államkincstárnál a tranzakciók töredéke történik.

36. ábra: Az állampapír értékesítés kényelmi funkcióról szóló kérdés

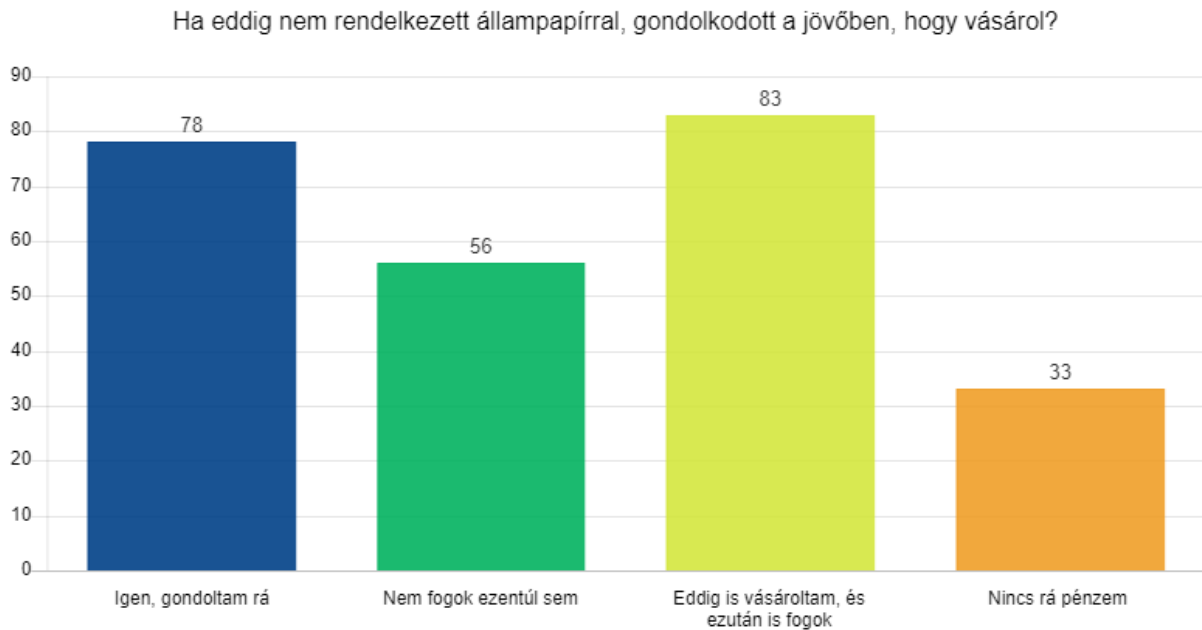
forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A kérdés, arra vonatkozik, hogy a kitöltők tisztában vannak-e az állampapír vásárlást illetően a kényelmi funkciókról, hogy akár otthonról is tudnak állampapírt vásárolni. Az államkincstárban online számlanyitásra is van lehetőség, ezzel is megkönnyítve az állampapír vásárlás folyamatát. A webkincstár, illetve mobilkincstár tölti be az államkincstárnál a kényelmi szolgáltatásokat.

91 fő tisztában van vele, hogy lehet otthonról is vásárolni. 103 kitöltő nem hallott erről a lehetőségről.

35 fő, pedig inkább személyesen szeret állampapírt vásárolni, mivel így az ügyintézők szakértelmét is kikérhetik az ügyben.

37. ábra: Az állampapír vásárlásról szóló kérdés

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A kérdésem arra vonatkozik, ha eddig nem rendelkezett állampapír megtakarítással, akkor a jövőben tervezi-e. A téma, azért is volt fontos számomra, mivel dolgoztam ezen a területen régebben. A válaszadók többségében elgondolkodtak rajta, hogy befektessenek a különböző lehetőségek egyikében 78. fő mondta, hogy tervezi a vásárlást a jövőben.

56 fő válaszolta, hogy ezentúl sem fognak vásárolni, hiába kedvezők a feltételek. A kitöltők közül, akik nem vásárolnának, azért nem teszik, mert valószínűleg nincs rá elég jövedelmük, amit 33 fő jelölt meg.

17. kérdés

Többféle arányskálás kérdést tettem fel, hogy mennyire értenek egyet az alábbi megfogalmazásokkal. 4. ponttól szerintem már pozitívabb a megítélése a kitöltő részéről.

- Megbízhatónak találom az állampapírt:

38. ábra: Az állampapír megbízhatósága

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

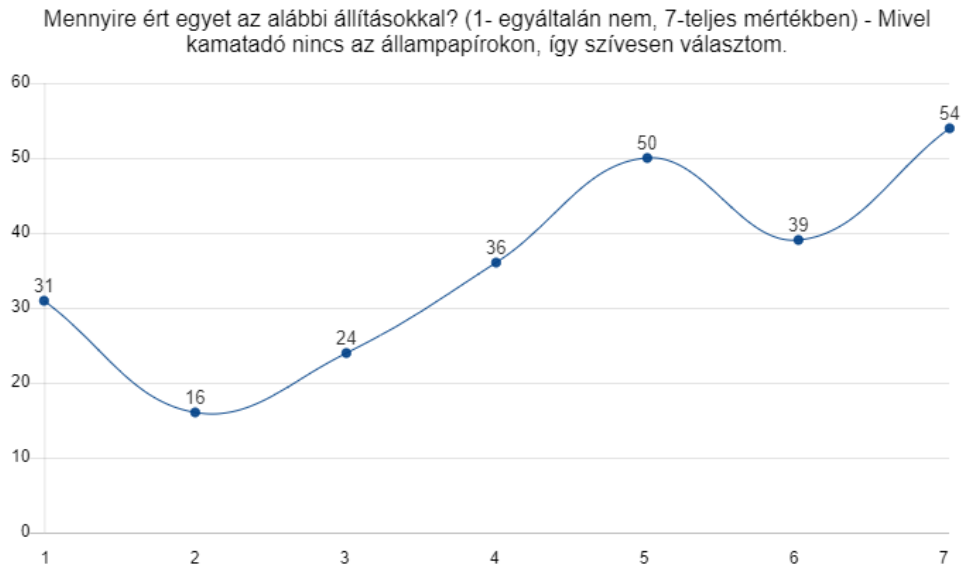
A kitöltők többségében úgy minősítették az állampapírokat, hogy megbízhatóak. Korábban írtam, hogy egy államcsőd esetén kerülne veszélybe a befektetés, így az állampapírnak alacsony kockázatú a besorolása. A kis kockázat jelen esetben azt jelenti, hogy alacsonyabb kamattal is hajlandók az államot hitelezni, tehát az állam kevésbé kockázatos befektetés.

Az államcsőd hónapok vagy évek alatt megy végbe.²⁰

- Mivel kamatadó nincs az állampapírokon, így szívesen választom.

39. ábra: Az állampapír kamatadó mentessége

²⁰ <https://penzugyi-tudakozo.hu/allampapir-vasarlasa-hogyan-kinek-megeri/>
letöltés:2019.12.05

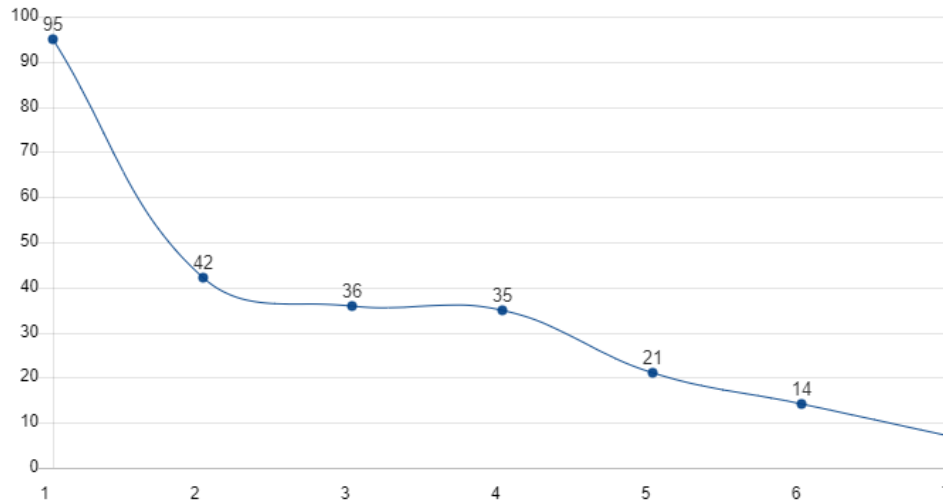
forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

Az arányskálán 1-7-ig kellett jellemezni a kitöltőknek, hogy választásuk során mekkora hangsúlyt fektetnek arra a tényre, hogy az állampapírok által kamatmentes jövedelemre tesznek szert. A grafikonon látszik, legtöbb megkérdezettnek tetszik így ez a befektetési konstrukció. A 4-es osztályzattól az eredmény jónak számít, azt a következtetést vonom le belőle, hogy szerepet játszik a befektetőknél a kamatmentes jövedelem, hogy sokan emiatt az állampapírt választják, hasonló kockázatú befektetéssel szemben.

- Csak amiatt vásárolom, mert nincs más alternatíva

40. ábra: Az állampapír alternatívái

Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? (1- egyáltalán nem, 7-teljes mértékben) - Csak amiatt vásárolom, mert nincs más alternatíva

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

Az arányskálán be kellett jelölni, hogy mi a véleményük arról, hogy az állampapírt azért választja csupán a befektető, mivel nem talál a piacon megfelelő befektetést. A dolgozatomban bemutattam számos befektetési lehetőséget, mind rövid távon, mind hosszú távon. A befektetés köre egészen az alacsony kockázatútól a rizikósig megtalálható. A véleményem, hogy kiemelkedő hozamot képes nyújtani az állampapír, de nem gondolom, hogy egyedüli alternatíva lenne a piacon. A válaszadók véleménye is hasonló, ha azt nézzük, hogy a 4-es középértékig elfogadjuk az válaszokat, láthatjuk, hogy a többség nem gondolja úgy, hogy a befektetési lehetőséget választja csak azért, mert nincs más lehetőség.

- Bizonytalannak érzem az állami garanciát.

41. ábra: Az állami garanciára vonatkozó kérdés

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

„Lejáratkor a tőke teljes összegére, valamint az esedékes kamatokra az állam értékhatártól függetlenül garantálja a kifizetést, mely követelés az állammal szemben nem évül el.”²¹

A kérdésem a fent említett állami garanciával kapcsolatos, hogy a befektetők mennyire bíznak az állam garancia vállalásában. A 4-es osztályzatig azt vesszük, hogy bíznak az állami garanciában a vásárlók, a 250 kitöltőből 188-an vannak ezen véleményen. 62 kitöltő, inkább óvatosabb a kérdéssel kapcsolatban, így lehet ők másik befektetési forma után néznek. Az állami garancia egyetlen esetben borulhat, az pedig az államcsőd.

²¹ http://www.allamkincstar.gov.hu/hu/lakossagi-ugyfelek/allampapir_forgalmas
letöltés: 2019.12.05

„Mikor lesz államcsőd?

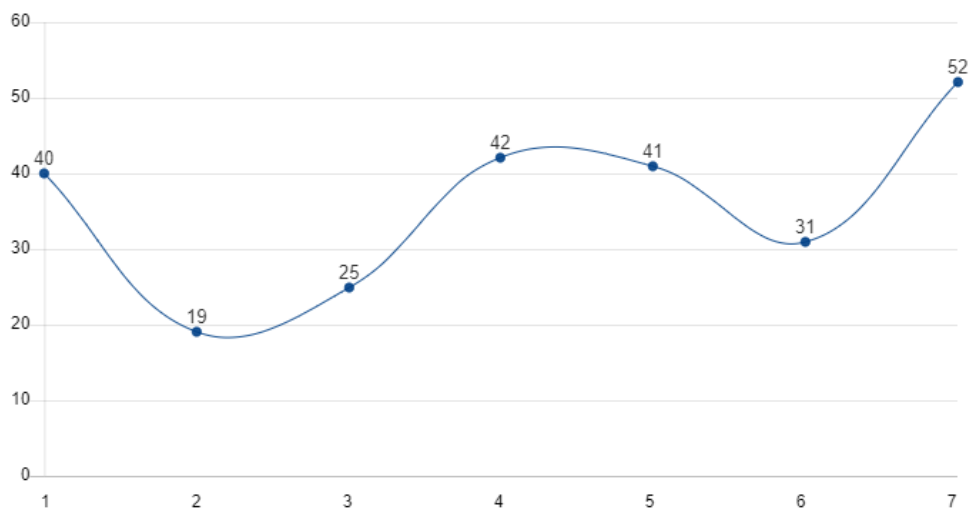
Ha környező országok, és az IMF is igyekeznek segíteni (jellemzően hitelekkel, mentőcsomagokkal).” gond van, akkor az állam tudja csökkenteni a kiadásait, növelni a bevételeit (adó), leértékelni a devizáját, sőt akár pénzt is “nyomtathat”. Egy államcsőd igen súlyos gazdasági esemény – szemben mondjuk egy bank csődjével – így ilyenkor a környező országok, és az IMF is igyekeznek segíteni (jellemzően hitelekkel, mentőcsomagokkal).”²²

Az állam ritkábban megy csődbe, mint egy cég vagy magánszemély. Onnan tudhatjuk, hogy stabil egy állam, hogy alacsony reálkamatot fizetnek az állampapírajai után.

- Devizában kibocsátott állampapírokat, kockázatosabbnak ítélem meg.

42. ábra: A devizában kibocsátott államkötvényre vonatkozó kérdés

Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? (1- egyáltalán nem, 7-teljes mértékben) - Devizában kibocsátott állampapírokat, kockázatosabbnak ítélem meg.

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

²² <https://szendreiadam.hu/befektetes/allampapir-vasarlasa/>
letöltés: 2019.12.05

A devizában kibocsátott állampapírokról a kitöltőknek megosztott a véleményük, egyértelműen inkább kockázatosabbnak ítélik meg, mint a forint kötvényeket. Deviza kötvényt kizárólag az Államkincstár fiókjaiban lehet vásárolni, bankok nem forgalmazzák. A megyeszékhelyi Állampénztári Irodán működő pénztárban az ügyfél számára lehetőség van euró befizetésére, azonban kifizetés csak átutalással működik, ami tovább nehezíti az ügyfelek számára ennek a papírnak az ügyletét.

97 kitöltőből, aki rendelkezik bármilyen állampapír megtakarítással, csak 4 fő fektet be Prémium Euró Magyar Állampapírba. Ebből levonható az a következtetés is, hogy a lakosság ezt a fajta befektetést nem annyira preferálja.

- Könnyen átlátható az állampapírok működése.

43. ábra: Az állampapírok működési mechanizmusa

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A kérdésem arra irányult, hogy milyennek látja az egyszerű lakossági ügyfél az állampapírok működését. Az állampapír működése alapvetően nem bonyolult, bárki számára könnyen érthető válhat. Az papírokat egymástól leginkább az különbözteti meg, hogy fix vagy változó kamatozású.

A fix állampapíroknak kamatai előre kiszámíthatók, így a futamidő végén pontosan tudjuk, hogy mekkora nyereségünk lesz a befektetésünkön.

A változó kamatozású papíroknál a kamat, egy úgynevezett kamatbázis és egy kamatprémiumból áll. A bázis az infláció szokott lenni.

A kitöltők többsége úgy gondolja, hogy érti a mechanizmusát, ezért akár szívesen választják befektetési lehetőségnek is. Az 5-ös osztályzattól lefele, pedig idegenkednek e lehetőségtől és nem kockáztatnak vele.

- Kevésbé ismerem az állampapír kínálatot.

44. ábra: Az állampapírok kínálata

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A kérdésre adott válaszok alapján megállapítható, hogy az 1-3-as osztályzatot adott kitöltők, többnyire tisztában vannak az állampapírok kínálatával. A 4-es osztályzatot adók félig-meddig követik az új termékkínálatot. A többi számot jelölők, pedig nem foglalkoznak ezen befektetési lehetőséggel. Többféle futamidejű állampapír közül lehet választani attól függően, meddig tudja nélkülözni a pénzt az ügyfél.

Rövid távon az „Egyéves Magyar Állampapír”, Középtávon és hosszú távon a „Magyar Prémium Állampapír” 3-5 éves konstrukció, valamint a „Magyar Állampapír Plusz” a

megfelelő választás. Az ábra alapján, mondhatni, hogy többség tisztában van a kínálattal, és napi szinten követi azt.

- Az állampapírokat kiszámíthatónak és biztonságosnak tartom.

45. ábra: Az állampapírok kiszámíthatósága és biztonságossága

forrás: kerdoivem.hu által generált ábra

A kérdés arra szeretne választ kapni, hogy mi a véleményük az állampapírokról, mennyire tartják megbízható befektetési formának.

A 4-es számtól kijelenthetjük, hogy az emberek többséges biztonságosnak tartja az állampapírt és szívesen választja befektetésnek.

Összefoglalva készítettem egy sugárdiagrammot, annak érdekében, hogy bemutassam az átlagok eloszlását a fenti kérdésekben, és abból a célból, hogy mennyivel tér el az elemzésemről.

46. ábra: az átlagok megoszlása

forrás: saját számolás a kerdoivem.hu adataiból

Az elemzés során súlyozott átlagokat használtam, vagyis a kitöltők által adott válaszokat megszoroztam a darabszámmal és elosztottam az összes válaszadóval. Az eredmény a következő:

3. táblázat: Az átlagok az ábrához

Ismérvek	Súlyozott átlag
Megbízhatónak tartom az állampapírokat	4,65
Mivel kamatadó nincs az állampapírokon, így szívesen választom	4,56
Csak amiatt vásárolom, mert nincs más alternatíva	2,66
Bizonytalannak érzem az állami garanciát.	3,18
Devizában kibocsátott állampapírokat, kockázatosabbnak ítélem meg.	4,30
Könnyen átlátható az állampapírok működése.	4,17
Kevésbé ismerem az állampapír kínálatot.	3,79
Az állampapírokat kiszámíthatónak és biztonságosnak tartom.	4,45

Forrás: saját számolás a kerdoivem.hu adataiból

A kitöltők összességében szeretik az állampapírokat, több ok húzódik meg a háttérben, szívesen választják azt, mivel megbízhatónak tartják. Tovább népszerűsíti a konstrukciót, hogy nincs kamatadó rajta, ezért előnyt élvez választáskor. Nem jellemző, hogy azért vásárolják az állampapírokat, mivel nem találnak más alternatívát helyette a piacon. A dolgozatom elején részletesen ismertettem a befektetési lehetőségeket, így azokból a lehetőségekből találhatnának kockázatviselésüknek megfelelő lehetőséget.

A kitöltők az állami garanciát nem érzik egyáltalán bizonytalannak, teljesen megbíznak az államban, ha baj történik, kártalanítva lesznek, illetve adott kamatfizetés megfelelő időben történik.

A devizában kibocsájtott államkötvényt kockázatosabbnak ítélik meg a kitöltők, ezért kevesebben is választják ezt a befektetési formát.

Összességében elmondható az állampapírokról, hogy azért népszerű befektetési forma, mivel könnyen átlátható a működése, kiszámítható és biztonságos, ahogy a kitöltők lenyilatkozták.

A **18. kérdésnél** nyitott kérdést tettem fel, hogy amennyiben vásárolt állampapírt, mondjon véleményt, hogy miért találta a konstrukciót vonzónak. Sok kitöltő kiemelte, hogy biztos befektetésnek gondolja, állami garancia van rá, online felületen követhető, biztonságos. Tetszett még továbbá nekik, hogy jelenleg a legmagasabb kamatot fizeti a hasonló kockázatú, piacon elérhető biztonságos termékek közül.

19. kérdés szintén egy nyitott kérdés:

Milyen kockázatot észlel az állampapírokkal szemben?

Többnyire a kérdésre megfelelő választ kaptam, páran kiemelték, hogy esetleges államcsőd. Államcsőd esetén lehetnek problémák, azonban, mint korábban írtam, ahhoz, hogy az államcsőd megtörténjen vannak bizonyos előjelek is, és elég ritkának mondható.

„Az árszínvonal változás és a kamat mértéke között differencia”, ilyen esetekben kell inflációkövető állampapírt vásárolni, így az ügyfél védve lesz az infláció káros hatásaitól.

A kamatcsökkenés még, ami zavarhatja őket, de többségben, azt írták, hogy nem észlelnek semmi jövőbeni kockázatot az állampapírokkal szemben.

5.5 Hipotézisvizsgálat

Hipotézis 1.

A Fővárosban élők többet takarítanak meg.

A hipotézis vizsgálatához tartozó keresztábra az 1. számú mellékletben található. Az vizsgálat elvégzéséhez keresztábra lekérdezést alkalmaztam, majd khi négyzet eloszlást vizsgáltam rajta. Az eredményekből látszik, hogy a Khi-négyzet mutatóhoz tartozó érték $p < 0,05$ nem teljesül, az én vizsgálatomnál 0,951, tehát a két változó között nincs szignifikáns kapcsolat. Az első hipotézisünk, miszerint a lakóhely és a megtakarított összeg között összefüggés van, **elutasításra** kerül.

Hipotézis 2.

Akinek magasabb iskolai végzettsége van, magasabb megtakarítással rendelkezik.

A hipotézis vizsgálatához tartozó keresztábra az 1 számú mellékletben található. Az vizsgálat elvégzéséhez keresztábra lekérdezést alkalmaztam, majd khi négyzet eloszlást vizsgáltam rajta. Ebben az esetben a Khi négyzet mutató értéke 0,026, tehát $p < 0,05$, ennek értelmében a két mennyiség között szignifikáns a kapcsolat. A szignifikáns kapcsolat miatt, Cramer's V és Kendall's tau-c vizsgálatot is végeztem rajta. A Cramer-féle kapcsolatszorossági mutató pedig szignifikáns gyenge kapcsolatot jelez a két vizsgálati szempont között. A hipotézist **elfogadjuk**, miszerint a magasabb iskolai végzettségű emberek, nagyobb megtakarítással rendelkeznek.

Hipotézis 3.

Akinek magasabb az iskolai végzettsége, jobban ért az állampapírokhoz.

A 3. hipotézisben az iskolai végzettséget hasonlítottuk össze az állampapír ismeretet bemutató számértékkel. A segédábra az 1 számú mellékletben található. A vizsgálat elvégzéséhez keresztábra lekérdezést alkalmaztam, majd khi négyzet eloszlást vizsgáltam rajta. A korreláció elemzés alapján kapott táblából kiolvashatjuk, hogy a szignifikancia értéke 0,2, ami $p < 0,05$, tehát a hipotézisünk, miszerint az iskolai végzettség és az állampapír ismerete között van összefüggés van, **helyesnek** bizonyul. Hozzá kell azonban tenni, hogy a Pearson-féle korrelációs mutató értéke 0,196, ami gyenge kapcsolatot jelent a két vizsgált tulajdonság között. A harmadik hipotézist **elfogadjuk**.

Hipotézis 4.

Vidéken élő emberek nem értenek a pénzügyekhez.

A hipotézis vizsgálathoz tartozó segéd tábla az 1 számú mellékletben található. A kereszt tábla elemzéshez át kellett alakítani a változókat. Vidékiekhez soroltuk az egyéb, falu, község válaszokat adókat, a nem vidékiekhez a város, megyeszékhely, főváros. A 0 érték jelöli, ha a vidékihez tartozik az egyén, az 1, ha „nem vidéki”. Az oszlopok a pénzügyi ismeretekhez adott értéket mutatják, minél magasabb az érték, annál jobban ért a válaszoló a pénzügyekhez. A vidéken élők aránya százalékosan magasabb értéket mutat az 1, 3, 4 pénzügyi ismeretségi kategóriákban, tehát az alacsonyabb ismeretségi kategóriákban. A nem vidékiek kategóriájában magasabb a százalékos aránya a 7, 6, 5 ismeretségi csoportnak. Azok az emberek, akik a 2-est jelölték nem illik a tendenciába, illetve a százalékos különbség (1,8%) is elenyésző. Következésképpen elmondhatjuk, hogy a vidéken élők nem jártasak annyira a pénzügyekben, mint a másik kategória, tehát a 4. hipotézist **elfogadjuk**.

Hipotézis 5.

Aki jobban ért a pénzügyekhez, nem érzi kockázatosnak az állampapírt.

Az ötödik hipotézis azt vizsgálja, hogy van-e kapcsolat a pénzügyi ismeretek és az állampapírok kockázatosnak ítéltése között.

A segéd tábla az 1 számú mellékletben található. A vizsgálat elvégzéséhez kereszt tábla lekérdezést alkalmaztam, majd khi négyzet eloszlást vizsgáltam rajta. A korreláció elemzés szignifikáns kapcsolatot mutat, mivel a szignifikancia szint 0,02, ami $p < 0,05$, ezért a hipotézist **elfogadhatjuk**.

A korrelációs mutatóból pedig kiderül, hogy gyenge negatív kapcsolat van a két vizsgált érték között, tehát minél jobban ért valaki a pénzügyekhez, annál kevésbé érzi kockázatosnak az állampapírokba való befektetést.

Hipotézis 6.

Az egy főre jutó nettó jövedelem és a megtakarítási szokások összefüggenek.

A 6. hipotézisben az 1 főre jutó jövedelem és a megtakarítási hajlandóság közötti kapcsolatot vizsgáltuk. Már a keresztábra alapján látható, hogy növekedő tendenciát mutatnak összességében az adatok, hiszen amíg 0-150.000 Ft kategóriában a válaszadók 61%-a takarít meg rendszeresen, addig a 600.000 Ft feletti kategóriában már a válaszadók 100%-a. A Khi-négyzet mutató szignifikancia szintje is azt mutatja 0,0, ami $p < 0,05$, kimondható, kapcsolat van a két ismerv között. A 450.001 és 600.000 Ft kategóriában visszaesés tapasztalható, azonban a csökkenés mértéke csupán 3,7%, elhanyagolható mértékű, esetlegesen a csoport pénzügyi viselkedése további kutatást igényelhet. Az eredmények alapján a hipotézist **elfogadjuk**.

Összefoglalva az eredményeimet az alábbi táblázat tartalmazza a hipotéziseket.

4. táblázat: A hipotézisvizsgálat eredményeinek összefoglalása

	Hipotézisek	Elfogadom	Elutasítom
H1	A Fővárosban élők többet takarítanak meg.		
H2	Akinek magasabb iskolai végzettsége van, magasabb megtakarítással rendelkezik.		
H3	Akinek magasabb az iskolai végzettsége, jobban ért az állampapírokhoz.		
H4	Vidéken élő emberek nem értenek a pénzügyekhez.		
H5	Aki jobban ért a pénzügyekhez, nem érzi kockázatosnak az állampapírt.		
H6	Az egy főre jutó nettó jövedelem és a megtakarítási szokások összefüggnek		

Forrás: Saját szerkesztés a hipotézisvizsgálat alapján

6 Befejezés, Konklúzió levonása

Szakedolgozatom téma választásakor, úgy érzem, hogy sikerült egy nagyon aktuális témát feldolgozni az állampapír befektetés lehetőségét.

Aktuális volt téma, mivel a jelenlegi kormányzat nagy hangsúlyt fektet az adósságcsökkentésre, tereli a lakosság figyelmét az állampapír piac felé. Továbbá, az elmúlt években pénzügyi szolgáltatóknál, például Buda-Cash, Questornál történt botrányok miatt, megnőtt a lakossági igény a biztonságos befektetési forma iránt.

Az állampapírok jelen pillanatban az egyik legjobb megtakarítási forma, alacsony kamatkörnyezetben, rendkívül kedvező kamatot fizet. Alacsony kockázatú besorolása van, 100 %-os állami garancia van a tőkére, valamint a kamatra egyaránt, a követelés nem évül el az állammal szemben. Ez a kérdőívemben is szerepelt kérdésnek, ahol fontos tényezőnek számított az állampapír vásárlók között.

Dolgozatom második fejezetében bemutattam, nemzetközi kitekintés keretében, hogy milyen arányban takarít meg a magyar lakosság az Európai Unió országokhoz képest, átlaghoz közeli érték jött ki. Elemeztem részletesen a lakosság számára elérhető befektetési lehetőségeket és a jövőben várható új lehetőségeket is, mint például a kriptovaluta. Bemutattam a magyar gazdaság főbb mutatóit, illetve kormányzati törekvéseket, hogy milyen eszközöket valósítanak meg az ügyben, hogy növekedjen a lakosság kedve az állampapír vásárláshoz. A jegybanki programot is elemeztem, aminek célja az volt, hogy szimpatikusabbá tegyék a papírokat a lakosság számára. A fejezet végén foglalkoztam még a háztartások jelenlegi megtakarításával, valamint milyen eszközökben tartják megtakarításaikat.

A harmadik fejezet a befektetési döntésekkel foglalkozott, hogy milyen kockázat típusok léteznek, ami befolyásolja a befektetőket. Feltételezhetően a befektetők racionálisan gondolkodnak és ez a mozgatórugó, ami kihat a befektetésre. Többnyire az emberek biztonságra vágyanak, mikor érdeklődnek egy bizonyos konstrukció után. A döntéseik természetesen emellett számos más tényezőtől is függenek. Bemutattam részletesen, milyen befektetői típusokkal találkozhatunk a pénzügy világában. A jó befektető ismérve a döntésekkel kapcsolatban az, hogy megfelelően szkeptikusan kell a befektetésekhez hozzá állni, az ajánlatok pontos feltételeinek ismeretével kell eljárni.

A bevált befektetéseket meg kell becsülni, akkor is, ha alacsonyabb hozamot garantálnak, akkor is biztos bevételi forrást kínálnak évről-évre.

Nyitottnak kell lenni az újdonságokra, hiszen remek termékekkel kerülhet kapcsolatban az egyén, amivel növekszik a lehetőségének köre. A befektetések pszichológiája részről foglalkoztam, hogy milyen egy racionális befektető és miként viselkedik egy döntési helyzetben, valamint milyen stratégiával kell rendelkezünk rövid és hosszú távú befektetések esetén. A fejezet végén foglalkoztam még a befektetési termékekkel, azzal a különbséggel, hogy itt az vizsgáltam, hogy mit szeretne az ügyfél, befektetni, vagy megtakarítani.

A negyedik fejezet a fő rész a dolgozatomnak, amiben felvázoltam a lényegét, vagyis az állampapír vásárlási mechanizmusát. Bemutattam elsődlegesen azon intézményeket, amik részt vesznek azok kibocsátásában és forgalmazásában. Az intézmények a Magyar Nemzeti Bank, Államadósság Kezelési Központ és a Magyar Államkincstár. Elemeztem továbbá a különböző állampapír fajtákat, a jelenlegi kamatokkal is foglalkoztam, továbbá külön részben foglalkoztam az innovatív termékekkel, mint a „Prémium Magyar Állampapír” és „Magyar Állampapír Plusz”. Jelen pillanatban az új szuperkötvény a „nyerő” a versenyben, de az évek során, ha növekszik az infláció, vajon akkor is megőrzi versenyképességét az új papír? Az inflációnak jelen pillanatban 4,01 %-nak kellene lennie ahhoz, hogy a két hozam kiegyenlítse egymást. Erre az évre 3,3 %-os inflációt jósoltak a szakértők, tehát még megőrzi az új papír a versenyelőnyét.

A dolgozatom utolsó szakaszban empirikus kutatás végeztem, hogy kiderüljön a lakosság melyik befektetési formát preferálja. A kérdőívem kitöltését online és papíralapon is végeztem, próbáltam minél nagyobb szegmentumot találni. Szerettem volna, hogy minden korosztályból legyen kitöltöm, hogy megfelelő információm legyen a befektetésekről a feldolgozáshoz. Örültem, annak, hogy nagyjából sikerül olyan személyeket megkérdezni, akik szoktak megtakarítani és preferálják az állampapírokat. A főbb megállapításokat szeretném röviden taglalni:

Lakóhely alapján leginkább megyeszékhelyen élők töltötték ki, de számos fővárosi kitöltő volt a megkérdezettek között. Életkor alapján elmondható, hogy 15 évestől egészen a 72 évesig kitöltötte, tehát elég széleskörben sikerült elérnem a célközönséget.

A háztartásban élők közül legtöbben 3 fős háztartásban éltek, de sokan voltak, akik ketten élnek, vagy 4 fős háztartásban. Voltak olyanok is, akik egyedül élnek. Fontos ismerv, mivel, ha eloszlanak a lakás fenntartás költségei, több marad megtakarításra.

Az egyfőre jutó átlagos jövedelem, ami fontos a megtakarítás szempontjából, hiszen ebből tud a háztartás gazdálkodni. Itt többségében a háztartások 150.001-300.000 forint egy főre jutó átlagos jövedelemmel gazdálkodhattak.

A lakosság pénzügyi tudatosságáról elmondható, hogy többnyire értenek a pénzügyekhez, legalábbis a megkérdezettek ezt nyilatkozták. Ami szimpatikus volt a kitöltők többségében azt nyilatkozták, hogy szoktak megtakarítani, ebben az esetben a 250 kitöltő közül 195-en mondták ezt. A megtakarítások összege változó természetesen, hiszen jövedelemtől függ, de legtöbbször 50.000 Ft körül szoktak havonta megtakarítani.

A három leggyakoribb megtakarítási forma a magyar lakosoknál a bankbetét, megtakarítási számla, állampapír. A kérdőívem kiértékelésénél is hasonlókat tapasztaltam, igaz az állampapír nálam első helyen szerepelt, de nem olyan nagy százalékkal a többihez képest.

A megkérdezettek közül szerencsére sokan rendelkeztek állampapírral, egész pontosan 96 fő, így szerencsére volt értelme a további elemzéseknek is. A megkérdezettek többnyire jól értékelik saját magukat, azzal kapcsolatban, hogy milyen a tudásuk az állampapírokkal kapcsolatban.

Legtöbbjüknek, akik vásárolnak állampapírt a „Magyar Állampapír Plusz” -t, illetve a „Prémium Magyar Állampapír” -t részesítik előnyben, de többen rendelkeznek „Egyéves Magyar Állampapír” -ral is. Általában a befektetők, akik előnyben részesítik az állampapírokat, 1.000.000 Ft alatti összeggel rendelkeznek, illetve a második legtöbbet választott opció az 1000.000 Ft de 3.000.000 Forint alatti összeg volt.

Többségében a kitöltők hallottak a „Magyar Állampapír Plusz” -ről, azonban csak kevesebb százalékban rendelkeznek vele. Az állampapírokat alapvetően nem tartják kockázatosnak, így szívesen választják befektetési lehetőségnek.

A kitöltők alapvetően tisztában vannak az állami garancia fogalmával, így megbíznak a befektetési lehetőségben.

Számomra a következő kérdésnél adott válaszok meglepők voltak, sokan nincsenek tisztában vele, hogy akár otthonról is lehet vásárolni állampapírt, vannak olyanok, akik tudják, hogy lehet vásárolni, mégis személyesen szeretik intézni az ilyen ügyeket.

A kitöltők közül, akik eddig nem rendelkeztek állampapírral, többségében azt nyilatkozta, lehet, hogy a jövőben kipróbálja ezt a befektetési lehetőséget is.

Feltettem még arányskálás kérdéseket is, a válaszok pedig összefoglalva megtalálhatók a primer kutatásom végén.

6 hipotézist készítettem még a primer kutatásom témájában, amit IBM SPSS program segítségével megvizsgáltam, hogy a kérdéses a mennyiségek között milyen szoros kapcsolat van, majd a kapott eredményeket értékeltem.

Így megkaptam azt az eredményt, hogy attól függetlenül, hogy valaki a fővárosban él, nem biztos, hogy nagyobb megtakarítással rendelkezik, mint a vidéken élő. A magasabb iskolai végzettségűeknek általában nagyobb összegű megtakarításuk van, és jobban is értenek az állampapírokhoz.

A vidéken élő emberek nem annyira értenek a pénzügyekhez a kutatás alapján, ide értem, hogy valaki falun, tanyán és egyéb helyen élőkét.

Valamint a lényeg, és ezzel zárnám a dolgozatomat, **aki jobban ért a pénzügyekhez, az nem érzi kockázatosnak az állampapírokat.** Ebből kifolyólag úgy érzem, ez egy remek befektetési lehetőség, mivel dolgoztam ezen területen, így jobban belelátok a mechanizmus működésében is.

Dolgozatom elkészítése során felhasználtam személyes tapasztalataimat is, az állampapírokkal kapcsolatban, valamint személyes véleményeimet is ezáltal írtam le.

7 Irodalomjegyzék

1. Bodie/Kane/Marcus: Befektetések. Budapest 1996. ISBN 963 503 145 9 ö
2. Gál Erzsébet: Praktikus Bankszakmai Ismeretek, Üzleti szakügyintéző képzés tankönyve, Saldo Zrt., Budapest 2011, ISBN 978 963 638 390 9
3. Naresh K.Malhotra: Marketing-kutatás, Műszaki Könyvkiadó, 2001, ISBN 963 16 3084 6
4. Peter Stanyer: Befektetés: Biztonságos megoldásoktól a magas kockázatig, HVG Kiadó Zrt, Budapest 2008. ISBN 978-963-9686-44-1
5. Dr, Tomori Erika: Értékpapírhoz és a tőkepiac szabályozása, Közép-európai Brókerképző Alapítvány, Budapest 2014, ISBN 978-963-89629-0-4
6. Pénzügyi tudatosság fejlesztésének stratégiája- Okosan a pénzzel- MNB kiadvány

Internetes források:

Az Államadósságkezelési Központ letöltés: 2019.09.10, 15:00 elérhetőség: <https://akk.hu/hu>

Állampapírok Letöltés ideje: 2019.09.10,11:10 Hozzáférés: <https://allampapir.hu>

MIFID TESZT: <https://www.azenzem.hu/lexikon/mifid/34/> letöltés: 2019.11.21, 10:30

Az államháztartás adósságkezelő rendszerének működése, az Államadósság Kezelő Központ Zrt. szerepe, teljesítménye- Állami számvevőszék letöltés: 2019.10.10., 19:00

Hozzáférés:

https://asz.hu/storage/files/files/Publikaciok/Elemzesek_tanulmanyok/2016/akk_elemzes.pdf?ctid=976, <http://akk.hu/hu/oldal/akk#tortenete>

Magyar Államkincstárrol anyagok: letöltés: 2019.10.10,19:20 hozzáférés:

<https://allamkincstar.gov.hu>

Bankmonitor-A te háztartásod vagyona eléri a magyar átlagot? - letöltés 2019.10.10, 20:00

Hozzáférés:

<https://bankmonitor.hu/cikk/a-te-haztartasod-vagyona-eleri-a-magyar-atlagot/>

Elemzőközpont letöltés: 2019.10.10, 16:00 elérés:

<https://elemzeskozpont.hu/allampapir-vasarlas-menete-erdemes-allampapirt-venni-allampapir>

Befektetési lehetőségek, legjobb befektetések 2018-ban letöltés: letöltés 2019.10.10, 18:00

elérés :<https://elemzeskozpont.hu/befektetesi-lehetosegek-legjobb-befektetesek-2018-ban>

Hatalmas megoszlás a megtakarításban és adósságban letöltés. 2019.11.22, 15:00

elérés :https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/european_economy/bloc-2d.html?lang=en

Európai háztartások megtakarítása letöltés: 2019.11.22, 16:00

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/WDN-20180830-1?inheritRedirect=true&redirect=%2Ffeurostat%2F>

Lassan közelít a 8 ezer milliárdhoz a lakossági állampapír-állomány-Csabai Károly

letöltés:2019.12.09,17:00 elérés: <https://mfor.hu/cikkek/befektetes/lassan-kozelit-a-8-ezer-milliardhoz-a-lakossagi-allampapir-allomany.html>

Kicsák Gergely: A 2012-2015-ben bevezetett jegybanki intézkedések hatása az államháztartás finanszírozására letöltés: 2019.10.10,15:30 elérés: <https://www.mnb.hu/letoltes/15-06-29-kicsak-gergely-a-2012-2015-ben-bevezett-jegybanki-intezkedesek-hatasa-az-allamhaztartas-finanszirozására.pdf>

Befektetések letöltve: 2019.10.10, 18:00 elérés:

<https://www.mnb.hu/archivum/Felugyelet/root/fooldal/fogyasztoknak/befektetesek/befektetesek>

Ügyfélminősítés letöltve: 2019.11.21, 19:00 elérés:

<http://www.mtb.hu/takarekbank/hu/egyeb/ugyfelmifid.html>

Mennyire gazdag az átlag magyar? Meghökkenítő új adatok láttak napvilágot-Dzsindisz Stefan letöltés: 2019.10.10, 15:00 elérhetőség:

https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/mennyire_gazdag_az_atlag_magyar_meghokkento_uj_adatok_lattak_napvilagot.668948.html

Adómentességgel adna el a kormány még több lakossági állampapírt

letöltés:2019.10.10,19:00 elérhetőség:

<https://mfor.hu/cikkek/befektetes/adomentessseggel-adna-el-a-kormany-meg-tobb-lakossagi-allampapirt.html>

Hitelintézeti Szemle: A lakossági portfólióátrendezés szerepe az állam finanszírozásában

letöltés 2019.09.10, 18:00 elérhetőség:

<https://hitelintezetiszemle.mnb.hu/letoltes/4-kekesi-koczian-sisak-2.pdf>

Portfólió: Nem mázli és nem csoda: Miért nő 5%-kal a magyar gazdaság? - Madár István

letöltés: 2019.10.10, 22:00 elérhetőség:

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20190625/nem-mazli-es-nem-csoda-miert-no-5-kal-a-magyar-gazdasag-328909>

Portfólió: Szinte hihetetlen, mibe "fekteti" a pénzét a magyar lakosság letöltés:

2019.10.30,22:00 elérhetőség:

<https://www.portfolio.hu/befektetes/20181119/szinte-hihetetlen-mibe-fekteti-a-penzet-a-magyar-lakossag-304905>

Itt az MNB terve, hogy lehetne több helyen is állampapírt venni- Briglevics Tamás, Portfólió
letöltés:2019.10.10, 10:00 elérhetőség:

<https://www.portfolio.hu/befektetes/20190308/itt-az-mnb-terve-hogy-lehetne-tobb-helyen-is-allampapirt-venni-316511>

Bélyácz Iván: **A vállalati pénzügyek alapjai** letöltés:2019.11.20, 19:00 elérhetőség:

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_543_08_A_vallalati_penzugyek_alapjai/ch05.html#id491457

Portfólió: Megjöttek a részletek: tényleg nagyot szakíthatsz az új szuperállampapírral!

letöltés:2019.10.10 elérhetőség: <https://www.portfolio.hu/befektetes/20190524/megjottek-a-reszletek-tenyleg-nagyot-szakithatsz-az-uj-szuperallampapirral-325461>

Privátbankár- Csökkenti a népszerű állampapírok kamatát az adósságkezelő

letöltés:2019.11.28 elérhetőség:

https://privatbankar.hu/szemelyes_penzugyek/csokkenti-a-nepszeru-allampapirok-kamatat-az-adossagkezelo-329363

Bélyácz Iván: **A vállalati pénzügyek alapjai** letöltés:2019.11.20,15:00 elérhetőség:

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_543_08_A_vallalati_penzugyek_alapjai/ch05.html#id491457

Itt a Magyar Állampapír Plusz letöltés: 2019.10.10, 17:00 elérhetőség:

<http://www.okosanapenzzel.hu/itt-a-magyar-allampapir-plusz-map-plusz>

Magyar Állampapír: minden, amit tudnod kell letöltés 2019.12.05,19:00 elérhetőség:

<https://penzugyi-tudakozo.hu/allampapir-vasarlasi-hogyan-kinek-megeri/>

Szendrei Ádám: Állampapír Útmutató – Az állampapír vásárlás menete, típusai, jellemzői

letöltés: 2019.12.05,17:00

<https://szendreiadam.hu/befektetes/allampapir-vasarlasi/>

10 viselkedési forma, ami jellemző a magyar befektetőkre letöltés: 2019.11.20, 16:00

elérhetőség: <https://www.totalreturn.hu/befekteto-tipusok/>

2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról

VG: Már 8700 milliárd forint felett jár a lakossági állampapírok állománya letöltés:

2019.12.15,13:00 elérés: <https://www.vg.hu/penzugy/penzugyi-hirek/mar-8700-milliard-forint-felett-jar-a-lakossagi-allampapirok-allomanya-1818768/>

Infogram- GDP arányos államadósság szintje letöltés: 2019.12.17, 21:19 elérhetőség:

<https://infogram.com/a-gdp-aranyos-allamadossag-szintje-az-unios-oroszagokban-1h0r6rqom17w4ek>

Ábrajegyzék

1. ábra: Megtakarítások az EU-ban	7
2. ábra: Befektetési lehetőségek	9
3. ábra: GDP növekedés Magyarországon	12
4. ábra: GDP-arányos államadósság	15
5. ábra: a háztartások vagyona	21
6. ábra: A megtakarítási formák megoszlása	23
7. ábra: Befektetési termékek.....	36
8. ábra: Miért érdemes megtakarítani?	38
9. ábra: Befektetési termékek	39
10. ábra: Kombinált termékek	40
11. ábra: Az ÁKK szervezeti egysége	47
12. ábra: Az állampapír vásárlás lehetőségei.....	52
13. ábra: Az állampapírok fajtái	54
14. ábra: A Prémium Magyar Állampapír összehasonlítása a Magyar Állampapír Pluszal.....	59
15. ábra: az Inflációs növekedés hatása a Magyar Prémium Állampapírral.....	60
16. ábra: Az értékesítés csatornái	62
17. ábra: Az állampapírok megoszlása milliárd forintban	65
18. ábra: A hipotézis vizsgálat H_0 hipotézisei	67
19. ábra: a hipotézis vizsgálat folyamata	69
20. ábra: a kérdőív folyamatának elkészítése	72
21. ábra: a mintavételi eljárásom	74
22. ábra: a lakóhely szerint megoszlás	75
23. ábra: A háztartásban élők száma	75
24. ábra: Az egy főre jutó átlagos nettó jövedelem	77
25. ábra: A pénzügyi műveltségről	78
26. ábra: A rendszeres megtakarítás tényéről	79
27. ábra: A megtakarítás havi mértéke.....	80
28. ábra: A megtakarítás formái	81
29. ábra: Az állampapírral rendelkezők száma	82
30. ábra: Az állampapírral kapcsolatos ismeretek	83
31. ábra: Különböző állampapírok vásárlóinak száma.....	84
32. ábra: Az állampapír megtakarítások összege	85
33. ábra: A Magyar Állampapír Pluszról való ismeretek.....	86
34. ábra: Az állampapírok kockázatáról szóló kérdés	87
35. ábra: Az állampapír garanciája az Államkincstárnál és a bankoknál	88
36. ábra: Az állampapír értékesítés kényelmi funkcióiról szóló kérdés	89
37. ábra: Az állampapír vásárlásról szóló kérdés.....	90
38. ábra: Az állampapír megbízhatósága	91
39. ábra: Az állampapír kamatadó mentessége	91
40. ábra: Az állampapír alternatívái.....	93
41. ábra: Az állami garanciára vonatkozó kérdés.....	94
42. ábra: A devizában kibocsátott államkötvényre vonatkozó kérdés	95
43. ábra: Az állampapírok működési mechanizmusa	96
44. ábra: Az állampapírok kínálata	97
45. ábra: Az állampapírok kiszámíthatósága és biztonságossága	98
46. ábra: az átlagok megoszlása	99

Táblázatjegyzék

<i>1. táblázat: az állampapírok aktuális kamatai 2019.11.25-én</i>	57
<i>2. táblázat: a primer kutatás adatai</i>	66
<i>3. táblázat: Az átlagok az ábrához</i>	99
<i>4. táblázat: A hipotézisvizsgálat eredményeinek összefoglalása</i>	104

8 Mellékletek

Tisztelt Kitöltő!

Klujber Zsolt vagyok, a Budapesti Gazdasági Egyetem Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg végzős, pénzügy mesterszakos hallgatója. Ezen kérdőív kitöltésével nagyban hozzájárul a szakdolgozatom sikeréhez, melynek címe: A lakossági állampapír vásárlás viselkedési mechanizmusának vizsgálata. Szeretném megköszönni, hogy időt szán a kérdőív kitöltésére.

A kérdőív kitöltése teljesen anonim. Kérem figyelmesen olvassa el a kérdéseket, majd a válaszlehetőségek közül válassza ki azt, amelyik Önre leginkább vonatkozik. A kérdőív kitöltése körülbelül 10 percet vesz igénybe.

Üdvözlettel: Klujber Zsolt

Alapadatok

1. Az Ön neme

- Férfi
- Nő

2. A válaszadó életkora:

3. Az Ön legmagasabb végzettsége

- 8 általános
- Érettségi
- OKJ-s szakképesítés
- Főiskolai végzettség
- Egyetemi végzettség
- Doktori fokozat
- Egyéb

4. Az ön lakhelye:

- Főváros
- Megyeszékhely
- Város
- Község
- Falu
- Egyéb

5. Hányan élnek a háztartásban?

- 1
- 2
- 3
- 4
- Több

6. Az 1 főre jutó átlagos nettó havi jövedelem:

- 0-150.000 Ft
- 150.001-300.000 Ft
- 300.001-450.000 Ft
- 450.001-600.000 Ft
- 600.001 felett

7. Mennyire ért Ön a pénzügyekhez? 1-7-es skálán

- Érték hozzá
- Valamennyire érték hozzá
- Egyáltalán nem érték hozzá

8. Szokott Ön rendszeresen megtakarítani?

- Igen
- Nem

9. Ha igen, átlagosan mennyi pénzt szokott megtakarítani?

- nem szoktam megtakarítani
- - 50.000 Ft
- 50.001-150.000 Ft
- 150.001- 250.000 Ft
- 250.001- 350.000 Ft
- 350.001-

10. Milyen formáját választja a megtakarításnak/befektetésnek?

- Nem szoktam megtakarítani
- megtakarítási számla
- Bankbetét
- Befektetési alapok
- Állampapír
- Részvény
- ETF (Passzív befektetési alap)
- Ingatlan alap
- Nyugdíj-előtakarékossági számla (NYESZ)
- Önkéntes nyugdíjpénztár

- nyugdíjbiztosítás
- életbiztosítás
- egészségpénztár
- egyéb:

11. Rendelkezik Ön állampapírral?

- Igen bankban
- Igen az Államkincstárban
- Igen bankban és Államkincstárban is
- Egyáltalán nem

12. Milyenek minősíti az állampapíri ismereteit?

1 nagyon rossz 2 3 4 5 6 7 nagyon jó

13. Milyen típusú állampapírral rendelkezik az alábbiak közül? (több válasz lehetséges)

- Nem rendelkezek semmilyen állampapírral
- Magyar Állampapír Plusz
- Babakötvény
- Egyéves Magyar Állampapír
- Prémium Magyar Állampapír
- Kincstári Takarékjegy
- Prémium Euró Magyar Állampapír
- Magyar Államkötvény
- Diszkont kincstárjegy
- Féléves Magyar Állampapír
- Kétéves Magyar Állampapír
- Bónusz Magyar Állampapír
- Kincstári Takarékjegy Plusz

14. Mekkora állampapír megtakarítással rendelkezik?

- 0-1.000.000 Ft
- 1.000.001-3000.000 Ft
- 3.000.001-5000.000 Ft
- 5.000.001- 10.000.000 Ft
- 10.000.001-

15. Hallott Ön a „Magyar Állampapír Plusz” lakossági állampapírról?

- Igen, hallottam róla
- Nem, nem hallottam róla
- Igen, rendelkezem is vele
- Hallottam róla, de nem rendelkezem vele

16. Mennyire érzi kockázatosnak az állampapírokat?

1 egyáltalán nem 2 3 4 5 6 7 kiemelten

17. Tudta, hogy az Államkincstárnál tartott állampapírok teljes összegére állami garancia vonatkozik, míg a pénzügyintézeteknél elhelyezett összege a BEVA hatálya alá tartozik?

- Igen
- Nem
- Csak az első részt tudtam

18. Tudta, hogy akár otthonról is tud állampapírt vásárolni?

- Igen, tudtam
- Nem, nem tudtam
- Igen, szoktam is otthonról vásárolni
- Tudok róla, de jobban szeretem személyesen intézni

19. Ha eddig nem rendelkezett állampapírral, gondolt arra, hogy ezután vásárol?

- Igen gondoltam rá
- Nem fogok ezentúl sem
- Eddig is vásároltam, ezután is fogok
- Nincs rá pénzem

20. Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? (1 egyáltalán nem 7 kiemelten)

- Megbízhatónak tartom az állampapírokat.
- Mivel kamatadó nincsen az állampapíroknál, így szívesen választom.
- csak amiatt vásárlók állampapírt, mert nincsen jobb alternatíva.
- Bizonytalannak érzem az állami garanciát.
- A devizában kibocsátott állampapírokat kockázatosabbnak ítélem meg.
- Könnyen átlátható az állampapírok működése
- Kevésbé ismerem az állampapírkínálatot.
- Az állampapírokat kiszámíthatónak és biztonságosnak tartom.

21. Amennyiben vásárolt már állampapírt, soroljon fel néhány olyan tulajdonságot, amely miatt vonzónak találta azt!

..... (nyitott kérdés)

22. Milyen kockázatot észlel az állampapírokkal szemben?

..... (nyitott kérdés)

8.1 Hipotézisvizsgálat során kapott táblák 1.számú melléklet

1. Hipotézis 1.

Fővárosbanlakike * 6) Amennyiben az előző válasza igen volt, akkor mennyi pénzt szokott megtakarítani havonta? Crosstabulation

			6) Amennyiben az előző válasza igen volt, akkor mennyi pénzt szokott megtakarítani havonta?						Total	
			-50.000 Ft	150.001-250.000 Ft	250.001-350.000 Ft	350.000 Ft-nál többet	50.001-150.000 Ft	Nem szoktam megtakarítani		
Fővárosbanlakike	1,00	Count	2	13	2	0	1	11	6	35
		% within Fővárosbanlakike	5,7%	37,1%	5,7%	0,0%	2,9%	31,4%	17,1%	100,0%
	2,00	Count	12	100	8	1	5	53	36	215
		% within Fővárosbanlakike	5,6%	46,5%	3,7%	0,5%	2,3%	24,7%	16,7%	100,0%
Total		Count	14	113	10	1	6	64	42	250
		% within Fővárosbanlakike	5,6%	45,2%	4,0%	0,4%	2,4%	25,6%	16,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,626 ^a	6	,951
Likelihood Ratio	1,735	6	,942
N of Valid Cases	250		

a. 5 cells (35,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.

2. Hipotézis 2.

iskola * 6) Amennyiben az előző válasza igen volt, akkor mennyi pénzt szokott megtakarítani havonta? Crosstabulation

			6) Amennyiben az előző válasza igen volt, akkor mennyi pénzt szokott megtakarítani havonta?						Total	
			-50.000 Ft	150.001-250.000 Ft	250.001-350.000 Ft	350.000 Ft-nál többet	50.001-150.000 Ft	Nem szoktam megtakarítani		
iskola	.00	Count	3	7	0	0	0	8	8	26
		% within iskola	11,5%	26,9%	0,0%	0,0%	0,0%	30,8%	30,8%	100,0%
1,00	Count	0	5	0	0	0	2	3	10	
	% within iskola	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%	30,0%	100,0%	
2,00	Count	1	3	0	0	0	0	2	6	
	% within iskola	16,7%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	100,0%	
3,00	Count	5	22	2	0	0	12	10	51	
	% within iskola	9,8%	43,1%	3,9%	0,0%	0,0%	23,5%	19,6%	100,0%	
4,00	Count	2	15	1	0	1	3	11	33	
	% within iskola	6,1%	45,5%	3,0%	0,0%	3,0%	9,1%	33,3%	100,0%	
5,00	Count	3	40	2	1	1	20	6	73	
	% within iskola	4,1%	54,8%	2,7%	1,4%	1,4%	27,4%	8,2%	100,0%	
6,00	Count	0	4	0	0	0	3	1	8	
	% within iskola	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	37,5%	12,5%	100,0%	
7,00	Count	0	14	5	0	4	16	1	40	
	% within iskola	0,0%	35,0%	12,5%	0,0%	10,0%	40,0%	2,5%	100,0%	
8,00	Count	0	3	0	0	0	0	0	3	
	% within iskola	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
Total	Count	14	113	10	1	6	64	42	250	
	% within iskola	5,6%	45,2%	4,0%	0,4%	2,4%	25,6%	16,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	68,782 ^a	48	,026
Likelihood Ratio	73,425	48	,011
N of Valid Cases	250		

a. 49 cells (77,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,01.

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,525		,026
	Cramer's V	,214		,026
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-c	-,045	,045	-1,010
N of Valid Cases	250			,313

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

3. Hipotézis 3.

Correlations

		9) Milyenek minősíti az állampapírokkal kapcsolatos ismereteit?	iskola
9) Milyenek minősíti az állampapírokkal kapcsolatos ismereteit?	Pearson Correlation	1	,196**
	Sig. (2-tailed)		,002
	N	250	250
iskola	Pearson Correlation	,196**	1
	Sig. (2-tailed)	,002	
	N	250	250

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

4. Hipotézis 4.

vidékie * 4) Mennyire ért Ön a pénzügyekhez? Crosstabulation

			4) Mennyire ért Ön a pénzügyekhez?							Total
			1	2	3	4	5	6	7	
vidékie	,00	Count	6	4	19	13	14	6	6	68
		% within vidékie	8,8%	5,9%	27,9%	19,1%	20,6%	8,8%	8,8%	100,0%
	1,00	Count	3	14	27	32	57	32	17	182
		% within vidékie	1,6%	7,7%	14,8%	17,6%	31,3%	17,6%	9,3%	100,0%
Total		Count	9	18	46	45	71	38	23	250
		% within vidékie	3,6%	7,2%	18,4%	18,0%	28,4%	15,2%	9,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16,511 ^a	6	,011
Likelihood Ratio	15,568	6	,016
Linear-by-Linear Association	7,816	1	,005
N of Valid Cases	250		

a. 2 cells (14,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,45.

5. Hipotézis 5.

Correlations

		4) Mennyire ért Ön a pénzügyekhez ?	13) Mennyire érzi kockázatosnak az állampapírokat?
4) Mennyire ért Ön a pénzügyekhez?	Pearson Correlation	1	-,200**
	Sig. (2-tailed)		,002
	N	250	250
13) Mennyire érzi kockázatosnak az állampapírokat?	Pearson Correlation	-,200**	1
	Sig. (2-tailed)	,002	
	N	250	250

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

6. Hipotézis 6.

3) Az 1 főre jutó átlagos nettó havi jövedelem: ^ 5) Szokott Ön rendszeresen megtakarítani? Crosstabulation

			5) Szokott Ön rendszeresen megtakarítani?		Total
			Igen	Nem	
3) Az 1 főre jutó átlagos nettó havi jövedelem:	0-150.000 Ft	Count % within 3) Az 1 főre jutó átlagos nettó havi jövedelem:	59 60,8%	38 39,2%	97 100,0%
	150.001-300.000 Ft	Count % within 3) Az 1 főre jutó átlagos nettó havi jövedelem:	99 87,6%	14 12,4%	113 100,0%
	300.001-450.000 Ft	Count % within 3) Az 1 főre jutó átlagos nettó havi jövedelem:	25 92,6%	2 7,4%	27 100,0%
	450.001-600.000 Ft	Count % within 3) Az 1 főre jutó átlagos nettó havi jövedelem:	8 88,9%	1 11,1%	9 100,0%
	600.000 Ft felett	Count % within 3) Az 1 főre jutó átlagos nettó havi jövedelem:	4 100,0%	0 0,0%	4 100,0%
Total		Count % within 3) Az 1 főre jutó átlagos nettó havi jövedelem:	195 78,0%	55 22,0%	250 100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	27,858 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	28,366	4	,000
N of Valid Cases	250		

a. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,88.

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Klujber Zsolt büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Zalaegerszeg, 2019.12.18

_____ Klujber Zsolt sk. _____

hallgató aláírása

SZAKDOLGOZATI KUTATÁSI KONCEPCIÓ KÍSÉRŐ LAP
(3 példányban szövegszerkesztővel töltendő ki!)

Hallgató neve: Klujber Zsolt

Neptun kódja:

Tagozat: Levelező

Szak/szakirány: Pénzügy Mester

Évf./csoportszám:2.

Lakcíme:

Értesítési címe:

Telefon (mobil):

E-mail:

A szakdolgozat címe: A lakossági állampapír vásárlás viselkedési mechanizmusának vizsgálata

A szakdolgozat témavezetője:

Neve, beosztása: Balázné Dr. Lendvai Marietta Phd., Főiskolai Docens

Elérhetőségei: +36 92 509 915

Vállalom, hogy a fenti témában a témavezetői teendőket ellátom és az elkészült dolgozatot **határidőre**, írásban véleményezem.

Zalaegerszeg, 2019. év 09 hó 10. nap

.....
témavezető/konzulens

A szakdolgozat kutatási koncepciója:

Előzmények: A 2010-es évektől a lakosság szerepe felértékelődött a magyar gazdaság számára, hiszen építve a válság után megjelenő óvatossági motívumra, egyre népszerűbbé váltak a biztonságos, kiszámítható befektetési formák. Többségében az emberek megtakarítási pozícióba léptek, s a rendelkezésére álló jövedelmük egyre nagyobb részét takarították meg. A csökkenő betéti kamatkörnyezetben megtakarításaikat egyre többen magyar állampapírokba fektették, ami azért fontos, mivel a lakossági finanszírozás stabilabb forrást biztosít a gazdaság számára.

Szakdolgozatom **legfőbb célja** megvizsgálni a magyar háztartások viszonyulást, viselkedését és attitűdjeit az állampapírokhoz kapcsolódóan. A kitűzött célhoz vezető úton az alábbi **logikai útvonalon** kívánok eljutni: (tervezett vázlat)

Bevezetés

A lakosság befektetési szokásai

- Kormányzati célkitűzés
- Befektetési termékek bemutatása
- Mibe fektet a magyar lakosság?

Az állampapírpiac bemutatása

- Jogi környezet
- Az Államadósság Kezelési Központ bemutatása
- Az állampapírok típusai
- .Innovatív termékek
- Az állampapírvásárlás folyamata és lehetőségei
- Nemzetközi kitekintés

Primer kutatás az állampapírvásárlás viselkedési mechanizmusairól

- Kutatás célja
- Hipotézisek
- A kutatás módszertana
- A kutatás elemzése
- Hipotézis vizsgálat

Összefoglalás, következtetések

Irodalomjegyzék

Mellékletek

A dolgozat első részében bemutatom a főbb **piaci trendeket a befektetési piacon**, így a hazai megtakarítási-és befektetési szokásokat, majd ezeket összemérem a **nemzetközi tendenciákkal**.

Majd elemzés alá veszem a **hazai állampapírpiacot**, ezen belül is az elérhető, gazdag termékkínálati palettát, az innovatív konstrukciókat, a kamatozási típusokat, az állampapírvásárlás lehetőségeit, csatornáit, s a termék igénybevételének folyamatát, rendszerét, láthatóvá téve az egyes lépések előtti legfontosabb teendőket.

Fontosnak tartom bemutatni az Államadósság Kezelési Központ funkcióját, szerepét is a folyamatban.

Célként tűztem ki, hogy **összehasonlítom a különböző pénzügyi szolgáltatók** által nyújtott koncepciókat, s elemzem, hogy hol érdemes a leginkább az egyes termékeket megvásárolni.

Kutatásom elvégzéséhez **kérdőíves kutatást** is tervezek végezni, mellyel az alábbi két terület irányába hatóan vizsgálódok, s az alábbi kérdésekre keresem a választ:

I. Jelenlegi megtakarítási és befektetési szokások elemzése

- melyek a lakosság befektetési szokásainak főbb ismérvei,
 - milyen termékekbe fektetnek be,
 - milyen összetételű a portfóliójuk,
 - diverzifikálják-e a befektetéseiket (időtáv, devizanem, kockázatosság alapján)
 - hogyan viszonyulnak az állampapírokhoz (motivációk, attitűdök vizsgálata)

- rendelkeznek-e állampapírokkal
 - ha igen: milyen típusokkal, hány százalékot képvisel ez az összes befektetések között, mennyire elégedettek ezen termékekkel
 - ha nem: mi az oka, hogy egyáltalán nem választja valaki ezen terméket

II. Jövőbeli megtakarítási és befektetési szándékok felmérése

- Milyen jövőbeli terveik vannak a befektetések kapcsán?
- Terveznek-e a jövőben állampapírt vásárolni?

Az adatgyűjtés, az alkalmazandó primer kutatási technikák rövid felvázolása

A szakdolgozatomban az elektronikus megkérdezést fogom alkalmazni, ennek legegyszerűbb módja egy **online kérdőív** létrehozása. A célcsoportom a **teljes hazai lakossági szegmens**, hiszen egyes termékek már a gyermekkortól kezdődően igénybe vehetők (pl. babakötvény)

A mintavételhez az önkényes és hólabda technikát alkalmazom, miszerint először eljuttatom a kérdőívet az ismerőseimhez, munkatársaimhoz, s megkérem őket a kitöltés mellett a továbbításra is. Emellett elérhetővé teszem a közösségi felületeken is, s törekszem arra, hogy minél több korcsoporthoz eljusson.

Tervezett kitöltői célérték: 500 fő

A kérdőíves feldolgozás során egyváltozós és többváltozós statisztikai elemzéseket tervezek elvégezni az Excel és az IBM SPSS programok segítségével. A statisztikai elemzési módszereket úgy választom meg, hogy azokkal a legmegfelelőbb módon tudjam vizsgálni a kiinduló hipotéziseimet.

A kérdőívek eredményeit ábrák és grafikonok segítségével jelenítem meg.

Bibliográfia, szakirodalmi feldolgozottság

A kutató munkámat először a szakirodalmi, elméleti anyagok feldolgozásával kezdem.

Tervezett források:

- Naresh K. Malhotra – Simon Judit: Marketingkutatás (2009), Budapest, Akadémiai Kiadó Zrt.
- Zvi Bodie – Alex Kane – Alan J. Marcus (2005): Befektetések, Budapest: Aula Kiadó
- Gál Erzsébet (2009): Praktikus bankszakmai ismeretek, Budapest: Saldo Zrt.
- Lowell Miller (2018): A létező legbiztosabb befektetés, TBÁlint Logiszt. és Nyomdaip. Bt.
- Ben Carlson (2017): Befektetés józan ésszel, A4C Books

- Peter Stanyer (2018): Befektetés- Biztonságos megoldásoktól a magas kockázatig, HVG Könyvek

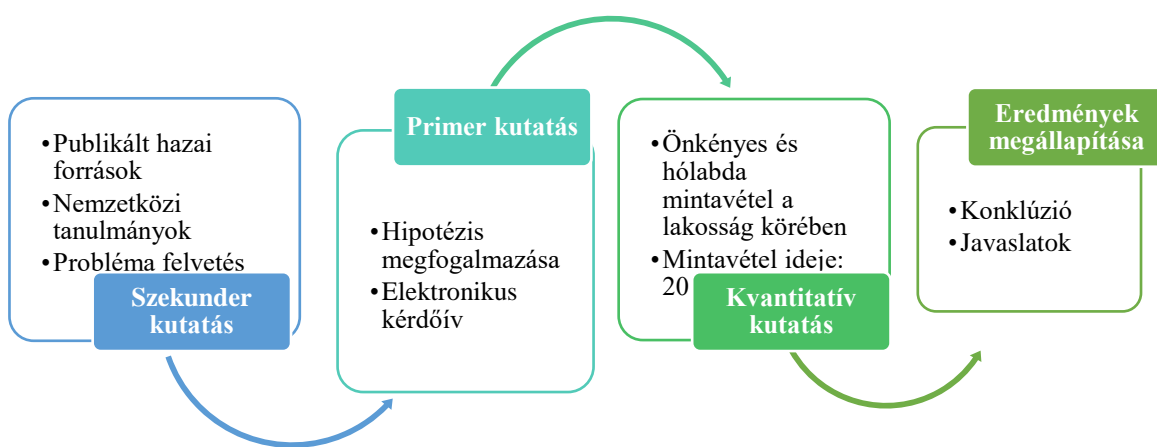
A témához nagyon gazdag forrás található meg az Interneten is, például az alábbi linkeken:

Tervezett internetes források:

- <https://hitelintezetiszemle.mnb.hu/letoltes/4-kekesi-koczian-sisak-2.pdf>
- <https://www.allampapir.hu/fogalomtar>
- <https://www.allampapir.hu/allampapirokk/MAPP>
- <https://www.allampapir.hu/allampapirokk>
- https://bankmonitor.hu/megtakaritasok/allampapir/?lang=hu_HU&duration=LESS_THAN_ONE%2CONE_TO_THREE%2CTHREE_TO_FIVE%2CMORE_THAN_FIVE¤cy=EUR%2CHUF&fixInterest=FIX%2CDINAMIC&selectedGovernmentSecurityTypes=FMAPP%2C1MAP%2C2MAP%2CBABA%2CBMAP%2CPCMAP%2CPEMAP&comparator=INTEREST&sort=INTEREST&orderBy=INTEREST&tab=GOVERNMENT_SECURITY&start=0&count=10
- <https://elemzeskozpont.hu/magyar-allampapir-vasarlas-tudnivaloi-2019-ben-milyen-allampapirt>
- <https://szendreiadam.hu/befektetes/allampapir-vasarlasa/>
- <https://www.origo.hu/gazdasag/20190909-mnb-julius-844-milliard-forint-nott-allampapirokk-allomanya.html>
- <http://www.akk.hu/hu/oldal/allampapir-forgalmazas>
- <https://www.portfolio.hu/befektetes/20190531/10-kerdes-es-valasz-az-uj-szuperallampapirrol-minden-amit-tudni-szeretnel-326121>
- <https://www.penzcentrum.hu/megtakaritas/az-allampapir-elbujhat-ezek-a-befektetesek-evi-15-szazalekot-hoztak.1080923.html>
- <https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2018-evi-sajtokozlemenyek/megjelent-a-hitelintezeti-szemle-2018-marciusi-szama>

A kutatás tervének, menetrendjének bemutatása

A szakdolgozat összeállítása elsősorban elméleti források alapján történik, majd a lakosság körében történt felmérés gyakorlati bemutatásával folytatódik, amelyet a következő ábra szemléltet.

A kutatási koncepciót elfogadom/nem fogadom el.

Zalaegerszeg, 2019. év hó nap

Témavezető neve:

Balázs dr. Lendvai Marietta

Aláírás

Elérhetőségei:

Szobaszám:215

Fogadó óra:

Telefon:92/509-913 v. 915.

mellék/ egyéb:

e-mail:balazs.marietta@uni-bge.hu

ÖSSZEFOGLALÁS

(benyújtandó két példányban)

Dolgozattcím

A lakossági állampapír vásárlás viselkedési mechanizmusának vizsgálata _____

Szerző neve

Klujber Zsolt/Levelező/Pénzügy Mesterszak/Vállalati
Pénzügy _____

tagozat / képzés / szakirány

[az összefoglalás szövege, legfeljebb 2 oldal terjedelemben]

Szakedolgozatom téma választásakor, úgy érzem, hogy sikerült egy nagyon aktuális témát feldolgozni az állampapír befektetés lehetőségét. Aktuális volt téma, mivel a jelenlegi kormányzat nagy hangsúlyt fektet az adósságsökkentésre, tereli a lakosság figyelmét az állampapír piac felé.

Az állampapírok jelen pillanatban az egyik legjobb megtakarítási forma, alacsony kamatkörnyezetben, rendkívül kedvező kamatot fizet. Alacsony kockázatú besorolása van, 100 %-os állami garancia van a tőkére, valamint a kamatra egyaránt, a követelés nem évül el az állammal szemben.

Dolgozatom második fejezetében bemutattam, nemzetközi kitekintés keretében, hogy milyen arányban takarít meg a magyar lakosság az Európai Unió országokhoz képest. Elemeztem részletesen a lakosság számára elérhető befektetési lehetőségeket és a jövőben várható új lehetőségeket is, mint például a kriptovaluta.

Bemutattam a magyar gazdaság főbb mutatóit, illetve kormányzati törekvéseket, hogy milyen eszközöket valósítanak meg az ügyben, hogy növekedjen a lakosság kedve az állampapír vásárláshoz

A harmadik fejezet a befektetési döntésekkel foglalkozott, hogy milyen kockázat típusok léteznek, ami befolyásolja a befektetőket. Feltételezhetően a befektetők racionálisan gondolkodnak és ez a mozgatórugó, ami kihat a befektetésre. A döntéseik természetesen emellett számos más tényezőtől is függenek.

Bemutattam részletesen, milyen befektetői típusokkal találkozhatunk a pénzügy világában. A fejezet végén foglalkoztam még a befektetési termékekkel, azzal a különbséggel, hogy itt azt vizsgáltam, hogy mit szeretne az ügyfél, befektetni, vagy megtakarítani.

A negyedik fejezet a fő rész a dolgozatomnak, amiben felvázoltam a lényegét, vagyis az állampapír vásárlási mechanizmusát. Bemutattam elsődlegesen azon intézményeket, amik részt vesznek azok kibocsátásában és forgalmazásában.

Elemeztem továbbá a különböző állampapír fajtákat, a jelenlegi kamatokkal is foglalkoztam, továbbá külön részben foglalkoztam az innovatív termékekkel, mint a „Prémium Magyar Állampapír” és „Magyar Állampapír Plusz”.

A dolgozatom utolsó szakaszban empirikus kutatás végeztem, hogy kiderüljön a lakosság melyik befektetési formát preferálja. A kérdőívem kitöltését online és papíralapon is végeztem, próbáltam minél nagyobb szegmentumot találni.

Összefoglalóan:

- A lakosság pénzügyi tudatosságáról elmondható, hogy többnyire értenek a pénzügyekhez.
- A három leggyakoribb megtakarítási forma a magyar lakosságnál a bankbetét, megtakarítási számla, állampapír.
- Legtöbbjüknek, akik vásárolnak állampapírt a „Magyar Állampapír Plusz” -t, illetve a „Prémium Magyar Állampapír” -t részesítik előnyben.
- A kitöltők alapvetően tisztában vannak az állami garancia fogalmával, így megbíznak a befektetési lehetőségben.

6 hipotézist készítettem még a primer kutatásom témájában, amit IBM SPSS program segítségével megvizsgáltam, hogy a kérdések a mennyiségek között milyen szoros kapcsolat van, majd a kapott eredményeket értékeltem. Összefüggések pedig a következők:

Attól függetlenül, hogy valaki a fővárosban él, nem biztos, hogy nagyobb megtakarítással rendelkezik, mint a vidéken élő. A magasabb iskolai végzettségűeknek általában nagyobb összegű megtakarításuk van, és jobban is értenek az állampapírokhoz.

A vidéken élő emberek nem annyira értenek a pénzügyekhez a kutatás alapján, ide értem, hogy valaki falun, tanyán és egyéb helyen élöket.

Összefoglalásképp pedig elmondható, hogy aki jobban ért a pénzügyekhez, az nem érzi kockázatosnak az állampapírokat. Az állampapír egy remek befektetési lehetőség, hiszen állami garanciával viszonylag magas nyereséget lehet elérni, hasonló kockázatú befektetési lehetőségekkel szemben.